Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 201

Ljubljana, torek 28. avgusta 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 27. avgusta.

Danes so med velikimi slovesnostmi zastopniki petnajstih držav podpisali v Parizu Kellogov protivojni pakt. Pogodba stopa s tem v veljavo in 27. avgust 1928 ostane, vsaj tako je želeti, eden najvažnejših zgodovinskih dni po veliki svetovni vojni. Desetletnica konca vojne začenja s svečano obsodbo vojne kot sredstva državne politike.

Misel protivojnega pakta je francoskega izvora. Zato se podpisovanje vrši v Parizu. Končni izdelek pa nosi izrazito ameriško znamko, zato se neoficijelno imenuje po Kellogu. Ko je lani začel francoski zunanji minister pogajanja za obnovitev arbitražne pogodbe z Zedinjenimi državami, je obenem predlagal washingtonski vladi sklenitev pakta, s katerim bi se obe veliki republiki odpovedali za vse čase medsebojni vojni. V Washingtonu niso hoteli pristati na tako dvostransko pogodbo, ki bi se gotovo tolmačila kot znak najožjega sodelovanja med Zedinjenimi državami in Francijo. Državni tajnik za zunanje zadeve Kellog seveda ni kratkomalo odklonil Briandove ponudbe, marveč je predlagal, naj se sklene splošen protivojni pakt, h kateremu bi se spočetka pritegnile vse velesile razen sovjetske Rusije. Za Francijo je bila ta oblika brez točnega preciziranja glede prave razsežnosti nesprejemljiva. Zato je stavil Briand znane francoske zahteve in pridržke, ki jih je Kellog v glavnem tudi sprejel po daljših pogajanjih. Francosko tezo je podprl angleški zunanji minister Chamberlain in dodal še nekatere lastne omejitve. Tako je končno ugledal beli dan sedanji Kellogov pakt, ki se temeljito razlikuje od prvotne Briandove zamisli, pa tudi od začetnega ameriškega osnutka.

Kaj je v bistvu protivojni pakt, ki so ga danes podpisali v Parizu? Petnajst držav — 6 velikih (Zedinjene države, Francija, Velika Britanija, Nemčija, Japonska in Italija), 6 britskih dominijonov (Kanada, Irska, Južna Afrika, Avstralija, Nova Zelandija in Indija) in 3 sopodpisnice lokarnskih pogodb (Poljska, Češkoslovaška in Belgija) — se zavezujejo, da se odrekajo vojne kot sredstva državne politike v medsebojnih odnošajih. Te države torej obljubljajo, da se **med seboj** ne bodo več vojskovale. Obljuba je svečana, ni pa predvidena nobena sankcija, nikaka kazen za podpisnico, ki bi obljubo prelomila. Obveznost je tedaj samo moralnega značaja. Zato se pušča vsaki državi pravica, da si sama zagotovi svojo obrambo v primeru neizzvanega napada. Poleg tega dobijo proti kršilcu pogodbe proste roke tudi vse druge podpisnice pakta, ki lahko ukrenejo napram njej, kar se jim zdi prav. Lahko ji napovedo vojno, lahko pa ostanejo tudi nevtralne. Za članice Društva narodov ostanejo v veljavi Društvena pravila in obveznosti. Prav tako so nedotaknjene dolžnosti, izhajajoče iz lokarnskih pogodb. Končno se s Kellogovim paktom tudi ne razveljavljajo druge obveznosti, v kolikor se naravnost ne križajo s protivojnim paktom. Potemtakem ostanejo n. pr. defenzivne in prijateliske pogodbe Francije s Poljsko in državami Male antante v polni veljavi.

Protivojni pakt, ki ga je danes podpisalo samo 15 držav, velja seveda le za medsebojne odnošaje podpisnic. Nobena izmed njih ne bi torej kršila pakta, če bi napadla kako državo, ki pakta še ni podpisala. V tem pogledu ne daje današnji pariški dokument prav nikakega novega jamstva. Pač pa dovoljuje vsem državam sveta brez izjeme — torej tudi sovjetski Uniji — da prijavijo svoj pristop k paktu, s čimer stopijo njegova določila tudi za njih avtomatično v veljavo.

To je na kratko vsebina Kellogovega protivojnega pakta. **Materijalno** ne nudi nikake nove garancije proti možnosti novih vojn. Nikakor pa mu ne gre odrekati velikega **moralnega** pomena. Država, ki je stavila svoj podpis pod pariški dokument, si bo pač dobro premislila, preden stori korak, s katerim utegne izzvati proti sebi, če že ne takojšnjo intervencijo ostalih podpisnic — kar bi bilo idealno — pa vsaj sovražnost svetovnega javnega mnenja. Da ta moment ni brez pomena, da celo more imeti najdalekosežnejše posledice, se je izkazalo v zadnji veliki vojni.

Oni, ki sanjajo o krvavih pustolovstvih, imperijalisti raznih barv, vsi tisti, ki žele vojno, bodo morali biti še previdneiši nego doslej. Era splošnega miru še ni nastopila. Vojna tudi odslej ne bo izključena. Bo pa težja. Ovire zanjo bodo večje.

Če Kellogov pakt doseže vsaj ta cilj, tedaj mora biti navzlic vsem nedostatkom pozdravljen kot velik korak v prid mirovni misli in kot zgodovinski dogodek prvovrstnega pomena.

Zagonetna požara v Seljačkem domu

Včeraj popoldne je na dveh mestih začel goreti zagrebški Seljački dom. – Ogenj so pogasili, naredil pa je vendar veliko škodo. – Silno razburjenje v Zagrebu

Zagreb, 27. avgusta, n. Danes okrog 13.30 je nastal v Seljaškem domu požar. Ogenj se je pojavil v 1. nadstropju v onih prostorih, kjer je bil položen Stjepan Radić na mrtvaški oder. Istočasno je začelo goreti tudi na podstrešju, kar je dalo povod alarmantnim govoricam, da je bil ogenj podtaknjen.

V prvem nadstropju so bili nameščeni še venci in črna draperija, s katero je bila prevlečena notranjost Seljaškega doma ob smrti Stjepana Radića. Pred malim odrom, na katerem je bila slika pokojnega Radića, je od pogreba dalje neprestano gorelo po 20 sveč. V tem prostoru je najprej nastal požar; doslej še ni bilo mogoče ugotoviti, kaj je vzrok. Ogenj se je bliskovito širil in kmalu zajel vso dvorano. Gasilci, ki so takoj prihiteli, so ogenj kmalu pogasili, vendar pa je zgorelo mnogo dragocenosti, med njimi tudi predmeti zgodovinske važnosti. Tako je **postala žrtev plamenov knjiga, v kateri so bili podpisani vsi odličnejši udeleženci Radićevega pogreba, nadalje trnjevi venec s kroglo, od katere je bil zadet Stjepan Radić pri atentatu v Narodni skupščini,** ter številni drugi venci, ki so bili določeni, da se shranijo za spomin poznejšim rodovom bodisi v grobnici Stjepana Radića, bodisi v zagrebškem muzeju.

Komaj pa so gasilci odšli, se je pojavil ogenj na podstrešju. Plameni so v hipu zajeli kupolo in streho dvoriščnega trakta, tako da je obstojala resna nevarnost, da postane ves Seljaški dom žrtev požara.

Po daljšem napornem delu pa se je ognjegascem končno posrečilo, da so ogenj lokalizirati in končno popolnoma pogasili. Škoda je precejšnja in še ni precenjena.

Vest o požaru v Seljaškem domu se je bliskovito razširila po vsem mestu in raznesla tudi v okolici. Ljudje so z vseh strani drveli proti Seljaškemu domu, kjer se je kmalu zbrala ogromna masa ljudi. Policija je le s težavo vzdrževala red. Ljudje so pridno pomagali pri gašenju in si prizadevali, da preprečijo največjo katastrofo.

O vzrokih požara so se začele po mestu širiti najrazličnejše alarmantne vesti. Splošno prevladuje prepričanje, da je bil ogenj podtaknjen. Kakor poroča «Narodni Val», se je oglasilo v njegovi redakciji tekom popoldneva več prič, ki so opazile razne sumljivce okrog Seljaškega doma. Neke priče so opazile baje neki avto, ki je tik pred požarom obstal pred Seljaškim domom. Iz avtomobila je izstopilo več moških. Odšli so v Seljaški dom, a se že čez par minut vrnili in takoj odpeljali. Komaj je avtomobil izginil v daljavi, je nastal požar. Iz tega sklepajo, da so neznanci zažgali vence in tako povzročili požar.

Seveda pa je treba vse te vesti sprejeti z največjo rezervo, ker je ozračje v Zagrebu po izzivalnem nastopanju hegemonistov skrajno napeto in igra tudi fantazija mas veliko vlogo. Najbolj verjetna je očividno verzija, po kateri se je kaka sveča prevrnila, zaradi česar se je vnela draperija in nato ob zidu razstavljeni venci. Mnogo bolj sumljiv in zagoneten pa je požar na podstrešju, ki ni imel nikake zveze s požarom v 1. nadstropju in katerega nastanek je nemogoče pojasniti.

Zvečer se je zbralo na ulicah mnogo občinstva, ki je hrupno demonstriralo in dajalo duška svojemu ogorčenju v domnevi, da je bil ogenj podtaknjen od političnih nasprotnikov KDK, odnosno HSS. Orožništvo je bilo v strogi pripravljenosti, vendar pa ni nastopilo. Tudi policija se je zadržala zelo rezervirano in tako so se množice polagoma same razšle, ne da bi prišlo do resnejših konfliktov.

Zagreb, 27. avgusta, n. Požar v Hrvatskem Seljaškem domu je bil pogašen ob 3. popoldne. «Narodni Val» je izdal o tem dogodku posebno izdanje. «Narodni Val» in «Hrvat» trdita, da je v poslopje Seljaškega doma nekoliko pred izbruhom požara prišlo nekaj ljudi, ki so se pripeljali z avtomobilom in prinesli s seboj pločevinasto posodo. V Zagrebu so se pojavile zaradi tega požara najbolj fantastične kombinacije, proti večeru so po mestu celo govorili, da so bili zažgani tudi venci na grobu Stjepana Radića, kar pa ni resnica.

Nov memorandum radikalskega glav. odbora

Mesto napovedane izključitve Velje Vukičevića se je glavni odbor znova zadovoljil s papirnato obsodbo njegove politike

Beograd, 27. avgusta p. Za današnjo sejo glavnega odbora radikalne stranke je vladalo v vseh političnih krogih izredno veliko zanimanje. Ostra debata, ki se je bila zadnje dni razvila med obema sprtima taboroma, je napovedovala zelo zanimivo debato, ker so tekom te debate pristaši glavnega odbora javno napovedovali izključitev Velje Vukičevića iz radikalne stranke. Vukičevićevi pristaši so tekom včerajšnjega dne razvili veliko akcijo med svojimi pristaši za abstinenco za današnje seje glavnega odbora. In res se je večina radikalskih ministrov uklonila, tako, da sta se seje udeležila samo prometni minister Andra Stanić in finančni minister dr. Nikola Subotić. Dr. Ninčič je sporočil iz Pariza, kjer se mudi, da se že v naprej strinja z vsemi sklepi današnje seje.

Seja se je vršila v prostorih Izvozne banke pod predsedstvom Marka Trifkovića. Aca Stanojević se je opravičil z boleznijo. Razprava je trajala od 10. do tričetrt na 2. Ob pol 1. je zapustil razpravno dvorano prometni minister Andra Stanić, ki pa je odklonil novinarjem vsako izjavo, češ da bo po seji izdan komunike. Po končani seji je bil novinarjem res izročen naslednji komunike:

»Po referatu podpredsednika g. Marka Trifkovića o ustanovitvi strankinega političnega sekretarijata, ki je bil ustanovljen v nasprotju s statuti političnih oblasti, ki je bilo podkrepljeno z navedbami in dokazili, vposlanih glavnemu odboru strankinih organizacij iz vse države, in po vsestranski diskusiji je glavni odbor storil naslednje soglasne sklepe:

Po statutih narodno-radikalne stranke vodi glavni odbor radikalne stranke vse delo v stranki, izravnava spore med strankinimi organizacijami, sklicuje kongrese stranke, z eno besedo v njegovo izključno pristojnost spadajo vsi strankini posli vobče. Zato strankin ukrep, ki ni bil izvršen po statutih in z znanjem ter z odobrenjem glavnega odbora, nima nobene obveznosti in je neveljaven. Ravno tako ne velja in ne obstoja nobena strankina organizacija, ki je ne priznava glavni odbor. Zato se pozivajo člani stranke, da se vzdržujejo ustanavljanja in pristopanja k neveljavnim organizacijam. Kljub tem jasnim odredbam strankinih statutov je g. **Velja Vukičević brez slehernega pooblastila sestavil nekakšen strankin političen sekretarijat, s katerim je poskušal zrušiti pristojnost in prevzeti posle, ki jih strankini statuti rezervirajo glavnemu odboru. Jasno je, da je to postopanje g. Velje Vukičevića mnogo škodilo stranki.** Ta škoda je tem večja, ker se g. Vukičević za to škodljivo postopanje ne obotavlja zahtevati in na žalost tudi dobiva pomoč poedinih organov policijskih oblasti, o čemer hrani glavni odbor mnoga pismena in ustmena dokazila«.

Pri tem je generalni tajnik stranke dr. Ivković, ki je diktiral komunike, pomolil novinarjem debel sveženj aktov, ki se nanašajo na podporo policije Velji Vukičeviću in njegovi ožji grupi. Nato je dr. Ivković nadaljeval čitanje komunikeja:

»Čeprav je glavni odbor uverjen, da mora biti to jasno vsakemu članu stranke, vendar glavni odbor, vršeč svojo dolžnost in izzvan s tem postopanjem, **opozarja vse člane in organizacije stranke na to škodljivo in nezakonito postopanje s pozivom, naj se v sedanjih razmerah, ko so vse sile, celota in jakost radikalne stranke potrebe državi in narodu, ne odzivajo tej škodljivi in nelegalni akciji,** temveč da vsi radikali obdrže čvrsto in verno disciplino, ki bo vredna prošlosti, tradicije in programa stranke, da na ta način lahko stranka čimbolje posluži kralju, državi in narodu. Od kolike in kakšne škode za državo in stranko je bila politika razbijanja in oslabitve radikalne stranke, ki jo je izvajal in ki jo izvaja g. Vukičević, je najboljši dokaz način, kako je g. Vukičević vodil volitve, in pa rezultati teh volitev. Ta njegova politika je hipoma zmanjšala konstruktivnost narodno-radikalnih sil, ker je število radikalnih poslancev padlo za približno 30%. S temi volitvami so bile sile v parlamentu takoj izpremenjene, da so omogočile take rezultate Vukičevićeve politike, o kateri se ne more reči, da bi bili koristni državi in zaradi katerih se je moral glavni odbor v imenu radikalne stranke ograditi z znanim aktom (memorandum od 21. maja). Ravno tako pa se mora od nadaljnih rezultatov te politike glavni odbor odločno ograditi tudi sedaj zlasti za politiko g. Vukičevića po 20. juniju, za katero odgovarja le Vukičević z onimi poedinci, ki so ga eksponirano podpirali in ki ga bodo tudi v bodoče podprli. Glavni odbor poziva vse organizacije in člane narodno-radikalne stranke, naj še nadalje obveščajo glavni odbor o vseh ilegalnih akcijah, naj one prihajajo od katerekoli strani«.

Resolucija glavnega odbora je precej razočarala one politične kroge, ki so pričakovali, da bo z današnjo sejo nastopilo nekakšno razčiščenje odnošajev v radikalni stranki. Iz gori objavljenega komunikeja je nasprotno razvidno, da se glavni odbor ni mogel odločiti za radikalnejše korake. Omejil se je nato, da še enkrat obsodi Vukičevićevo politiko ter se odkloni odgovornost za posledice, ki bi jih lahko ta politika imela za državo in radikalno stranko.

Pakt o „večnem miru“ podpisan

Pogodba posvečena žrtvam svetovne vojne

Včeraj je podpisalo v Parizu 15 držav Kellogov pakt, ki smatra vojno za zločin. — Velik Briandov govor. — Pogodba je bila podpisana z velikimi svečanostmi

Pariz, 27. avgusta (sg.-lo.) Vse mesto je danes svečano okrašeno, da dostojno proslavi dan podpisa protivojne pogodbe. Na poslopju zunanjega ministrstva vihrajo zastave, ne samo držav pogodbenic, temveč tudi zastave vseh civiliziranih narodov na svetu, med njimi črno rdeče zlata zastava Nemčije, zastava sovjetske unije s srpom in kladivom ter zastava kitajske nacijonalistične vlade. Pred poslopjem zunanjega ministrstva se gnete pred ojačenim policijskim kordonom večtisočglava množica. Dvorana ur, v kateri je bila podpisana protivojna pogodba, ni posvečena danes prvič. Otvorjena je bila ob podpisu pariške pogodbe leta 1856., nato pa se je vršila leta 1919. v njej otvoritvena seja, kakor tudi večina plenarnih sej mirovne konference.

Malo po 14.30 so pričeli dovažati avtomobili posamezne zastopnike držav. Za njimi so prihajali člani diplomatskega zbora, francoske vlade, predsednika zbornice in senata in drugi. Številni fotografi in kinooperaterji so bili živahno na delu. Brojne novinarje kakor tudi fotografe in operaterje so nato odvedli v poslaniški salon. V dvorani so bili postavljeni 4 veliki svetlobni reflektorji, da bi omogočili fotografom snemanje ceremonije.

Točno ob 15. so stopali zastopniki v zaključenem sprevodu pod vodstvom Švicarja s helebardo in dvema služabnikoma v dvorano Desno od Brianda se je vsedel za okroglo mizo ameriški drž. tajnik Kellog, in sicer na mesto, kjer je sedel pred desetimi leti predsednik Wilson, nato pa Cushendun, Mackenzie King ter ostali zastopniki angleških dominijonov in Anglije, na levo pa dr. Stresemann, zunanji minister Hymans, italijanski poslanik grof Manzoni, grof Uhyta, zunanji minister Zaleski in zunanji minister dr. Beneš. Delegati so bili razvrščeni v obliki podkve, kar se smatra za dober omen. Za delegati so stali diplomatski zastopniki signatarnih držav.

Ob 15.15 je izjavil zunanji minister Briand, da je ceremonija podpisa protivojne pogodbe otvorjena, nakar je prečital nastopni govor:

Briandov govor.

»Prepričan sem, da bi ta slovesnost potekla mnogo bolje v popolnem molku in rajši bi videl, če bi vsak izmed zastopnikov v imenu svoje države podpisal pogodbo. Toda moja dolžnost je, da v imenu Francije izjavim, kako visoko cenim prve signatarje pogodbe.

Vsi se spominjamo Chamberlaina, ki je danes odsoten, in si lahko predstavljamo, kaj bi on čutil, ko bi videl ta veliki zbor za mir. Med nami je navzoč ameriški državni tajnik Kellog kot naslednik velikega Wilsona. Kellog lahko z upravičenim ponosom zre na čas, v katerem sva skupno delovala na uresničenju te pogodbe. Kateri večji nauk bi lahko nudili svetu, kakor to skupščino, na kateri je prisotna Nemčija, da v družbi s svojimi bivšimi nasprotniki podpiše protivojni pakt. Nemški zunanji minister dr. Stresemann se je trudil tri leta, da se uresničijo principi miru, ki so v tem paktu vsebovani. Ali je mogoča večja manifestacija za mir kakor ta prilika, ko lahko prvič po več kot 50. letih pozdravimo nemškega državnega zunanjega ministra na francoskih tleh in mu pripravimo tak sprejem, kakor vsem ostalim inozemskim tovarišem. Ne verujem, da bi prekoračil misel kateregakoli izmed zastopnikov, če povdarim, da pomeni dogodek današnjega dneva nov datum v zgodovini človeštva. Prvič v svetovni zgodovini so se države odpovedale vojni kot sredstvu za narodno politiko, katere najbolj nevarna forma je egoistična vojna. V bodoče bo zadela država, ki bo hotela prelomiti pakt, na brezpogojno obsodbo vseh podpisnikov pakta. Pakt je direkten udarec proti vojni nevarnosti. Zaradi tega moramo storiti vse, da ne bo upanje v pakt razočarano. Mir je proglašen, ali treba ga je organizirati. Vstvarjeno je novo pravo, ki ni vezano na nikake politične funkcije. Danes ne gre za likvidacijo kake vojne. Pariška pogodba, ki se je rodila iz miru samega, je pogodba samo za mir. Ta pogodba je lahko in mora biti prava pogodba složnosti.«

Briand je nato govoril o odnošajih do Društva narodov in izjavil:

»Društvo narodov vodi isti duh. Zaradi tega se lahko veseli nad podpisom te mednarodne pogodbe, ker v nobenem pogledu ni v nasprotju z obveznostmi pakta Društva narodov. Nova koncepcija zasiguranja miru je ta, da je vojna oropana svoje legitimnosti, da je nezakonita in da jo ta pogodba proklinja. Kdor bi se proti tej pogodbi pregrešil, bo desavuiran in si bo nakopal sovraštvo vseh, ki so to pogodbo podpisali. Pogodba bo koristila tudi vsem malim narodom Očitkom, da pogodba ni realistična in nima dovoljnjih sankcij, morem ugovarjati. Katera država, ki je pogodbo podpisala, bo prevzela odgovornost za nevarnost, da zadene na grajo vseh signatarjev, ki bodo polagoma postali popolnoma solidarni? Medsebojna odvisnost med narodi je moderen zakon in osvojiti je treba besede Cooliđgea, ki pravi, da je vsaka vojna, pa naj se vrši kjerkoli, akcija, ki ograža interese domovine. Ko mu je Kellog 20. junija 1927. predložil pogodbo, ni niti trenutek mislil na to, da bi bila ta pogodba omejena samo na Francijo in Ameriko. Imel je stalno pred očmi, da mora dobiti ta pogodba v tej ali oni obliki ekspanzivno moč na vse narode. Pozicije posameznih vlad so take, da že danes lahko zastopam naziranje, da bo pogodba razširjena na vse narode. Treba je, da bodo vsi narodi, tudi ako danes niso zastopani pri podpisu, prepričani, da resnično obžalujejo potrebo, da ne prisostvujejo temu svečanemu dogodku.«

Briand je zaključil svoj govor sledeče: »Vsi smo prepričani, da je treba v bodoče diplomatske spore reševati z juridičnim posredovanjem, ne pa s silo. To bo delo bodočnosti. Med zbranimi delegati gotovo ni nikogar, čigar narod ne bi bil prelival krvi na bojnih poljanah. Zato predlagam, da posvetimo pogodbo, ki jo bomo podpisali, žrtvam velike vojne.

Briandov govor so delegatje sprejeli s soglasnim odobravanjem. Aparate kinooperaterjev, ki so zelo motili, so na željo Brianda takoj po pričetku ceremonije ustavili. Ko je končal svoj govor, so zopet stopili v akcijo. Tolmač je prevedel Briandov govor v angleščino. Briand se je ponovno dvignil ter prečital nato besedilo protivojne pogodbe, ki ga je tolmač zopet prevedel v angleščino. Nato so delegatje drug za drugim podpisali pogodbo. Dr. Stresemann je podpisal s hitro potezo. V tem zgodovinskem trenutku se je dvignilo po dvorani spontano toda mirno odobravanje. Kot zadnji je podpisal pogodbo češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Ceremonija podpisa je bila končana ob 15.35. Delegatje so odšli nato v strnjeni vrsti v dvorano Rotunde, kjer se je vršila čajanka.

Berlin, 27. avgusta (be.) Medparlamentarna zveza je brzojavno čestitala zunanjim ministrom v Parizu, ki so podpisali Kellogov protivojni pakt.

Dr. Stresemann pri Poincaréju

Pariz, 27. avgusta, s. Nemški zunanji minister dr. Stresemann je obiskal danes okoli 11. dopoldne ministrskega predsednika Poincaréja v finančnem ministrstvu. Razgovor obeh državnikov je trajal 1 uro in 15 minut. Dr. Stresemanna je zbrana množica pri prihodu in odhodu iz finančnega ministrstva spoštljivo pozdravljala.

Tajni pomorski pakt med Francijo in Anglijo

London, 27. avgusta. (pa.) Zunanji urad demantira vest glede obstoja tajnih pisem med Briandom in Chamberlainom, ki se baje nanašajo na francosko-angleški pomorski sporazum. Zunanji urad povdarja, da je bil ameriški državni urad obveščen o vseh pogajanjih, ki so se vršila tozadevno med Angleško in francosko vlado.

Priprave za volitve v grški senat

Atene, 27. avgusta g. Ministrski svet je sklenil predložiti zbornici dva zakonska osnutka, ki bi sankcijonirala ustanovitev senata in državnega sveta. Volitve za senat so določene za 18 novembra. Oba zakonska osnutka bosta na dnevnem redu takoj po otvoritvi zbornice. Ali se bodo volitve v senat vršile po proporcionalnem ali po večinskem volilnem sistemu, še ni odločeno. Mornariški, finančni in prosvetni minister so dobili nalogo, da prouče to vprašanje. Verjetno je, da bo prodrl večinski volilni sistem. Venizelos je prepričan, da je za plodonosno parlamentarno delo potrebna parlamentarna opozicija. Zaradi tega bo pri volitvah v senat opustil nepopolne lastne kandidatne liste, da tako omogoči opozicijonalnim kandidatom izvolitev v senat. Čuje se celo, da bo povabil gotovo število opozicijonalnih kandidatov, naj kandidirajo na vladnih listah.

Krasin bo iskal Amundsena

Bergen, 27. avgusta. (ri.) Ledolomilec «Krasin» odpluje jutri zjutraj v Kingsbay, da naloži 3000 ton premoga za nadaljnja raziskovanja.

Uradna objava o poostrenem iztirjevanju zapadlih davkov

Klerikalno časopisje postavljeno na laž. – Službena objava finančnega delegata v polni meri potrjuje naše informacije

Finančna delegacija objavlja uradno:

Generalna direkcija davkov je z brzojavnim razpisom z dne 14. avgusta 1928, št. 103.275, naročila **vsem davčnim uradom in finančnim upravam v državi**, da naj zapadle davke **energično** izterjavajo in generalno direkcijo **vsakih 10 dni telefonično obveščajo** o uspehu davčnih plačil.

Nekateri ljubljanski in zagrebški listi so o tem poročali v taki obliki, da so bralci mogli dobiti vtis, da je bil ta nalog izdan samo za Slovenijo. Poročali so tudi, da morajo davčni uradi v Sloveniji na podlagi tega razpisa takoj in brez vsakega odloga izterjati vse zaostale davke ne glede na to, v kakem gmotnem položaju se nahaja prizadeti davkoplačevalec in ne glede na to, da so bile svoj čas dovoljene razne olajšave. Ker ima tako poročanje očividen namen, da vznemirja slovenske davkoplačevalce, moram odločno demantirati vest, da je bil gornji razpis izdan samo za Slovenijo, in konstatirati, da so vse po finančnem zakonu dovoljene oziroma sicer pravnoveljavno priznane plačilne olajšave nadalje ostale v veljavi.

Finančni delegat **Dr. Rupnik s. r.**

*

Z zadoščenjem sprejemamo na znanje in objavljamo ta «demanti» finančne delegacije, saj potrjuje ta «demanti» vse, kar smo mi trdili, in demantira le ono, česar sploh nismo trdili. Demanti priznava, da je **generalna direkcija davkov brzojavno 14. avgusta t. l. naročila vsem davčnim uradom in finančnim upravam v državi, naj zapadle davke energično iztirjajo.** Gotovo je, da «energično iztirjevanje» davkov onemogoča vsako obzirnost in vsak morebiten odlog plačila davkov, ki ni že zakonito določen. To naročilo zahteva takojšnje iztirjanje zapadlih davkov, o čemer **morajo davčne oblasti generalno direkcijo telefonično obveščati vsakih deset dni**, kar smo mi trdili in kar priznava tudi finančna delegacija.

Nismo pa nikdar trdili, da je bilo naročilo o poostrenem iztirjevanju davkov izdano samo za Slovenijo, in prav tako tudi nismo trdili, da ne bodo «po finančnem zakonu dovoljene, oziroma sicer pravnoveljavne priznane plačilne olajšave» ostale tudi nadalje v veljavi, ker dobro vemo, da **generalna direkcija davkov ali pa podrejene davčne oblasti ne morejo samovoljno izpreminjati zakonov.**

Mi smo ugotovili samo to, da je davčnim oblastem po brzojavnem naročilu generalne direkcije davkov odslej nemogoče ustreči željam davkoplačevalcev v tistem obsegu, v kolikor jim je bilo to doslej mogoče, ker pomeni «energično» iztirjevanje zapadlih davkov, da jih je treba iztirjati, ako **drugače ne gre, tudi z rubežnijo.** Najnovejša davčna praksa je to tudi že dokazala.

Finančna delegacija polaga v svojem «demantiju» glavno važnost na dejstvo, da omenjeno brzojavno naročilo ni bilo izdano samo za Slovenijo, kar pa je po našem mnenju **zelo slaba tolažba za davkoplačevalce v Sloveniji**, ki so že doslej najbolj redno plačevali davke, kar mora priznati tudi «Slovenec». Plačevali so jih tako redno, da so jih plačali n. pr. **lani več, kakor prejšnje leto 1926., in sorazmerno mnogo več kakor ostale pokrajine.** Z ozirom na to bi bilo samo pričakovati, da bi generalna direkcija davkov poslala tako nujno brzojavno zahtevo po «energičnem iztirjevanju davkov» samo v druge pokrajine, ne pa v Slovenijo, ki je plačala že itak preveč. Če ne plačujejo druge pokrajine redno davčnih zaostankov, potem bi morala generalna direkcija zahtevati pač v teh pokrajinah, predvsem v Srbiji, energično iztirjevanje davkov, ne pa v Sloveniji, pri čemer je treba **upoštevati tudi to, da se take okrožnice vzamejo resno samo v Sloveniji, drugod pa ne.** Zato bo imelo končno brzojavno naročilo generalne direkcije davkov **efekt le v Sloveniji, kjer smo že vajeni točno izvrševati vsa oblastvena naročila.** To bo priznalo brškone tudi predsedstvo finančne delegacije za Slovenijo.

Za nas je predvsem važno dejstvo, da finančna delegacija **desavuira pisanje klerikalnih listov**, ki so trdili, da je naročilo generalne direkcije davkov povsem nedolžnega in brezpomembnega značaja. Kakor znano «Slovenec» kljub ponovnim pozivom ni hotel objaviti tega naročila, čeprav bi ga mogel dobiti z lahkoto na razpolago. Vsekakor bi ga tudi objavil, **če bi bilo slovenskim davkoplačevalcem v korist.** Ker ni, ga je seveda tajil.

Dejstvo je, da je finančno ministrstvo pod odgovornostjo dr. Korošca naročilo tudi v Sloveniji energično iztirjevanje zapadlih davkov, in da morajo podrejene davčne oblasti vsakih deset dni telefonično poročati v Beograd, kakšen uspeh ima to energično iztirjevanje. To smo trdili in to nam sedaj potrjuje tudi ljubljanska delegacija ministrstva financ.

Vladni ukrepi proti akciji KDK

Včeraj je ministrski svet izdelal navodila podrejenim oblastvom. – Hegemonistom so vladni ukrepi še premalo ostri

Beograd, 27. avgusta r. Po celotedenskem posvetovanju se je včeraj končno sestal ministrski svet, da definitivno sklepa o ukrepih, ki naj jih podvzame vlada proti KDK, da zatre njeno naraščajočo akcijo za spremembo sedanjega režima in sistema v državi v duhu popolne ravnopravnosti vseh državljanov in vseh pokrajin. Po triurnem posvetovanju je vlada končno izdala komunike (objavil ga je »Ponedeljek«), v katerem naglaša, da bo strogo izvajala zakone proti vsem elementom, ki delujejo proti sedanji ureditvi države in kršijo obstoječe zakone. V komunikeju ni nikjer rečeno, da se nanaša to na KDK, dasi je vsakemu političnemu detetu jasno, da so pod temi »elementi« mišljeni samo pristaši KDK. Sklep vlade je borbene režimovce seveda razočaral. Po napovedih zadnjih dni se je splošno pričakovalo, da se bo vlada odločila za kake izredne ukrepe. Govorilo se je že o aretaciji vseh članov vodstva KDK, o uvedbi kazenskega postopanja itd. O vsem tem ni v vladnem sklepu ničesar. Zato so hegemonisti precej razočarani in vidijo v tem oklevanju vlade njeno slabost. V treznejših krogih pa še ta sklep vlade obsojajo, češ da ni nikakega povoda za tak nastop vlade, ki le ruši ugled države v inozemstvu.

Tudi beograjski tisk obširno komentira včerajšnji sklep vlade glede ukrepov, ki jih je treba podvzeti proti KDK. Dočim vlada v svojem uradnem komunikeju previdno naglaša, da bo le najstrožje izvajala zakone proti vsem ekstremnim elementom, beograjski tisk odkrito priznava, da gre za izjemne mere proti KDK in da se nanašajo sklepi vlade na akcijo, ki je vodi KDK.

Radikalsko »Vreme«, ki je napovedovalo že posamezne konkretne ukrepe, ki bodo sledili, piše med drugim: »Vlada je končno včeraj na svoji seji zavzela svoje stališče proti ilegalni akciji, ki jo vodijo poedini člani vodstva KDK doma in v inozemstvu. Brzojavka predsedstva HSS in sklep te stranke, da odpošlje v Berlin posebno delegacijo, sta dala vladi povod, da je končno začela razpravljati o tej akciji v splošnem Vlada je ves minuli teden razpravljala o tem in proučevala razmere zlasti na Hrvatskem ter se je končno odločila, da podvzame zakonske mere v cilju pobijanja te akcije. Ministrski svet je sprejel o tem načelni sklep, iz katerega je razvidno, da je vlada odločena, da izvaja zakone proti vsem onim, ki ogražajo interes države. Kar se tiče uvedbe kazenskega postopanja, je vlada prepustila svobodne roke podrejenim organom.«

★

Zagreb, 27. avgusta n. Kakor poročajo današnje »Novosti«, so dobili vsi sreski poglavarji v splitski oblasti do notranjega ministrstva nalog, naj zabranijo vse shode in sestanke KDK. To je pričetek vladne akcije proti KDK in njenemu pokretu. Obenem so začele zagrebške oblasti na veliko pleniti vse liste, ki pišejo prijazno o KDK. Tako so bile zaplenjene nedeljske izdaje zagrebških listov »Hrvat«, »Narodni val«, »Starčević«, »Novosti« in »Jutarnji list«, danes pa »Riječ«. Konfiskacija je bila motivirana z objavo resolucije, ki je bila sprejeta na seji glavnega odbora HFSS. Značilno pa je, da beograjski listi kakor »Politika« in drugi neovirano objavljajo celotno resolucijo, ki v Zagrebu »širi plemensko mržnjo in ščuva proti državnemu in narodnemu edinstvu«.

Zagreb, 27. avgusta n. Veliko pozornost in različne komentarje vzbuja v Zagrebu današnja predpoldanska dolgotrajna konferenca med komandantom žandarmerije v Zagrebu in med zagrebškim velikim županom. Splošno se govori, da sta razpravljala o izvajanju navodil in odredb proti KDK, ki jih je izdalo notranje ministrstvo v smislu sklepov včerajšnje seje ministrskega sveta.

Aretacija goljufivega grafologa

Osijek, 27. avgusta. n. Policija je aretirala tudi izven Osijeka znanega 32letnega grafologa Mirka Kozma, ki se je izdajal za pristnega Indijca in se bavil z grafološkimi študijami. Policija je dognala, da se je posluževal grafologije le kot sredstva, da izvabi iz odličnih dam in devojk ljubavna pisma, nato pa je pisma izkoriščal za izsiljevanje. Kozem je nastopal pod imenom Muri Kosana. Mož, ki je sedaj star 32 let, ima že precej burno preteklost za seboj. Ugotovljeno je, da je na Bavarskem odsedel 6 let težke ječe zaradi sličnega delikta. Policija je našla v njegovem stanovanju številna ljubavna pisma žena in deklet iz prvih osijeških družin.

Dva lepa zaupniška zbora KDK

V nedeljo 26. t. m. sta se vršila zaupniška zbora KDK v Slov. Bistrici in Konjicah. Zbora sta pokazala, kako ideja koalicije vedno globlje poganja svoje korenine. V Slov. Bistrici se je ob 20. dopoldne zbralo nad 250 zaupnikov iz vseh občin okraja v dvorani hotela Beograd. Zborovanje je vodil kmečki posestnik g. Rajšp iz Sp. Poljskave. Na njihovo izrecno željo je bilo pripuščenih tudi več pristašev SLS, ki so mirno poslušali izvajanja govornikov in jim pritrjevali. V Konjicah je bilo zborovanje ob 1. popoldne ob navzočnosti okrog 200 zaupnikov iz vsega okraja. Tudi tu je bil na željo pripuščen pristaš SLS g. Napotnik in še nekateri njegovi tovariši. Zboru je predsedoval župan g. Jereb.

Na obeh zborih sta poročala o položaju narodna poslanca dr. Pivko in Ivan Pucelj. Dr. Pivko je zlasti povdarjal veliki pomen KDK za našo bodočnost ter izrekel prepričanje, da postane KDK prej enotna stranka, kakor da bi se razcepila. Posl. Pucelj je obširno podal historijat 20. junija, očrtal komponente v razvoju do tega zločina in dokazal, da je bil umor pripravljen in da ni bil samo delo razburjenega poedinca. Pokazal je zlasti na žalostno dejstvo, da je slovenski klerikalni poslanec Pušenjak sopodpisal predlog, da naj skupščina proglasi Stjepana Radića za umobolnega. Ta predlog se končuje z grožnjo, da bodo sledila ostrejša sredstva, ako predlog ne bo sprejet Ali ni bilo to namigavanje na zasnovanje umora? Posl. Pucelj je ob splošnem odobravanju tudi ostro obsodil politiko dr. Korošca, ki bi bil moral vsaj po 20. juniju izvajati konsekvence in zapustiti družbo hegemonistov, a se jim je nasprotno še bolj udinjal.

Izvajanja obeh poslancev so žela burno odobravanje navzočih, po ogromni večini kmečkih zaupnikov, ki so izrazili popolno zaupanje politiki KDK in njenemu vodstvu.

V Slov. Bistrici je izpregovoril tudi še bivši minister dr. Kukovec, ki je obsodil poskus režimovcev, da diskvalificirajo KDK kot protidržavno in veleizdajalsko in celo na njene zaupne zbore pošiljajo kontrolo. (Na oba zbora sta namreč prišla zastopnika političnih oblastev.) Nakana jim sicer ne bo uspela, a vse pristaše KDK naj to vzpodbuja k mirnosti, disciplini in delu.

V Konjicah je pristaš SLS g. Napotnik izrekel željo, naj bi se združile vse stranke v delu za državo in narod. Ko je bil pozvan, naj v tem smislu stavi predlog vodstvu svoje stranke, je to obljubil.

Oba lepa zaupniška zbora sta potekla mirno in v najlepši harmoniji ter ob velikem navdušenju vseh zaupnikov, ki kažejo mladeniško borbenost. To je za oba okraja, ki sta bila doslej najbolj dostopna demagogiji SLS, vsekakor velikega pomena.

Politične konference v Beogradu

Beograd, 27. avgusta. p. Danes je prispel v prestolnico zunanji minister dr. Voja Marinković. Malo za njim je dospel iz Sarajeva tudi dr. Spaho, ki se je zakasnil zaradi defekta na svojem avtomobilu. Dr. Spaho je imel po svojem prihodu daljšo konferenco z Ljubo Davidovićem, nato pa je posetil še Veljo Vukičevića. Z obema je razpravljal o razmerah v Bosni, kjer so muslimani baje zelo nezadovoljni, ker jih vlada ne podpira in ker noče izvršiti onih koncesij, ki so jim bile tik pred rešitvijo poslednje krize obljubljene. Muslimani izjavljajo, da je njihov položaj v Bosni otežkočen v prvi vrsti z nepomirljivo akcijo, ki jo razvija KDK.

Glavni dogodek je bil danes sestanek med dr. Vojo Marinkovićem in Ljubo Davidovićem. Proti večeru je temu sestanku sledila konferenca demokratskih ministrov v ministrstvu za javna dela.

Trumbić o vzrokih nasprotij med Zagrebom in Beogradom

Rim, 27. avgusta, s. Diplomatski sotrudnik oficijelnega «Popola d' Italia» komentira v uvodniku svoj razgovor z dr. Trumbičem, o katerem pravi, da mu je raztolmačil vzroke globokih nasprotstev med Hrvati in Srbi v Jugoslaviji. Zastarele metode, ki jih je Srbija podedovala iz turške administracije, so izpodrinile naprednejšo državno organizacijo v Sloveniji in na Hrvatskem, tako da je dobila manjšina štirih milijonov Srbov vodstvo državnih poslov nad 12 milijoni prebivalstva. Tudi druge krivice se godijo Hrvatom in Slovencem, ki morajo plačevati dvakrat ali trikrat toliko davkov kakor Srbi, pri čemer uživajo Srbi tudi razne druge olajšave. K vsemu temu pride še policijski režim v Beogradu.

Zanimivi sklepi zagrebškega oblastnega odbora

Zagreb, 27. avgusta, n. Dopoldne je imel sejo zagrebški oblastni odbor, ki je poleg drugega razpravljal tudi o postavitvi spomenikov Stjepanu Radiću v raznih krajih Hrvatske ter poveril izdelavo načrta za osnovanje Radićevega muzeja prof. g. Jirovšku. V muzeju bo nameščeno vse, kar se nanaša na življenje in delo Stjepana Radića. Na seji se je prečitalo tudi pismo zdravnika dr. Gottlieba, ki sporoča, da poklanja honorar za zdravljenje Stjepana Radića fondu za preskrbo sirot pokojnega Pavla Radića in dr. Gjura Basarička. Končno je bil sprejet tudi zanimiv sklep, da se s prihodnjim šolskim letom ukine oblastno učiteljišče v Križevcih, ter osnuje v istem poslopju po zamisli Stjepana Radića poseben tip učiteljišča za kmetske sinove, ki naj bi se izobrazili za voditelje kmetijskih zadrug, raznih gospodarskih tečajev, pevskih in analfabetskih društev ter sličnih ustanov.

Profesorski kongres odgoden

Sušak, 27. avgusta. n. Kongres profesorskega udruženja, ki bi se imel vršiti v dneh 6., 7. in 8. septembra na Sušaku, je v smislu sklepa centralne uprave odgoden do začetka oktobra.

Ahmed beg Zogu še vedno ni kralj

Po vesteh iz Tirane bo proglašen za kralja šele v začetku septembra

Tirana, 27. avgusta. so. Ahmed beg Zogu bo baje šele v torek proglašen za kralja. Pravosodni minister je prečital v soboto v parlamentu Ahmedovo poslanico, ki se glasi:

Spoštovani zastopniki naroda! Predsednik albanske države pozdravlja v tem zgodovinskem trenutku z živahnim veseljem zastopnike neodvisnega naroda in izraža željo, da bi imeli mnogo uspeha v veliki nalogi, ki vam jo je narod zaupal. Smatram za sveto dolžnost, da vas spomnim, da je albanski narod svoboden in neodvisen in da boste sami odločali o usodi Albanije. Predsednik kakor njegovi sodelavci čutijo najglobokejše spoštovanje za neomejeno nedotakljivost albanskega naroda in zagotavljajo, da bodo vsa vprašanja, od katerih zavisi usoda naroda, odločali po njegovi volji.

Mnogi inozemski listi so objavili vesti, da je bil Ahmed beg Zogu že proglašen za albanskega kralja. Ta vest pa je preuranjena. Ustavodajna skupščina je danes razpravljala o potrditvi posameznih mandatov, vprašanje spremembe režima pa se bo načelo šele v sredo. Tukaj prevladuje prepričanje, da bo skupščina ravno na ta dan ponudila krono sedanjemu predsedniku. V tem primeru bo novi kralj prisegel najbrže 3. septembra.

Madžarsko-romunski spor zopet na dnevnem redu

Madžarska vlada je poslala Društvu narodov noto, v kateri prosi, naj pride spor na dnevni red tega zasedanja

Budimpešta, 27. avgusta s. V noti, ki jo je poslala vlada predsedniku sveta Društva narodov, se naglaša z ozirom na zadnjo izmenjavo not med madžarsko in romunsko vlado, da je neposredni sporazum med obema vladama glede odpoklica romunskega sodnika iz mešanega romunsko-madžarskega razsodišča nemogoč. Z ozirom na to, da skuša Romunija odpoklic svojega sodnika utemeljiti s političnimi, pravnimi in financijelnimi razlogi, se obrača madžarska vlada s ponovno prošnjo do sveta Društva narodov, naj jo podpira z ozirom na člen 239 trianonske pogodbe in čl. 13 in 14 pakta Društva narodov.

Svet Društva narodov naj bi po čl. 239 trianonske pogodbe imenoval v mešano razsodišče dva nadomestna sodnika, kakor je storil leta 1923 v osmih primerih. Če bi se Romunija tudi v bodoče upirala uporabi čl. 239 pod pretvezo, da je romunsko-madžarsko razsodišče prekoračilo svoje območje, naj bi svet Društva narodov pozval Romunijo, da se sporazume z Madžarsko, da bi v tem vprašanju odločilo stalno mednarodno razsodišče v Haagu. Če bi Romunija odklonila tudi ta predlog, naj bi svet Društva narodov razen čl. 239 trianonske mirovne pogodbe uporabil tudi točko 4. čl. 13 pakta Društva narodov glede onih razsodb, ki jih je izreklo mešano razsodišče, a še dosedaj niso bile izvedene. Svet Društva narodov naj bi po finančnem odboru Društva narodov dal preiskati one razloge finančnega značaja, ki jih je Romunija navedla, da bi opravičila odklonilno stališče napram razsodbi mešanega razsodišča. Če bi bil svet Društva narodov sam mnenja, da bi vsled prekoračitve območja ali drugih vzrokov ne bil obvezan uporabiti v tem primeru čl. 239 mirovne pogodbe in imenovati zaradi osiguranja delovanja mešanega razsodišča 2 nadomestna sodnika, naj bi to vprašanje po paktu Društva narodov izročil stalnemu mednarodnemu razsodišču v presojo. Istočasno prosi madžarska vlada svet Društva narodov, naj stavi to zadevo na dnevni red prihodnjega zasedanja.

Češki glas o našem političnem položaju

«Narodni Listy» priobčujejo kot dopis iz Ljubljane daljši članek znanega češkega publicista Františka Hlavačka, ki poroča o svojih dojmih z zborovanja KDK in ki ocenjuje položaj sledeče:

«Novi dogodki v političnem življenju vzbujajo bojazen, da se bo položaj poslabšal zaradi načrtov jugoslovenske vlade, ki temelje na psihološki zmoti. Take zmote so vedno vedle do velikih političnih pogrešk in takim zmotam se ima Nemčija zahvaliti za svoj poraz in Avstrija za svoj razpad.

Beograd je takisto zapal v psihološko zmoto, ker se ne zaveda, da je skupščinski umor dogodek, ki sega daleč preko okvira običajnih metod političnega boja ter zahteva zato drugega načina lečenja nego kaka navadna kriza, ki se konča z izpremembo vlade. Zahteve KDK so se smatrale za neumestne in skupščina je zborovala dalje in to na čelu z osebami, kojim velja ves odpor opozicije. Kljub odstotnosti dveh petin poslancev je hotela vlada iti na dnevni red in se ni brigala za one, tedaj še maloštevilne glasove v svoji sredi, da je treba ugoditi ne samo zahtevam KDK, marveč tudi nje psihološkemu razpoloženju.

Organ stranke predsednika vlade dr. Korošca pa kljub temu, da so si pomirjujoči glasovi že začeli krčiti pot v krogih vladne večine, označuje korake koalicije kot veleizdajalske in protidržavne. Obenem javlja, da se ministrski svet posvetuje, kaj bi se dalo ukreniti proti KDK. Uvodnik Koroščevega lista se celo trudi, kako bi dokazal koaliciji protidržavnost in veleizdajo in utemeljil porabo zakona proti poslancem KDK.

Te izjave «Slovenca» značijo poslabšanje položaja, ker je absolutni nesmisel, ako bi se hotelo zatreti prizadevanja koalicije za dosego novih volitev s kakimi izjemnimi ukrepi. Iz Beograda se javlja, da tamošnji pravniki proučujejo pravno podlago «zločina» KDK in sankcije, ki bi se dale izvesti proti nji . . .

S paragrafi se hoče tedaj potlačiti v glavnem psihološke probleme, mesto da bi se s pomirjevalnimi ukrepi preprečilo nadaljnje razburjenje! Tu Beograd vpada v psihološko zmoto in političnо pogreško, ki je lahko usodnejša od vseh dosedanjih. Svetozar Pribićević je v Ljubljani zopet izrecno povdaril, kako nesmiselno je prizadevanje, proglasiti koalicijo kot protidržavno, koalicijo, ki edina predstavlja v državi narodno edinstvo in ki je nje borba naravnost v interesu države. Dodal je k tej izjavi še to, da oni, ki hočejo KDK po vsej sili spraviti na protidržavno pot, v teh podlih namerah ne bodo uspeli.

Te besede je spremljalo burno odobravanje tisočglave množice, ki je pod državnimi zastavami sicer klicala proti Korošču, ali obenem proslavljala državo in prepevala domoljubne pesmi. Ljubljanska manifestacija je bila dostojen odgovor na prve glasove o pripravljalnih ukrepih proti KDK. Psihološko razpoloženje mas je delikaten inštrument, ki daje precej druge tone, ako se ga kdo zadene brutalno in brezobzirno.

Še vedno je čas, da se to razpoloženje mas vzdrži v duhu, ki ga je med odobravanjem proglasil Pribićević!»

Zajci.

»Pravkar čitam, da se podpisuje Kellogov pakt. Kje pa smo ostali mi?«

Preiskava v Splitu

Šibenik, 27. avgusta. n. Inspektor notranjega ministrstva dr. Svetek, ki je pred dnevi prispel v Split, da izvede preiskavo o znanih demonstracijah povodom ratifikacije nettunskih konvencij, je včeraj in danes posetil vse italijanske optante, da ugotovi, kakšna škoda jim je bila povzročena pri teh demonstracijah. Italijanski državljani pa so mu pri tej priliki stavili tako pretirane zahteve, da jih smatra meščanstvo za novo izzivanje in je radi tega silno razburjeno. Preiskava pa je pokazala, da stvarno Italijani niso trpeli nikake škode. Le na nekem italijanskem parniku je bilo razbitih nekaj šip v vrednosti par dinarjev.

Nov jugoslovenski potniški parnik

Sušak, 27. avgusta. n. Danes je bila v Glasgowu spuščena v morje nova potniška ladja Jadranske plovidbe. Parnik, ki bo krščen po nedavno umrlem predsedniku družbe Kopajtiću, bo najmoderneje opremljen ter bo popolnoma dovršen okrog 15. septembra, nakar bo nastopil svojo pot v domovino. Opravljal bo obalni promet na Jadranu.

Beg iz hegemonističnih strank

Split, 27. avgusta. n. Bivši radikal dr. Niko Novaković, ki je nedavno izstopil iz radikalske stranke, je prijavil svoj pristop v KDK. Dr. Novaković je dobil pri zadnjih volitvah, ko je kandidiral samostojno, v severni Dalmaciji nad 3500 glasov.

Problem narodnostnih manjšin

Berlin, 27. avgusta. (be.) Pri razpravi o manjšinskem vprašanju na medparlamentarnem kongresu je ugotovil delegat latiške delegacije Schiemann, da se je položaj narodnostnih manjšin v splošnem zelo poslabšal. Ako se je zmanjšalo število pritožb na Društvo narodov, ni pripisovati dejstvu, da se je položaj manjšin izboljšal, ampak temu, da je padlo zaupanje narodnostnih manjšin do Društva narodov. Nadalje je povdarjal Schiemann, da se manjšine ne bodo sprijaznile z državo, ki izvaja nasilje. Končno je povdaril govornik, da uživa nemška manjšina v Latviji kulturno svobodo in da je zvesta državi.

Plavalno prvenstvo

Končna klasifikacija klubov

Beograd, 27. avgusta. n. Definitivna klasifikacija klubov, ki so sodelovali pri letošnjih tekmovanjih za državno prvenstvo v plavanju, je naslednji: 1. Jadran, Split, 245 točk; 2. Jug, Dubrovnik, 243; 3. Viktorija, Sušak, 205 točk; 4. Bobklub, Beograd 95 točk; 5. Ilirija, Ljubljana, 90 točk; 6. Somborski SK, Sombor, 34 točk; 7. Primorje, Ljubljana, 30 točk; 8. Brdjanin, Beograd 10 točk; 9. Sava, Beograd, 6 točk.

Letošnji prvak Jadran iz Splita je prejel zlat pokal, ki je vreden 60.000 Din, darilo znanega južnoameriškega mecena Franje Petrinovića.

Dr. Behounek se je poročil

Praga, 27. avgusta. h. V soboto se je poročil češkoslovaški polarni raziskovalec dr Behounek.

Zopet samomor bančnega ravnatelja

Dunaj, 27. avgusta. g. Danes dopoldne se je vrgel s petega nadstropja hotela «Imperial» na Ringstrasse na kavarniški vrt ravnatelj Češke industrijske banke Stanislav Silbermann, ki se je zdravil v nekem zdravilišču blizu Dunaja. Obležal je na mestu mrtev. Na vrtu je padel na nekega železniškega uradnika, ki je bil težko ranjen. Čin je izvršil baje vsled nepovoljnega finančnega stanja.

Cerkev pogorela

Budimpešta, 27. avgusta. g. Kakor poročajo iz Szenteza je postala katoliška cerkev v bližnjem Szegvarju žrtev požara. Vsa prizadevanja gasilcev, da bi požar pogasili, so ostala brezuspešna. Popolnoma žareči zvonovi so se med strašnim ropotom zrušili iz stolpa. Požar je nastal vsled tega, ker so rokodelci, ki so popravljali zvonove, pri delu kadili cigarete.

Naši kraji in ljudje

Po kongresu FS

K poročilu o kongresu Perijalne zveze v Zemunu, v katerem so bila omenjena tudi nekatera nesoglasja, nam je poslal upravni odbor FS naslednje pojasnilo, ki ga rade volje objavljamo:

Na kongresu FS ni nastal spor med centralno upravo in delegati zagrebške oblasti, temveč je predsedništvo kongresa bilo le prisiljeno, da je uporabljalo v kongresnih poslovnikih običajne mere proti skupini delegatov iz te oblasti, ki so z obstrukcijo skušali zavirati delo kongresa ter v poskusu, da bi spravili na dnevni red kongresa tik po otvoritvi in deklaracije, o katerih bi kongres mogel razpravljati šele po verificiranju mandatov. Navedbe te skupine o fiktivnosti računov so zgolj manever za zavajanje delegatov, kar se vidi iz tega, da se doslej niti pri društvenem sodišču niti pri civilnem sodišču ni ukrenilo ničesar.

Suspenzijo je glavna uprava odredila zaradi kršenja pravil in poslovnika in zaradi uvajanja političnih momentov v FS. Suspenzijo so med letom potrdili vsi oblastni predsedniki in soglasno vsi delegati zemunskega kongresa, med njimi tudi polovica delegatov zagrebške oblasti. Ni namreč res, da niso bili overovljeni mandati iz te oblasti. Verifikacijski odbor, predložen in izvoljen na kongresu z ogromno večino, je uničil vse one glasove, ki niso odgovarjali društvenim predpisom, pa bili iz katerekoli oblasti, med njimi tudi glasove podružnice na zagrebški univerzi, ker je ta podružnica poslala na kongres dve delegaciji in je bila od rektorja kot pravilna označena druga delegacija. Iz te oblasti je bilo overovljenih 31 glasov, od katerih je zapustilo kongres le njih 16, in to pod vodstvom dveh bivših članov, katerih izključenje je soglasno potrdil kongres. Ostali delegati so poslali izjave v beograjske liste, kjer so izjavili, da za zagrebško oblast mišljenje one skupine ni merodajno in da ta oblast smatra za svojo dolžnost in pravico sodelovati z glavno upravo na ustvarjitvi smotrov FS.

Belokranjsko pismo

Črnomelj, 26. avgusta

Preko Črnomlja tam proti Kolpi je poseben svet. Govorica je mehka in lepo doneča, pokrajina samosvoja in skrivnostna. Nekoč so šepetali obširni gozdovi svojo pesem, danes jih ni več — tujci so odnesli njih bogastvo v tujino. Zemlja ječi pod pekočimi žarki belokranjskega solnca in pridelek se krči zaradi suše. Fižola ne bo nič, debelka (koruza) je slabotna in le majhni »klasi« (stroki) obetajo skopo letino. Zidanice so prazne in žalostne, zato pa je smeh na trsju, kjer se skriva obilno grozdje pod širokim listjem. Kumek hodi ob nedeljah po vinogradu in v misli računa, koliko ga bo jeseni. Takrat bodo oživela vinorodna brda in veselo petje trgačev bo prenašal jesenski veter od brda do brda. Vmes pa se bodo vžigale kubure, mrke pištole.

V pričakovanju je ta ubožni svet danes. Lerine pričakuje in velike nade goji za bodočnost. Ženski svet je ves živ pri delu od rane zore do poznega mraka. Zvečer, ko se pokažejo prve luči po belokranjskih selih, se oglasi posebna pesem: »Tuka, tuka, tuka, tuka, tok, tok« — vmes pa: »ziga, ziga, ziga, ziga, zig!« To je pesem belokranjskih »tukač«, ki tolčejo lan. Po dve, po tri, ali tudi po več jih postavijo v bližini skednja ali tudi dalje od njega. Od drevesa do drevesa je pritrjena močna žrd, ki služi »tukačicam« kot opora in naslanjalo. Gornji del tukača leži na vodoravni osi. Razkoračene noge preko osi gibljejo poklopec, da v brzem tempu udarja na podlago, strežačica pa spretno vtika med hlastajoči leseni »čeljusti« rukoveti (snopiče) lanu ali konoplje, pravkar prinešene iz pečnice (sušilnice), da letijo ivéri in pezdir naokrog kakor krhko steklo. Otolčeni rukoveti se stresajo in zlagajo na kupe. Potem pa pridejo klepetave terice na vrsto: »Tretetete, tretetete« jim klepečejo lesene trlice, ki osnažijo napol obdelan lan ali konopljo docela. Terice so zelo šaljive, zbadljive in podjetne. Če moški mani hodijo okoli njih, bolje je za nje, kajti marsikdo dobi od njih v spomin predivnat rep, ki mu ga rade skrivoma obesijo, da je več smeha po selu. Vse hiti in spravlja tudi to letino, da ne bodo po zimi presedale predice brez dela okoli toplih peči.

Nad Kolpo se že vzdiguje ob jutrih megla in dobrave so rosne ob zori, da pastirčke že hladi, ko tekajo za živino po mokrih tleh.

Čujemo, da odide letos zopet večja skupina Belokranjcev na velesejem in da bodo dekleta zopet pokazala svojo spretnost pri predenju in tkanju. Razume se, da ne bo manjkalo tudi pravljičnih belokranjskih pisanic.

Zdravko Vončina †

In zopet se je poslovil od nas eden tistih že silno redkih rodoljubov iz dobe našega največjega narodnega prerajanja in najtežjih nacijonalnih bojev, ki smo jih Slovenci bojevali pred polstoletjem. Nikdar se pokojnik sam ni silil v ospredje, bil pa je vselej in vsikdar na svojem mestu. Svojega mišljenja nikdar ni prikrival in ni klonil pod najhujšim pritiskom v državni službi. Zato mu bo kot značajnemu Slovencu med nami ohranjen časten spomin.

Pokojni Vončina je izhajal iz Vojskega nad Idrijo, tedaj iz najvišje ležeče vasi prejšnje Kraniske. Silno ga je bolelo, da je prišel njegov domači kraj, ki ga je ljubil s pravo ljubeznijo čvrstega Krašovca, pod

tujo oblast. Neodoljiva sila ga je še pred nekaj leti kot starčka gnala, da si je še enkrat ogledal dedovino in se za vedno poslovil od ljubljenih idrijskih krajev . . . Po osnovni šoli v Idriji in nekaj razredih gimnazije v Ljubljani je zaradi pomanjkanja sredstev za šolanje v starosti 17 let odšel prostovoljno k vojakom. Izbruhnila je vojna l. 1866 in Vončina se je udeležil bojev pri Kustoci v tedanjem 17. pp. Po končani vojni se je s polkom vrnil v Trst, kjer je ostal v službi kot računski podčastnik. Tedaj se je začelo v Trstu intenzivno razvijati narodno gibanje, pri katerem so sodelovali tudi sicer redki a zavedni slovenski častniki, še boli pa številni podčastniki, njim na čelu pokojni Vončina. Posebno je slovela v tedanji dobi čitalnica v Rojanu. L. 1878 se je Vončina udeležil okupacije Bosne, nakar je po predpisani praksi položil izpit za sodnijskega uradnika ter je bil nameščen v Litiji, kjer je ostal daljšo dobo. Tu se je vršila takrat najhujša borba med Slovenci in nemškutarstvom, kratko rečeno: med Luko Svetcem in zloglasnim okrajnim glavarjem Westeneckom, ki je bil steber nemškutarstva na Kranjskem. Vončina je seveda brez oklevanja stopil na Svetčevo stran.

Iz Litije je prišel za sodnega oficijala v Logatec, kjer se je žilavo udeležoval v prosvetnih društvih in političnih bojih. Po dosluženi dobi je stopil v pokoj in se ravno pred 20 leti preselil v Ljubljano, v Babičevo hišo na Dolenjski cesti. Ni počival. Bil je navzoč pri vsaki narodni in prosvetni prireditvi, pri vseh naših političnih manifestacijah in shodih. Kdo ni poznal čestitega starčka z dolgo lepo, sivo brado! Posebno ga je cenil šentjakobski okraj, kjer je stopil na čelo podružnice CMD. Bil je najboljši zbirateli prispevkov in članarine in je sleherno leto vodil priprave za tradicijonalno Jurjevanje na Gradu. CMD menda ne bo dobila več tako vestnega in zanesljivega ključarja nabiralnikov v ljubljanskih javnih lokalih. Za županovanja dr. Tavčarja je bil tudi v občinskem svetu in član mestnega sodišča. Z največjo vnemo in vestnostjo je vršil svoje dolžnosti.

Pred tremi leti je čestiti starček, ki se je že bližal 80 letu, praznoval zlato poroko s svojo zvesto in vdano soprogo Klementino. Bil pa je tisto leto še enkrat ženin. Poročila se je namreč neka njegova sorodnica v šentjakobski cerkvi in je Vončina zastopal ženina, ki se je takrat nahajal daleč tam v Ameriki. Ženice so majale z glavo: »Tako mlada, pa vzame tako starega« . . Teh trenutkov se je pokojni Vončina vselej spominjal z radostjo in ganjenostjo.

Spremili bomo danes popoldne k večnemu počitku moža, ki si je s svojim drobnim nacijonalnim delom in plemenitim značajem pridobil vso našo ljubezen. Svetal in časten ostane v naših srcih njegov spomin!

Otvoritev prvega doma rudniških upokojencev

Hrastnik, 27. avgusta

Z upokojitvijo izgube stari rudarji rudniško stanovanje in taka je doslej bila njih usoda: na stara leta izčrpani in onemogli so morali stanovati po raznih vlažnih, temnih, nehigijeničnih luknjah. Lepo, človekoljubno gesto je tedaj storila trboveljska občina, ki je zgradila v Hrastniku prvi stanovanjski dom rudniških upokojencev. Včeraj dopoldne se je vršila otvoritev.

Na domu so plapolale državne, slovenske in socijalistične zastave, vse poslopje je bilo okrašeno z zelenjem. Ob 10 so se delavci podali v sprevodu izpred Delavskega doma z rudniško godbo na čelu k novi stavbi. Vse prisotne je nagovoril župan Sitar s kratkim govorom: Dom je zgradila občina za največje reveže med revnimi, za staroupokojene rudarje, ki so dolga desetletja vihteli kramp v podzemeljskih rovih in s črnim dijamantom pomagali drugim do ogromnega bogastva, sami pa so ostali na starost brez strehe. Bila je prva skrb trboveljske občine, da se je pobrigala za te reveže. Beseda je postala meso in dovršen je prvi dom.

Drugi je govoril občinski svetovalec Malovrh iz Hrastnika in nato še g. Krušič iz Trbovelj. Med govori so izpopolnili program pevci-steklarji in rudniška godba. Vsi navzoči so si nato ogledali novi dom, ki premore 12 stanovanj s kuhinjo in sobo, 12 pa takih sob, ki morajo obenem služiti tudi za kuhinjo. Povsod je napeljana elektrika. Skupno bo torej preskrbljenih 24 upokojencev. Hiša je enonadstropna, stoji za sedanjo rudniško kolonijo na Logu. Tik za hišo se razprostira gozd. Vsekakor se novi dom, na čigar pročelju blesti velik napis, nahaja na prav lepem in zdravem kraju in bodo upokojenci lahko zadovoljni.

Po novi poti na Mojstrovko

V nedeljo je izročil predsednik SPD dr. Tominšek novo pot na 2332 m visoko Mojstrovko javnemu prometu hribolazcev.

To je bila sicer skoraj nezametna, toda zelo pomembna slavnost. Pomislite: po do 700 m visoki, skoraj navpični severni steni Mojstrovke je izpeljalo SPD stezo, ki ji po smelosti in tehnični dovršenosti ni para v naših Alpah. Tega mnenja so bili vsi, ki so se udeležili slavja in v pogovoru primerjali novo pot z onimi na Prisank, na Triglav in na druge vrhove naših planin. In lepega mnenja je tudi g. Ivan Vrtelj, po domače Hanza, mojster v izpeljavi vratolomnih planinskih potov, ki je napravil pot na Prisank in zdaj tudi to, seveda pod budnim nadzorstvom dr. Staneta Tominška, ki je pot po trudapolnem in nevarnem iskanju našel.

Iz sobotnega turistovskega vlaka nas je izstopilo v Kranjski gori kakih sto, večinoma mladine — dobra tretjina je bila lepega spola. Brez obotavljanja smo odkorakali mimo radovednih letoviščarjev, ki so letos preplavili Kranjsko goro, skozi vas v dolino Velike Pišence in po široki cesti proti koči na Gozdu in Erjavčevi koči. Fantje so ukali, da so rahločutne Srbkinje, Hrvatice in Čehinje strahu vzklikale in tiščale ušesa z obema rokama, ko so se pa zavedle in ozrle, so bili ukajoči fantje že za ovinkom.

Škrlatica se je vsa zardela poslovila od solnca in po dolinah je legel polmrak. Temno pa nam ni bilo, polumesec je pokukal iznad Špika in obseval s svojo očarujočo mehko svetlobo strme pečine gora in ceste in prod po dolinah.

Fantovsko ukanje se porazgubi pred nami ali pa utihne po skednjih ob potu in kmalu nas spremlja le škripanje peska pod nogami in čivkanje preplašenih ptičic v obcestnem grmovju. In doli pod nami šumi potok čez skale.

Luna se skrije za široki hrbet Prisanka. Komaj opaziš rusko cerkvico nad cesto, skozi smrečje pa se iskrijo razsvetljena okna Koče na Gozdu. Gremo mimo koče dalje po vijugah ceste in občudujemo svetlo pego v temnem plečetu orjaka Prisanka. To je znamenito Okno, skozi katero se vliva lunina svetloba in blesk večernih zvezd onstran gore.

Pri obcestnem velikem studencu si ugasimo žejo. Še ena, dve vijugi in pri Erjavčevi koči smo, odkoder nas pozdravlja pravi sejmski tarantam z zapeljivim petjem in harmoniko. Koča je polna prijateljev in znancev. Pijejo, jedo, kade, pojo, plešejo. Poskočne igra ta godec Torkar iz Aljaževega doma, da te kar privzdigne, čeprav imaš že skoraj pet križev na hrbtu; sinko njegov pa z možnarjem še pomaga poudarjati takt vrtečim se nožicam.

Ura je polnoč, ena po polnoči. Torkar ne pozna počitka in harmonika poje zdaj v enem, zdaj v drugem kotu koče, zdaj prihaja njen glas k nam na skupno ležišče od spodaj, zdaj od spredaj, zdaj zopet z verande pred kočo. Nekako ob pol dveh zapojo fantje dekletom pojedinico, milo, v srce segajoče. In zopet Torkarjeva harmonika! Rad bi jo poslušal vso večnost, toda spanec me premaga in vsega je konec do štirih zjutraj, ko se odpravlja brat Miha prvi na Mojstrovko.

Kmalu je vsa karavana na potu proti sedlu Kune in po oni strani dalje po trati, produ in mimo snežišča navpično v skalje. Čez mostič nad prepadom, zopet kvišku po kaminih, potem prečkanje in zopet navzgor. Nato pa sto metrov skoraj vodoravno po ozki polici stene (pod teboj par sto metrov globok prepad), ovinek in takoj brez obotavljanja po klinih gori po robu sleduič na malo bolj položen svet.

Krasno izpeljana pot je to. Brez prestanka se dviga kvišku k vrhu. Na vsej poti ne izgubiš na višini niti pet metrov. A kako je izdelana vestno in zavarovana s klini in vrvmi. Za otroke sicer ni in tudi za vrtoglave ne. Za vse zdrave planince je pa pot naravnost nebeška. Pa razgled, ki ga uživa med potjo in potem z vrha gore, poplača tudi debelušastemu turistu ves trud stotero.

Prišli smo torej na vrh Mojstrovke čisto po naših jugoslovenskih tleh. Uživamo razgled brez tuje milosti, solnčimo se, pojemo in čakamo na brate Hrvate, planince društva »Sljeme«, ki so počastili naše tiho in skromno slavje v častnem številu (okrog 30) s svojim predsednikom g. Cvetišičem na čelu. Po polnoči so prišli v kočo, a ob šestih so bili že zopet na nogah. Tudi tukaj je bilo lepo število dam in prav je imel g. predsednik dr. Tominšek, ko se je potem pri koči v slavnostnem govoru spomnil posebno njih, rekoč, da hrvatske gospe ne puste svojih možičkov samih med Slovenke, temveč jih vedno spremljajo, tudi v planine . . .

Okrog desete ure, ko je ovila Prisank in Triglav gosta megla, se odpravimo po isti poti nazaj, le hrvatska skupina gre po zložni poti, ki vodi po italijanskem ozemlju z gore naravnost proti jugu na sedlo na Vršiču. Italijanska obmejna straža se je nekaj obotavljala, preden jih je pustila čez mejo: ker se pa najbrž ni upala tako množico peljati v Gorico, jim je končno dovolila prehod.

V Erjavčevo kočo sta prišli obe skupini skoraj istočasno. Tam se je končal oficijelni del slavnosti z lepimi govori predsednika SPD g. dr. Tominška, predsednika »Sljemena« g. Cvetišiča in člana SPD g. Pučnika. Proslavljali so lepoto naših planin, požrtvovalno delo članov planinskega društva, posebno pa neumorni trud g. dr. Staneta Tominška, ki je našel novo pot in skrbel ves čas, da je bila pot tako hitro in krasno izpeljana.

Da sta bila te hvale deležna tudi naš znanec, veseljak Hanzi in Trentar Anton Kravanja, ki sta pot po tako opasnih krajih izpeljala in utrdila z žicami in klini, menda ni treba na dolgo omeniati . . .

Zdaj pa, vedri planinci: stopite tudi vi po tej poti na našo Mojstrovko! — **Petruška.**

Tragedija zavedne slovenske učiteljice

Koncem tega meseca bo poteklo leto, odkar je v Rusiji umrla nenadne smrti bivša učiteljica v Breginju pri Kobaridu, Dragica Pavsičeva iz Gorice. Preživela je od početka svetovne vojne do svoje smrti veliko tragedijo, o kateri so se nekatere podrobnosti doznale šele letos.

Odločno slovenskega mišljenja se je bila Dragica l. 1914. po atentatu izrazila v neki domači družbi: »Čemu je neki treba bratomornega boja med Jugoslovani in radi d v e h, da bo sedaj milijon žrtev!« Ni pomislila, da ni bilo takrat varno zaupati niti prijateljem. In res so jo ovadili. — Koliko gorja so ji povzročile odkrite besede! Bila je leto dni v preiskovalnem zaporu v Ljubljani, eno leto v kaznilnici v Begunjah in dve leti internirana v Göllersdorfu pri Dunaju.

Naveličana avstrijskih dobrot je odpotovala s soprogom, istotam interniranim kapetanom ruskega generalnega štaba baronom Murmanom po amnestiji spomladi 1918. v Moskvo, kjer pa je boljševizem ugrabil njegovo posestvo. S sporogom, ki je bil pred vojno vseučiliški profesor, sta se odslej morala preživljati s poučevanjem jezikov na raznih šolah in sta tako prepotovala vso Rusijo od Ljeningrada do Črnega morja. Nazadnje sta bila v Taganrogu, kjer je ona že itak izčrpana od naporov, naletela v neki restavraciji na skvarjeno večerjo, nakar je v par dneh preminula, zapustivši možu ljubljeno nebogljeno hčerkico.

Zelo si je želela videti še enkrat domače kraje, zlasti Gorico. A je skoro bolje, da je ni. Saj bi jo trpljenje našega naroda onstran krivične meje preveč užalostilo in tako zaželjena in po trpljenju najboljših otrok pridobljena Jugoslavija bi je ne mogla utešiti.

Naj bo požrtvovalni Slovanki, slovenski učiteljici Dragici lahka zemljica v daljni Rusiji! Številni sorodniki in znanci v stari domovini naj jo ohranijo v častnem in pobožnem spominu!

Smola nevarnega prijatelja tujih koles

Ljubljana, 27. avgusta

Ko sta prejela v soboto Bine ter Rude svojo tedensko plačo, sta se spogledala, češ: pa imamo zopet denar! Vrgla sta še krampe, lopate in kladiva v neki kot, nakar sta oblekla vsak svoj suknjič ter jo mahnila na pot. Seveda sta imela najlepši namen, oditi lepo domov, kjer bi po večerji res morda še spila med prijetnim kramljanjem s še prijetnejšimi sosedami dober čaj ali celo četrtinko vina, ki bi ga prinesel iz bližnje gostilne bosopetec iz hiše. Usoda pa je hotela drugače. Iz najbližje gostilne se jima je zasmejalo iz okna razposajeno dekle. Fanta se še spogledala nista, za oba je bilo samo po sebi umevno, da morata noter. Obsedela sta morda za mizo uro, dve, kar je bilo tudi dovolj, da sta se odločila še za nadaljnje avanture.

V mraku se jima je hoja malo upirala in šele, ko sta nekolikokrat krepko zajela sveži zrak, je šlo naprej tja proti staroznanemu Figovcu. Spotoma je postajal Bine nekam zamišljen in je neprestano zatrjeval prijatelju: »Ej, bratec, kaj bi tisto Dobro vem, da nisem pošten človek!« Veselejši je postal Bine šele, ko je sedel zopet v gostilni. Takrat je postajal živahnejši tudi Rude, ki je tovarišu zatrjeval, da je edino on njegov pravi prijatelj in da ve, da Bine njemu ne bo nikdar storil ničesar hudega.

»Tistega pa ne!« je svečano pritrdil Bine in ga pogledal skoro pokroviteljsko. Ko sta izpraznila kozarce do dna, je Bine nenadoma zopet dvignil glavo, pogledal prijatelja in predlagal: »Kaj bi bilo, Rude, če bi se potegnila sedajle v Št. Vid z avtomobilom?« Mislite, da je Rude kaj protestiral? Kaj še, strinjal se je popolnoma z Binetovim predlogom.

V Št. Vidu sta se zamudila celo noč, saj sta imela denar. Zjutraj v nedeljo na vse zgodaj sta se privlekla utrujena do Žapuž, kjer je začel Bine stokati napram svojemu prijatelju, kako grozno ga grize, ker ni bil vedno in povsod pošten. Rude ga je zopet gledal nekam začudeno in ni prav dobro vedel, kaj hoče tovariš izraziti s tem.

Nenadoma je pričel Bine rentačiti, se pridušati in na vse zadnje kričati, kako salamensko je utrujen po vrhu pa čisto trezen, da se mu kar čudno zdi, kako je mogoče, da je zabil že skoro vso plačo in se zdaj niti s fijakarjem ne more potegniti domov tja dol na Selo, kjer prebiva in živi, kadar ni kaj narobe pri njem.

»Ne peš pa ne grem proti Ljubljani,« je pribil naposled ter se vlegel na tla v mehko travo, pa tudi že skoro zaspal. Rude je odkrevsal naprej in jo počasi mahal proti Šiški, kjer so baš »komarju« nastavljali nož na vrat. Bil je popolnoma zadovoljen sam s seboj. Po glavi so mu rojile čudne misli in kolobarji so se mu delali pred očmi. Videl ni dosti, pa tudi pogledal ni ne na desno, ne na levo. Počasi se mu je zazdelo, da je zmanjkalo tudi njega, da je zaspal, pa se zopet zbudil in čul prijatelja Bineta pripovedovati čudovite stvari; imel je občutek, da se vozi, in ko se mu je nehalo vse to samo zdeti, se je zopet zbudil.

Rude se je zbudil danes popoldne v policijskem zaporu. Prav tamkaj tik njega je smrčal tudi Bine in godrnjal v sanjah, da ni popolnoma pošten človek. Da je temu skoro res tako, je zvedel Rude čez dobre pol ure, ko mu je bilo pojasnjeno, da se je vozil iz Šiške v Ljubljano s tovarišem, ki ga imajo na policiji zapisanega za nevarnega tatu, na ukradenem kolesu, ki si ga je Binče prilastil pred kavarno v Šiški.

Izvrstna veseloigra ljubavi in strasti

Galantni oficir

V glavni vlogi dražestna

LIL DAGOVER

Ljubezen. — Intrige. — Strast. — Dvoboj! — Kavalirstvo. — Zabava z lepimi ženskami.

Predstave ob 4., pol 8. in četrt na 10.

KINO IDEAL.

Šolstvo

Š— Na II. dekl. meščanski šoli v Mariboru Cankarjeva ulica bodo ponavljalni, zasebni in sprejemni izpiti dne 30. in 31. t. m. od 8. do 12. Prav tako je ista dva dneva vpisovanje učenk od 8. do 12.

Š— Začetek pouka na osnovnih šolah v mariborski oblasti. Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti se javlja šolskim upraviteljem in učiteljstvu, da se na osnovi odl. O. N. br. 46914/27 začne pouk na vseh šolah po vaseh razven okrajev Dolnja Lendava in Murska Sobota dne 1. oktobra t. l., v mestih (razven Maribora, Celja in Ptuja) in trgih s pretežno kmečkim prebivalstvom pa na osnovi izjav krajevnih šolskih odborov dne 1. septembra ali 1. oktobra t. l. kakor je pač bila izjava. Edino veljavni so v tem pogledu tozadevni odloki velikega župana, ki so bili dostavljeni od sreskih poglavarjev šolskim upraviteljem.

Š— Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje v I. in II. letnik se bo vršilo 1. in 2. septembra od 9. do 12. Naknadne vpise more dovoliti do 15. septembra 1928 minister za trgovino in industrijo, če je kaj praznih mest. V prvi letnik državne dvorazredne trgovske šole se sprejemajo gojenci in gojenke, ki so dovršili najmanj 4 razrede gimnazije ali 4 razrede meščanske šole. Končni izpit v septemberskem roku se bo vršil pismeno od 5. do 9. septembra, ustmeno pa od 12. septembra dalje.

Š— Tehniška srednja šola v Ljubljani naznanja: V prvi letnik se sprejemajo učenci samo še na elektrotehniški delovodski šoli, kiparski in rezbarski šoli, keramiški šoli in pletarski šoli. Vpisovanje bo v ponedeljek 3. septembra od 8. do 12. Na vseh drugih oddelkih je vpisovanje novih učencev (učenk) zaključeno in ne more biti nihče več sprejet. Ponavljalni izpiti se bodo vršili od 4. do 7. septembra. Razpored je naznanjen na razglasni deski v avli. Kdor se ne zglasi ob določenem roku, ne bo kasneje pripuščen k izpitu. Vpisovanje v višje letnike vseh oddelkov bo v ponedeljek 10. septembra od 8. do 12. K vpisovanju mora vsak učenec (učenka) prinesti zadnje šolsko izpričevalo. Naknadni vpis ni dovoljen. Ako bi bil učenec (učenka) zaradi bolezni zadržan, vpisati se osebno, se mora do 10. septembra pismeno prijaviti za vpis in poslati zdravniško izpričevalo. Na vseh oddelkih se bo pričela šola v četrtek 13. septembra. Ta dan morajo biti vsi učenci (učenke) ob 8. zbrani v svojih učilnicah. Na gradbeni rokodelski šoli, ki bo pričela z rednim poukom šele meseca novembra, pa bo vpisovanje od 29. do 31. oktobra.

Š— Državna trgovska akademija v Ljubljani. Vpisovanje v vse štiri letnike bo 1., 3. in 4. septembra, vsakikrat od 9. do 12. in od 3. do 5. (Aškerčeva ulica 9, II. nadst.). Priglašenci iz meščanskih šol se morajo podvreči predpisanemu sprejemnemu izpitu.

Dopisi

OPLOTNICA. Dne 2. septembra bo priredilo tukajšnje Sokolsko društvo svoj vsakoletni javni telovadni nastop, združen z narodno veselico. Prihitite ta dan, bratje in sestre ter vsi narodni ljudje, v našo pohorsko metropolo ter pokažite s svojo prisotnostjo, da nismo sami v borbi za enakost, bratstvo in svobodo Jugoslovenstva. Skoro 10 let je, odkar je razprostrl Sokol svoja krila nad to našo skromno vasico. 10 let je kljuboval Sokol neprilikam brez lastne strehe, napadan od nasprotnikov, a letos si je kupil primerno stavbo za dom. Bratje in sestre, tako društvo, dasi številčno majhno, zasluži obstoj. Tiho in mirno, a z jekleno vztrajnostjo korakamo v boljšo bodočnost, ko bomo drugo leto na svečan način otvorili naš skromni Sokolski dom. 2066

Kulturni pregled

Uprava Nar. gledališča v Ljubljani je razpisala abonement za sezono 1928./9. Vsak abonent dobi 20 dramskih in 18 opernih predstav (na mesec približno 4 predstave). Abonementi bodo štirje: A, B, C in D. Izredni abonement so razširjene premijerske predstave po vzorcu lanskega leta. Drž. nameščencem in drugim upravičencem dovoljuje gledališče posebne ugodnosti. Cene so v glavnem lanske. Informacije, ki jih je natančno objavil »Slovenski Narod« od 25. t. m., se dobe pri gledališki blagajni.

Slovo ge. Zikove od Zagreba. Primadona zagrebške opere se poslovi od zagrebškega občinstva v sredo, 29. avgusta v Puccinijevi poslednji operi »Turandot«. Ob tej priliki bo prvič pel tenorsko partijo Kalafa italijanski tenorist Battaglia. Ga. Zikova je za prihodnjo sezono angažirana kot dramatska sopranistka Nar. divadla v Pragi.

C. Pregelj, Troglasni mladinski zbori. Znani glasbeni pedagog C. Pregelj iz Celja je dodal svojim dosedanjim snopičem novo lično zbirko 49 pesmi raznih autorjev in deloma lastnih priredb slovenskih in srbohrvatskih narodnih pesmi. Večina pesmic je izšla v istega avtorja zbirki »30 troglasnih mladinskih zborov«, katerih oba dela pa sta že nekaj časa razprodana. Le nekaj narodnih pesmi v harmonizaciji R. Matza in F. Marolta je sprejetih nanovo ter se dobro uvrščajo v okvir. Ker so po večini vse pesmi poznane po vseh šolah, je odveč, pisati posebno oceno ter zadošča omeniti, da je priredba vseskozi dostojna in prikladna ter bo zbirka gotovo vsem interesentom dobrodošla. Litografija je čista, razločna, oprema okusna, cena nepretirana. Naša mladinska glasbena literatura je obogatela za lepo zbirko.

Deficit letošnjih bayreuthskih in salzburških svečanostih. Kakor poročajo iz Bayreutha, so se letošnje Wagnerjeve svečanosti končale z znatnim denarnim primanjkljajem. Zato se bodo vršile slavnosti prihodnjič šele l. 1930. Z deficitom so se končale tudi slavnosti v Salzburgu, čeprav je bil obisk prireditev prav dober.

Stoletnica Reclamove založbe. Dne 1. oktobra poteče sto let, odkar je bilo ustanovljeno znano nemško založništvo Reclam v Lipskem. Našemu svetu je Reclam najbolj znan po svoji ceneni Reclamki, ki je marsikomu pomagala razširiti obzorje, ko je bila nemščina edina posredovalna vez med nami in velikim svetom. Po vojni se je tudi to izpremenilo. Nemška knjiga se je podražila, Reclamka je postala slabša in nima več toliko odjemalcev kakor poprej. Kot jubilejno izdanje pripravlja založništvo antologijo novejše nemške lirike.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Obnova srečk za III. razred

drž. razr. loterije konča s 5. septembrom, na kar opozarjamo vse posestnike naših srečk. Obnovite torej srečke pravočasno. Od 5. septembra dalje pa se bodo prodajale novopriglašenim igralcem.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Domače vesti

Iztreznenje Hrvatov

Nedeljski «Ilustrirani Slovenec» piše, da «je želeti, da bi Radićeva smrt iztreznila Hrvate». Z ozirom na to skromno željo bi bilo po klerikalnem mnenju sklepati, da Hrvati pred Radićevo smrtjo niso bili trezni in da je bila Radićeva smrt za iztreznjenje Hrvatov potrebna. Seveda naj bi se Hrvati tako iztreznili, kakor bi bilo sedanjemu režimu prav in všeč. Menda zato, ker Hrvati in Stjepan Radić niso bili «trezni,» je tudi klerikalni poslanec Pušenjak podpisal en dan pred umorom v Narodni skupščini predlog Puniše Račića, naj se Radić proglasi za umobolnega in izključi iz Narodne skupščine, da bi ne prišlo do «nezaželjenih dogodkov», ki naj bi «iztreznili« Hrvate. In kaj, če se Hrvati po Radićevi smrti ne bodo iztreznili tako, kakor želi sedanji okrvavljeni režim? Ali bodo Hrvatom še puščali kri, da se bodo prej iztreznili?

---

* **Izpremembe v državni službi.** Dr. Rafael Dolinšek, asistent medicinske fakultete univerze v Zagrebu, je podal ostavko na državno službo. Policijski uradnik Adolf Fink je od okrajnega glavarstva v Ptuju premeščen k velikemu županu v Mariboru.

* **Deseti kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva.** V dneh 9 do 11 septembra se bo vršila v Skoplju (v narodnem gledališču) deseta redna skupščina Jugoslovenskega zdravniškega društva. Glavna točka kongresa bo razprava o malarliji s stališča terapevtike in socijalne profilakse zlasti glede na težko borbo, ki se vodi s to nevarno boleznijo, razširjeno pretežno v krajih Južne Srbije. Glavni referenti o tem vprašanju so: prof. dr. Gjorgje Ivanović, dr. Alković in dr. Bogić. Na skupščino je društvo pozvalo ministra za narodno zdravje dr. Mihajlovića ter dr. Štamparja, načelnika higijenskega oddelka. Po zaključku kongresa ekskurzije v smerch Kosovo—Gračanica in Peč—Dečani.

* **Izvrševanje prakse lekarniških pripravnikov.** Z uredbo ministrstva prosvete o organizaciji farmacevtskega oddelka na zagrebški filozofski fakulteti se predvideva, da pravilnik o izvrševanju prakse v javnih lekarnah podpiše minister za narodno zdravje v sporazumu z ministrstvom pravde, a na podlagi somnenja filozofske fakultete v Zagrebu. V ministrstvu za narodno zdravje je bil nedavno izgotovljen načrt tega pravilnika, po katerem se slušatelji farmacije vpisujejo na univerzo, dobivajo indeks in s tem indeksom odhajajo v javno lekarno. V indeks vpišejo za prva dva semestra elementarne nauke iz farmacije, ki jih potrdi šef lekarne, podpiše pa okrajni sanitetni referent oziroma mestni fizik.

* **Akademska omladina Kmečke demokracije v Pragi** je imela dne 22. t. m. zadušnico za blagopokojnim Stjepanom Radićem v cerkvi sv. Štefana, pri kateri je pel kvartet iz narodnega gledališča. Zadušnici je prisostvoval naš poslanik g. Branko Lazarević, za republikansko zemljedelsko stranko tajnik g. Vaclov Chundela, od sorodnikov redaktor g. Propok Vavřinek. Udeležila se je zadušnice tudi vsa jugoslovenska kolonija, honorarni konzul Roko Bradanović, dr. Mandić, Ivo Lukšić ter mnogo znancev in prijateljev pokojnika. Mašo je bral duhovnik P. Maly, ki je po opravljenem rekviju očrtal v kratkih potezah značaj umrlega vodje hrvaškega naroda.

* **Vsi veroučitelji ljubljanske in mariborske oblasti se pozivajo,** da takoj predlože prijave veroučnih ur in posebne prijave za potnino za čas od 1. aprila do 30. junija t. l. Prijave je predložiti neposredno računovodstvu delegacije ministrstva financ, odseku za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani.

* **Češkoslovaški vojaki v Boki Kotorski.** Na potovanju v Boko Kotorsko je prošlo soboto prispela v Mostar četa češkoslovaških vojakov s štirimi višjimi oficirji. Vojake je na postaji čakala vojaška godba, pozdravil pa jih je general Čadjević. V Oficirskem domu jim je bila prirejena večerja, zvečer pa je četa krenila v Ercegnovi, kjer se bo vršilo streljanje s topovi na premične cilje.

* **Dvorna čakalnica na postaji Lesce.** Oblastna železniška direkcija v Ljubljani bo na železniški postaji Lesce pri Bledu zgradila dvorno čakalnico, za katero je odobren kredit v znesku 223.400 dinarjev.

* **Red in snaga v železniških restavracijah.** Prometno ministrstvo je nedavno izdalo pravilnik o vzdrževanju reda in snage v restavracijah, bifejih in prodajalnicah na železniških postajah. Ta pravilnik so oblastne direkcije dostavile vsem železniškim postajam na svojem teritoriju ter šefom postaj naročile, da poskrbe za točno izpolnjevanje v pravilniku označenih dolžnosti.

* **Sezijske pošte se zaprejo s 1. septembrom.** Sezijski poštni in brzojavni uradi v kopališčih se po odredbi ministrstva zaprejo s 1. oktobrom. Izvzeta so le večja kopališča, kjer traja sezija še po 1. septembru. V teh krajih bo pošta funkcijonirala do konca sezije.

* **Preureditev selske dostave pri pošti Kranj.** V zvezi z otvoritvijo pošte Goinik se je preuredila selska dostava pri pošti Kranj tako, da so sedaj štirje okraji. Vsak dan, razen ob nedeljah, se dostavlja v kraje: Primskovo, Gorenje, Britof, Orehovlje, Predosle, Suha, Erdo, Kokrica, Bobovek, Tatinec, Srakovlje, Mlaka, Hlovka, Rupa, Prevalje (I. okraj); Huje, Klanec, Čirčiče, Hrastje, Prebačevo (II. okraj); Strževo (IV. okraj); ob ponedeljkih, sredah in petkih pa v kraje: Bukovica, Zabukovje, Pševo, Javornik, Sv. Jošt, Čepulje, Zgornja Besnica in Spodnja Besnica (III. okraj).

* **Razstava živali društva «Zoo».** Na jesenskem velesejmu v Ljubljani bo tudi šolska mladina prišla na svoj račun. Poleg drugega naj si ogleda razstavo živali društva «Zoo». Razstavljeni bodo ptiči, koristni in škodljivi, kače, strupene in nestrupene, krkoni, ribe itd. Vse posode in shrambe bodo opremljene z imeni dotičnih živali, tako da zamenjava ne bo mogoča.

* **Najkrasnejšo benečansko nošo** boste videli dne 2. septembra pri reviji narodnih noš. Tudi pri nas še skoro nepoznana prekmurska noša tekmuje ta dan z vsemi že prijavljenimi. Med temi se bo videlo cele skupine iz raznih pokrajin. Tekmovali ne bodo samo posamezniki, temveč kraj s krajem, kar daje še živahnejšo pobudo za čim večji uspeh posameznika ali skupin. Za to revijo narodnih noš vlada največje zanimanje ki se stopnjuje od dne do dne in s smelostjo trdimo že danes, da bode ta revija, sodeč že po prijavah do sedaj, ena najimpozantnejših in največjih.

ZA ČAST IN LJUBEZEN.

Ljubavno-kriminalen roman izide prihodnji teden v humorističnem listu »JURIJ S PUŠO«. 12026

* **Vrtnarska razstava** ob priliki jesenske velesejmske prireditve od 1. do 10. septembra bo atrakcija svoje vrste. Tisočero ljubkih cvetk bo vabilo posetnike v kraljestvo boginje Flore, da tu občudujejo delo naših ljubljanskih vrtnarjev. Obširen paviljon I na sejmišču bo zopet spremenjen v pravi gaj, poln krasnih palm, cvetočih in vedno zelenih lončnic, okusno in moderno pletenih vencev in šopkov, vaz, polnih cvetlic zadnjih novosti, sploh vsega, kar dosedaj zmore moderna vrtnarska umetnost.

* **Kongres čebelarjev v Skoplju.** Prošlo nedeljo se je vršil v Skoplju šesti kongres delegatov Jugoslovenske čebelarske zveze. Udeležilo se je kongresa nad 100 delegatov iz raznih pokrajin naše države. Delegat Giorgjević je podal strokoven referat o križnih boleznih čebel in o načinu pobijanja teh bolezni. O strokovnem gojenju matic je poročal učitelj Jeftić. Sprejeta je bila končno resolucija, s katero se zahtevajo primerni ukrepi za pospeševanje čebelarstva, zlasti pa specijalen zakon o čebelarstvu.

NOGAVICE kupite

* Tovarniški zalogi nogavic in pletenin Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 14 nasproti hotela Union 176-a

* **Prošnja usmiljenim srcem!** Vdova po nekem navdušenem naprednjaku, ki ima skrbeti za 2 otroka s 10 in 14 leti, se nahaja v težki bedi. Je brez denarnih sredstev, potrebuje pa nujno nekaj denarja, ako hoče spraviti svojo deco v šolo. Oba otroka se izvrstno učita, zlasti deček, ki poseča že gimnazijo. Bila bi škoda, ako bi moral radi nedostajanja sredstev opustiti študije. Prosimo naše somišljenike, da pomagajo s prispevki ubogi vdovi. Apeliramo na njih dobra in usmiljena srca. Prispevke sprejema naše uredništvo.

* **Ni denarja!** Kakor znano, vsebuje finančni zakon za tekoče proračunsko leto tudi odredbo, da se da na razpolago 30 milijonov dinarjev za obnovo vinogradov v Dalmaciji, Hercegovini in Južni Srbiji. Kredit bi imela razdeliti direkcija za kmetijski kredit. Ko pa se je direkcija obrnila na finančno ministrstvo zaradi prvega obroka, je ministrstvo odgovorilo, da denarja ne more nakazati, ker ga nima. O obnovi vinogradov torej ni več govora.

* **Fašistične provokacije v Splitu.** Večje število italijanskih otrok, ki obiskujejo italijansko šolo «Lege colturale» v Splitu, je bilo poslanih v Italijo na oddih. Otroci so prinesli v Split fašistične znake in kompletne uniforme «balile». Po sprejetju nettunskih konvencij so začeli nekateri starši pošiljati svoje otroke v tej uniformi na javna sprehajališča. Starši so bili pozvani na red.

* **Filmski igralec Petrović težko ranjen.** Znani filmski igralec Svetislav Petrović bi imel te dni prispeti na oddih v Jugoslavijo. V nedeljo pa je iz Lyona prispela vest, da se je Petroviću pripetila tamkaj težka avtomobilska nesreča. Ko se je z avtomobilom iz okolice vračal v mesto, se je avto z veliko silo zaletel v brzojavni drog. Petrović je padel iz avtomobila in obležal nezavesten na cesti. Pozneje ga je neki trgovec našel na kraju nezgode ter ga prepeljal v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da je Petrović težko ranjen.

* **Velika defravdacija v Beli cerkvi.** Kakor smo svojedobno poročali, so meseca marca letos v Beli cerkvi prišli na sled veliki defravdaciji v blagajni okrajne finančne uprave. Po preiskavi, ki jo je sedaj dovršila glavna kontrola, znaša primanjkljaj 1,300.000 dinarjev. Zlorabe datirajo pet let nazaj. Dognalo se je tudi, da je v tej aferi prizadet še neki drugi kraj južnega Banata. Pričakujejo se nove aretacije.

* **Prežagal dve strupeni kači.** V Jasenici je seljak Ante Ljuština podžagal te dni star hrast blizu svoje hiše. Začudil se je, da je žaga krvava; ko pa je hrast padel, je odskočil od strahu. Napadli sta ga dve strupeni kači, ki sta se nahajali v hrastovi duplini in kateri je bil prežagal. Na srečo je imel pri roki kolec, s katerim je kači ubil.

* **Zaradi par storžev koruze šel v smrt.** Petnajstletni Ivo Pavošević, rodom iz Osijeka, je vojna sirota; brez staršev že od svojega četrtega leta. Oče njegov je padel na italijanski fronti in kmalu nato mu je umrla tudi mati. Sprejeli so ga v osiješko sirotišnico, leta 1925. pa je bil odpuščen iz zavoda in sam sebi prepuščen. Postal je postopač in se potikal po gozdih in travnikih, kjer je tudi prenočeval. Te dni je ukradel nekod nekoliko storžev koruze, a lastnik ga je ujel in mu vzel suknjo. Iz strahu pred zakonitimi posledicami je mladi potepuh skočil v Dravo in utonil.

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Brezplačni večerni učni tečaj za šivanje in strojno vezenje** bo priredila tvrdka »Singer, šivalni stroji« v obrtni šoli v Ljubljani od 27. t. m. do 15. septembra t. l. in sicer dnevno od 7. do 10. zvečer. Kakor znano, je ta tvrdka imela že več takih tečajev na tej šoli, in to s popolnim uspehom. 1514

Zdravi in veseli bodo Vaši otroci, ako pijejo redno Radenski Gizelin vrelec. Najboljše za mešanje s sadnimi soki.

***Djački kalendar 1928-29. štampan je u hrvatskom, srpskom i slovenskom jeziku; dakle u 3 zasebna izdanja.** 186

* **Z učnega potovanja se je vrnil lastnik krojnega učilišča F. Potočnik,** Ljubljana, Stari trg 19, in bo otvoril v začetku septembra pouk o splošnem krojenju za krojače, šivilje in nešivilje. Pouk dnevni in večerni. 2065

* **Žalne obleke in plašče** nudi vedno v najlepši izberi tvrdka Fran Lukič, Stritarjeva ulica. 2064

* **Obleke** kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* **Vedno najnovejše dunajske bluze, krasne otroške oblekce. Krištofič-Bučar, Stari trg.**

Pikantno! Razkošno! Krasno!

Svetovnoznani roman slavnega

G. Boccaccia »Decameron«

v pravljičnem filmu

Dekameronske noči

V glavnih vlogah najboljši igralci.

Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

Tel. 2124. LJUDSKI KINO (Matica)

Iz Ljubljane

u— **Veliko protestno zborovanje ljubljanskih obrtnikov.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 3. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani «Kazine» veliko protestno zborovanje za uveljavljenje 10-urnega delavnika, proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč in proti davkom. Pozivamo vse obrtništvo, da se zborovanja polnoštevilno udeleži in na dan zborovanja v znak protesta zapre svoja obratovališča od 11. do 12. ure opoldne. Zveza poziva tudi vse zadruge, da storijo v tem pogledu svojo dolžnost.

u— **Ljudski kino (Matica)** bo predvajal danes film »Dekameronske noči«, ki je posnet po motivih »Decamerona«, svetovno znanega romana Bocaccia. Pikantna vsebina orientalske pravljice, podana z izvrstnimi igralci in razkošno inscenacijo, je najboljše priporočilo za ogled tega filma. Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

u— **»Sočanom«!** Dne 16. septembra bo priredila »Soča« enodnevni izlet v Maribor. Člani, ki se nameravajo izleta udeležiti, naj se prijavijo v trgovini Jos. Ivančiča, Dunajska cesta št. 7., do 2. septembra. Glede polovične vožnje so se napravili potrebni koraki in se vsak čas pričakuje rešitev. Državni nameščenci, ki imajo kot taki že vozne olajšave, naj se tudi oglase, in to zaradi ugotovitve števila udeležencev. Nadaljne podrobnosti o izletu bodo sledile v prihodnjih dneh.

u— **Uprava šentjakobskega gledališkega odra** vabi inteligentne gospodične in gospode, ki imajo veselje do dramske umetnosti, k sodelovanju. Prijave nasloviti na gledališko pisarno šentjakobskega odra, Florjanska ulica 27.-I.

u— **Pevski zbr Glasbene Matice.** Drevi ob 20. vaja za mešani zbor, obvezna za vse pevce. — Odbor.

u— **Pri Javni borzi dela** v Ljubljani je v času od 19. avgusta do 25. avgusta 1928. iskalo delo 588 moških in 187 žensk, skupaj 775 brezposelnih. Prostih mest je bilo 118 moških in 12 žensk, skupaj 130. Posredovanj se je izvršilo 65 moških in 9 ženskih, skupaj 74. Odpotovalo 117 moških in 4 ženske, skupaj 121; odpadlo pa je 8 moških in 13 žensk, skupaj 21 brezposelnih.

u— **Pasažirski poleti z avijonom Ljubljana.** Poleti se vrše ob lepem vremenu vsak večer od 6. ure najprej, ob nedeljah pa ves dan. Kdor namerava leteti, naj se ob tem času zglasi na letališču v Šiški.

u— **Huda nesreča železničarja.** Na kolodvoru Blanci na progi Zidani most—Zagreb je prišlo včeraj dopoldne do hujše nesreče. Zaradi doslej še nepojasnjenega vzroka se je nenadoma iztiril službeni voz dopoldanskega tovornega vlaka, ki vozi v Zagreb. Voz se je pričel nagibati in nevarnost je prvi opazil vlakovodja Ulrih Jug, stanujoč v Ljubljani na Dunajski cesti št. 41. Jug je skočil z vagona, pri čemer pa se je poškodno potolkel. Nesrečnik je obležal z zlomljeno nogo, poleg tega pa se je poškodoval še po glavi ter na rokah. Juga so pripeljali s popoldanskim osebnim vlakom v Ljubljano ter ga spravili v splošno bolnico.

u— **Drobna policijska kronika.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 prestopek žaljenja straže, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 2 pasja ugriza, 1 zapemba orožja, 1 prestopek obrtnega reda, 1 prestopek zgiaževalnih predpisov, 3 prestopki pijanosti, 8 prestopkov predpisov glede zapiranja trgovin, 12 prestopkov avtomobilskih predpisov in 11 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 4, in sicer: 2 zaradi splošnega suma, 1 zaradi vlačugarstva in 1 zaradi žaljenja straže.

u— **Zopet pod ključem.** Na Glincah imajo svoj original, ki priredi od časa do časa pravo ljudsko zabavo, kar bi bilo končno še v redu, da ni pijani fant vse preveč neroden. Znani 28 letni Leon Likar, je kakor že neštetokrat prišel tudi predsnočnjim domov pošteno natrkan in pričel v takem stanju zmerjati svojo mater, staro mater in vsakogar, ki je prišel blizu, z najizbranejšimi psovkami. Pred hišo, kjer stanujejo, se je na mah zbrala cela množica ljudstva, ki se je, seveda zgražala nad njegovim početjem. Red je napravilo šele par stražnikov, ki so pokvarjenega človeka odvedli v zapor, kjer bo sedaj počival na podlagi policijske obsodbe 14 dni.

u— **Aretiran slepar.** Policiji se je posrečilo prijeti izredno nevarnega sleparja, mladega dalmatinskega pustolovca, ki se je preživljal na prav udoben način. Joco Živić, Svetislav Milović ali Milan Dragović, kajti vseh teh imen se je posluževal pretkanec, se je zadrževal v Ljubljani že nekaj mesecev. Nikdar pa slepar ni ničesar delal, marveč je vedno lazil za naivnimi delavci ter jim obljubljal najboljše službe v drugih mestih. Na ta način je navihanec, ki so ga baš še pravočasno prijeli pred pobegom iz mesta na kolodvoru, osleparil kakih deset delavcev, med temi največ Bosancev, ki so mu dajali denar, s katerim je slepar čigar pravo ime še ni znano, imenitno živel in se zabaval.

u— **Nepreviden vojaški šofer.** Na notico pod tem naslovom v nedeljski številki «Jutra» nam je sporočil g. Rok Lasan, da ob omenjeni uri ni pelial čez Celovško cesto na dvovprežnem vozu, več sodov nego je njegov dninar vozil v istem času na enovprežnem vozu seno. Po uradnih organih pa se je na licu mesta dognalo, da nista niti on niti njegov dninar najmanj kriva nezgode, ki se je pripetila.

u— **Okradena mlekarica.** Mlekarica Ivana Knezova iz Grašice je v nedeljo kakor običajno pripeljala v mesto na ročnem vozičku mleko. Ko je sprotoma oddajala mleko strankam in ga nosila v hiše, je pustila na Marijinem trgu voziček za trenotek brez nadzorstva. Ko se je vrnila, pa je Knezova razočarana zapazila, da je okradena. Med njeno kratko odsotnostjo se je namreč splazil do voza nepoznan dolgoprstnik ter ji odnesel več metrov manufakturnega blaga v vrednosti nad 300 Din.

u— **Smola motociklista.** V soboto ponoči se je vozil po Trnovem na motocikla livar Alojz Dolenc, stanujoč v Gerbičevi ulici 10. Na ovinku neke ulice mu je kamen nenadoma izpodnesel kolo, kar je imelo za posledico, da je vozač odletel z vozila. Dolenc je obležal na cesti pol-nezavesten. Našli so ga neki sosedje, ki so ga spravili domov, odkoder pa so ga morali včeraj zjutraj prepeljati z rešilnim avtom v bolnico, in sicer zaradi težkih notranjih poškodb.

Iz Celja

e— **Seja celjskega okoliškega občinskega odbora** se je vršila v nedeljo dopoldne. Po odobritvi županovega poročila in zapisnika zadnje seje se je obravnaval dnevni red. Izdana so bila tri stavbena dovoljenja za pritlične hiše, in sicer na Jožefovem hribu Miklavškem hribu in v Lokrovcu. Tvrdka Westen je nameravala postaviti pri okoliškem pokopališču dve večji vili in okoliška občina je izdala principijelno dovoljenje. Tej zgradbi nasprotuje vojaško oblastvo zaradi bližnje smodnišnice. Dovoli se priključitev na okoliški električni vod za hiše pri starem strelišču ob Voglajni, ne dovoli pa se odkup električnih števcev. G. Franc Gramec je zaprosil za avtobusno koncesijo za progo Celje-Šoštanj; občina ne ugovarja. Občinski odbor ne pripozna krajevne potrebe za restavracijo v Zagradu, za katero je zaprosil g. Franc Kolenc. Odklonijo se vse prošnje za odpis občinskih davščin na vozila. Učitelju Kovaču se dodeli stanovanje v občinski hiši v Gaberju št. 119. Več prošnjikov je zaprosilo za dovoljenje, da smejo iz gradbenega fonda okoliške občine postaviti hiše na mestnem teritoriju; se dovoli. Sklenjeno je bilo, da se uvede posebna gradbena akcija, pri kateri bi prevzela občina garancijo za polovico stavbenih stroškov. Pri slučajnostih je stavil g. Böhm vprašanje na g. župana glede javnega vodnjaka pri Lastnem domu v Gaberju. G. župan je pojasnil, da je poslal tozadevno vlogo že pred tremi tedni na mestno občino, a ni prejel dosedaj še odgovora. Seja je bila mirna in stvarna.

e— **Sestanek KDK v Celju.** V sredo zvečer ob 8. uri bo v mali dvorani Celjskega doma sestanek članov in somišljenikov KDK iz Celja in okolice. Sestanek je namenjen spominu pokojnega Stjepana Radića. Somišljeniki udeležite se sestanka polnoštevilno!

e— **Treznostni sestanek.** Dne 28. t. m. bo ob 20. v Narodnem domu zanimivo in šaljivo skioptično predavanje prof. g. Lojzeta Pavliča o treznem življenju. Po predavanju ustanovitev Društva treznosti za celjski okraj. Isto predavanje se bo vršilo 29. t. m. ob 20. v Šmarju na šoli za šmarski okraj.

e— **V stanovanju je napadel** 58 letnega delavca Avgusta Kotnika na Savi delavec Miha Kolar in ga udaril nad levim očesom. Pravi, da ga je Kotnik prej ozmerjal.

e— **Vlom in tatvine.** V petek 25. t. m. je vlomil nekdo v stanovanje železniškega uradnika Leona Petka in mu odnesel večjo množino obleke in perila ter zlato žensko verižico z obeskom. Napravil mu je 1450 dinarjev škode. — Slikarskemu pomočniku Ivanu Verbovšku je neki dolgoprstnik ukradel iz suknjiča, katerega je med delom obesil na vrata, srebrno moško uro, vredno 125 dinarjev.

e— **Pretep v Sp. Hudinji.** V gostilni Kancjan v Sp. Hudinji so v soboto zvečer popivali fantje. Med njimi je bil tudi 43 letni Simon Narat. Ko je ta šel ob 23. uri domov, so ga fantje napadli pred gostilno. Eden ga je usekal z nožem po levi roki in čez usta. Narat je sedaj v javni bolnici, fante pa zasleduje orožništvo.

e— **Osumljen cigan.** Jakob Gartner, 36 letni cigan iz Št. Janža na Vinski gori pri Slovenjgradcu, je bil aretiran, ker je osumljen, da si je prilastil več predmetov na nepošten način. Starinarici Končevi je namreč prinesel na prodaj pleteno košaro in staro posteljno odejo. Prodal ji je tudi pred nekaj dnevi moške hlače in par čevljev. Zadnje predmete je v tej trgovini opazil posestnik Valentin Verbovšek iz Osence pri Teharjih in ugotovil, da so mu bili ukradeni ob priliki vloma v njegovo hišo. Gartner se zagovarja, da je te predmete kupil od neznane ženske in moškega.

Iz Maribora

a— **Zgodovinsko društvo** bo proslavilo 2. septembra ob 10. dop. svojo 25 letnico v veliki dvorani poleg študijske knjižnice. Spored pozdravni nagovor častnega predsednika, mestnega župana dr. Juvana, poročilo o 25letnem delovanju Zgodovinskega in muzejskega društva, govori gostov in zastopnikov korporacij; popoldne ob 16. strokovno zborovanje v čitalnici študijske knjižnice. Dr. Mal iz Ljubljane bo poročal o ureditvi arhivov, konservator dr. Stele o varstvu spomenikov, dr. Travner iz Maribora pa o pomenu in delokrogu pokrajinskih muzejev. Vsakemu predavanju bo sledila debata. Drugega dne ob 9. uri se bodo odpeljali udeleženci v Ptuj z avtobusi, da si ogledajo ondotne zanimivosti in nove muzejske prostore.

a— **Streljačka družina.** Članstvo se obvešča, da bo letošnje veliko nagradno streljanje v Beogradu od 2. do 9. septembra. Kdor želi sodelovati, naj se takoj prijavi tajniku podpolkovniku Krpanu 45. p. polka pismeno ali telefonično na št. 354, kasarna Vojvode Mišića.

a— **Utopljenca** je naplavila Drava blizu Ptuja. Neki delavci so spoznali v njem truplo nesrečnega Josipa Lapornika iz Maribora, ki je pred dobrim tednom v obupu in jezi odšel z doma ter se v Brestrnici nad Kamnico vrgel v Dravo.

a— **Tatvine poljskih pridelkov** se dnevno množe po njivah in vrtovih v mariborski okolici. Precej tatov so že zalotili posestniki sami ter jih izročili varnostnim oblastvom. Po večini so to nedorasli mladeniči, a tudi stari, z vsemi nadlogami življenja obteženi ljudje. Te tatvine niso samo posledica pokvarjenosti, temveč tudi velike bede in lakote, ki ne vprašuje, kaj je dovoljeno in kaj ne.

Iz Laškega

l— *Občinska seja* se bo vršila v ponedeljek 27. t. m. ob 16. uri.

l— *Nova šola v Rečici.* Govori se o zgradbi nove šole v Rečici, menda 3 razrednice, in sicer na prostoru sedanje enorazrednice. Ne moremo se načuditi merodajnim činiteljem, ki hočejo postaviti šolo zopet v ta zapuščeni kot. Če hoče kdo tam ostati, ker mu tam ugaja, naj ostane, šola pa spada na vsak način v bližino kolonije, odkoder hodijo sedaj otroci večinoma v šolo v Laškem (poldrugo uro daleč). Središče je pri rudniški koloniji in nikjer drugod in tja mora priti šola.

l— *Smrtna kosa.* Zopet je neizprosna smrt pograbila mlado življenje g. Rada Blagatinška v starosti 26 let. Pogreb se je vršil v četrtek izpred hiše žalosti ob udeležbi številnega občinstva, gasilnega društva ter pevskega društva «Hum». Moški zbor je svojemu vnetemu članu zapel pred hišo žalostinko «Vigred» in se je pri odprtem grobu poslovil z ganljivo pesmijo «Z Bogom». Pokojnikovo življenje je lepo orisal g. msgr. dr. Kruljc, ki je mrtvega stavil za vzor vsem mladeničem. Tudi pevski zbor mestne dekanijske cerkve je iz svojega zbora izgubil dobrega tenorista. Vzornemu mladeniču — pevcu časten spomin!

l— *Na Jernejev sejem* je bilo prignanih 517 glav živine. Prodanih, večinoma v Avstrijo in Italijo, je bilo 48 volov, 18 krav in 7 telic. Cena volom je bila od 7 do 9 Din.

l— *Nova lekarna.* Ministrstvo za narodno zdravje je podelilo koncesijo za javno lekarno v Laškem g. mag. ph. Kupferschmiedu iz Maribora. Lani se je potegoval za to koncesijo poleg njega tudi Slovenec mag. ph. dr. Kmet ter se je občinski odbor izrekel v principu za lekarno, ki je v našem mestu vsekakor potrebna, in zahteval, da se podeli koncesija dr. Kmetu. Ministrstvo je tedaj obe prošnji zavrnilo, zdaj pa preko vseh drugih činiteljev izdalo dovoljenje za lekarno gospodu Kupferschmiedu.

l— *Avtomobilske nezgode* med Laškim in Rimskimi toplicami se množijo od dne do dne, zlasti če je cesta mokra. Ponovno pozivamo avtomobiliste k največji previdnosti. Prihodnji teden bodo predvidoma zopet zasuti vodovodni jarki preko Ogeč in Šmarjete, kjer je teren najnevarnejši. — Zadnje poročilo o vodovodu je popraviti v toliko, da mora občina Sv. Krištof prispevati ne 90.000 Din, temveč samo 80.000 Din.

Iz Kranja

e— **Kaj je z vodovodom?** Vodovod, ki daje pitno vodo mestu Kranju in celi okolici kmečkih vasi od Preddvora do Kranja, povzroča čestokrat hude preglavice. Najbolj takrat občutijo Kranjčani, ker so najbolj oddaljeni od izvirnega rezervoarja nad Tupalčami. Pred dvema letoma smo bili skoro dva tedna brez vode, ker je neurje razdrlo glavno vodovodno cev. Preteklo soboto in nedeljo zopet ni imel gornji del mesta vode, dočim so jo imeli v nižje ležečem savskem predmestju. Kakor nam sporočajo od merodajne strani, je glavni vzrok to pot dejstvo, da se nahaja v glavnih ceveh mnogo zraka, zaradi česar zastaja voda. To pa je povzročilo baje odpiranje in zapiranje vodovoda v Tupalčah, ki ga napravljajo tamošnji kmetje. Na zrak ima ravno sedaj voda neznaten pritisk, ker je zajemalni re-

pervoar v Tupaličah radi vročine zelo izpraznjen. Mestna občina je poslala vodovodnega strokovnjaka g. Tesarika, ki preiskuje že dva dni vzroke.

r— **Slepomišenje.** Naši klerikalci imajo razne organizacije povsem nevtralno pobarvane, s katerimi hočejo slepiti meščanstvo in ga izvabiti v svoj krog. Te dni vabijo plakati »Meščanske zveze«, ene izmed teh »nevtralnih« organizacij, na svojo zabavo. Zanimivo je, da so koleki na teh plakatih umičeni s štampiljko mestnega odbora SLS. Naj se to javno pribije, da ne bo več slepomišenja naših klerikalcev.

r— **Kranjske narodne noše na ljubljanskem velesejmu.** Vsem je še v dobrem spominu velik uspeh nastopa številne skupine narodnih noš iz Kranja in okolice na lanskem ljubljanskem velesejmu, kjer so vzbujali največjo pozornost. Tudi za letošnji nastop vlada znatno zanimanje. Vsi, ki bi želeli sodelovati, naj se prijavijo takoj v trgovini z usnjem g. Rudolfa Rakovca v Kranju. Najbolj umestno bi bilo, da bi prevzela organizacijo tega nastopa kranjska podružnica Kola jugoslovenskih sester.

r— **Sokolske vesti.** Pokrajinskega zleta Jugoslovenskega sokolskega saveza v Skoplju se bo udeležilo tudi gorenjsko Sokolstvo po svojih zastopnikih. Iz Kranja bo šlo 20 članov in članic, iz ostalih krajev gorenjske sokolske župe pa nad 35 oseb. Po skopljanskem zletu se bodo podali v Veles, kjer bodo priredili telovadno akademijo. V Skoplje bodo odpotovali prihodnji teden. Tehnični župni odbor je preložil lahkoatletske tekme Gorenjske sokolske župe na nedeljo dne 23. septembra v Kranju. Na to spremembo se opozarjajo vsa včlanjena društva.

Iz Trbovelj

t— *Otvoritev letnega kopališča.* V nedeljo popoldne je bilo slovesno otvorjeno letno kopališče. Vsa slavnost je napravila vtis strankarsko-politične prireditve. Ta vtis je še posebno povečalo dejstvo, da so se oddajale vstopnice za kopanje v «Delavskem domu», kar se je še posebno ostro kritiziralo od strani nesocijalistično orijentiranega občinstva. «Delavski dom» v nobenem primeru ne more biti ekspozitura občinskega urada! Občinska uprava se mora ob takih prilikah postaviti na nestrankarsko stališče, ker zastopa vse občane vseh političnih prepričanj in so tudi podobne občinske ustanove namenjene vsem občanom. Ker je imela ta slovesnost čisto strankarski značaj, je tudi vzrok, da je potekla brez posebnega razpoloženja. Slavnostni prostor je bil okrašen z rdečimi in državnimi zastavami. Slovesnost je otvoril g. Sitar in izročil novo kopališče svojemu namenu. Sodelovala je delavska godba in pevski zbor «Svobode».

t— *Glas iz občinstva.* Občina je prepovedala odlagati razne odpadke v potok. Ta ukrep občine je pozdravljati, vendar bi morala občina določiti nekaj prostorov, kamor naj bi se ti odpadki odlagali odnosno odvažali. Občina naj določi te prostore čimprej, ker je sicer njena odredba iluzorna. Ker ne moremo kupičiti nesnage okoli hiš, jo bomo zopet morali odlagati v potok.

Iz Ptuja

j— *Potreba kolodvorskega bifeja.* Ptujski kolodvor je 5 do 8 minut oddaljen od mesta, vendar železniška uprava kljub vsem prošnjam ne dovoli tamkaj niti najmanjšega bifeja, kar zelo škoduje tujskemu prometu. Marsikateri tujec bi se rad okrepčal, zlasti v tej neznosni vročini, s požirkom limonade ali malinovca, a tega ne more, ker je mesto preoddaljeno. Tudi drugim potnikom, ki čakajo dalje časa na kolodvoru na ta ali drugi vlak, bi majhno okrepčilo dobro došlo. Čudimo se, da na našem kolodvoru železniška uprava bifeja ne dovoli, dočim imajo druge mnogo manjše postaje restavracije in bifeje.

j— *Poročila sta se* 23. t. m. v tukajšnji minoritski cerkvi gdč. Milka Zavčeva, hčerka gostilničarja, in g. N. Babusek, posestnik v Mestnem vrhu. Bilo srečno!

j— *Vlom.* Nedavno noč so doslej neizsledeni vlomilci vdrli v Halozah v Majbergu v zidanico, last ptujskega trgovca Högenwartha. Odnesli so znaten plen, predvsem posteljnino, obleko in razno posodo.

Iz Zagorja

z— *Na seji krajnega šolskega sveta v Zagorju,* ki se je vršila v torek, je bil izvoljen za blagajnika g. Mirko Weinberger.

z— *Brezbrižnost cestnega odbora.* Zadnji naliv je zasul kanalizacijo pri Mihelčiču, da je voda tekla po cesti ter napravila sredi ceste pravcato strugo. Kljub obvestitvi cestnega odbora se še sedaj ni očistil kanal, tako da mora občinstvo brести vodo sredi javne ceste. Vse intervencije ne pomagajo nič, čeprav plačuje Zagorje v litijskem okraju največje cestne doklade.

z— *Nova strokovna organizacija.* V zadnjem času se opaža med rudarji živahno gibanje za ustanovitev nove strokovne organizacije. Akcijo vodi tako zvana opozicija, ki je imela že več zadevnih sestankov v Zagorju in Trbovljah. Namen imajo, organizirati rudarje, ki so bili doslej indiferentni in niso imeli zaupanja v že obstoječo Zvezo rudarjev. Splošno pa je mnenje, da tudi nova organizacija ne bo koristila rudarjem, kajti kolikor več bo strokovnih organizacij, toliko slabše bo za socijalni položaj delavstva!

z— *Trboveljska premogokopna družba* bo napravila novo širokotirno železnico s postaje do separacije. V torek se je vršil ogled prostora po zastopnikih vlade, oblastnega in cestnega odbora, železniških izvedencih, občini in več interesentih. Železniški tir bo gradila tvrdka Dukič; z delom bo pričela v začetku prihodnjega meseca. Županstvo deluje na to, da bi podjetje zaposlilo pri delu le domače delavce, katerih je mnogo brezposelnih.

z— *Nesreča ali zlobnost.* Posestnici na Lokah M. Sršenovi je tekom noči poginilo 5 težkih svinj, ki so bile prejšnji večer pri krmljenju še popolnoma zdrave. Poklicani živinozdravnik ni mogel ugotoviti nikake nalezljive bolezni, zaradi česar se domneva, da je škodo napravila zlobna roka iz maščevanja.

z— *Huda nevihta s točo.* V noči od torka na sredo je razsajala po Zagorski dolini huda nevihta. Med bliskanjem in treskanjem je padala debela toča, ki je posebno Kotredežu in Bukovju napravila veliko škodo na polju in v sadovnjakih ter opustošila vse, česar še ni vzela katastrofalna suša. V Zagorju je hudomušna strela obiskala strelovode na šolah, v Sokolskem in Gasilnem domu. Na Gasilnem domu je razbila streho ter okrušila poslopje.

Smotra psov na Bledu

V nedeljo se je vršila na Bledu smotra psov, ki jo je organiziral Klub ljubiteljev brakov s sodelovanjem Kluba ljubiteljev jamarjev in Kluba ljubiteljev sportnih psov. Prireditev se je vršila na Mlinem, pod vodstvom podpredsednika JKS g. ravnatelja Ivana Zupana. Ocenjenih je bilo 84 psov raznih pasem, razen ptičarjev, španijelov in sličnih. Ocenjevalo se je v dveh kategorijah: lovski psi zase, sportni psi zase. Kot sodniki so fungirali predsednik JKS in SLD dr. Ivan Lovrenčič, inž. Sonnbichler in prof. Žmitek za lovske; vet. Arko, podp. Zajc sta bila sodnika za sportne pse; kot pripravniki odnosno ocenjevalci v tem krogu pa dr. Cepuder, Josip Dermota, mr. ph. Hočevar in Milutin Zupan. Smotro je posetilo veliko število gorenjskih lovcev in blejskih letoviščarjev, med njimi tudi gg. Svetozar Pribičević in dr. Shvegel.

Modre pentlje (prva ocena) so bile priznane naslednjim lovskim psom: Telly, bavarski barvar, lastnik dr. Kern, Monakovo; Bistra-Podgorska, istrska braka, lastnik dr. Lovrenčič, Ljubljana; Bellone, nizka braka lastnik dr. Lovrenčič, Ljubljana; Ito, keltski brak, lastnik Josip Pogačnik, Podnart, in Teckel-Sepp, gladkodlaki jazbečar, lastnik Tonio Vetter, Ljubljana.

Med sportnimi psi je bila odlična ocena prisojena naslednjim: Cindry-Podgorska, škot. terijerka, lastnica Zora dr. Lovrenčičeva, Vrhnika; Graft-Krumpenthal, nemška doga, lastnica Erna Jovanović, Ljubljana; Stauf v. d. Türkenschanz, airedal terijer, lastnik mr. ph. Hočevar, Vrhnika; Alf-Bistriški airedal terijer, lastnik mr. ph. Hočevar, Vrhnika; Vranka d' Atena, dobermanka, lastnik prof. Prosenc, Ljubljana, in Lou-dé, plavi kitajski chow, lastnik dr. Shvegel, Bled. Prvo oceno je dalje prejel tudi lep francoski buldog.

Udeležba je bila naravnost častna in so letoviščarji izrazili svoje obžalovanje, da niso bili o smotri obveščeni, da bi bili na to prireditev opozorili svoje znance in prijatelje v inozemstvo. Zanimanje je vzbujal plavi kitajski »čau« »chow-chow«, ki ga je razstavil dr. Shvegel. Psi te pasme se na evropskih razstavah redko kdaj vidijo. Med eksoti smo opazili dve psici sealyham pasme, ki je sedaj najmodernejša v Angliji. Eno je razstavila ga dr. Lovrenčičeva, drugo grofica Thurnova. Dalje je bilo videti tudi enega Wihppeta, tri malteške pinče, enega pritlikavega Ruby-španijela z mladiči in enega brabantskega ovčarja. Pozornost sta vzbujala lepi francoski buldog in francoska nizka braka (basset gr.-wendeen), last dr. Lovrenčiča.

Razveseljivo je dejstvo, da se je materijal brakov izdatno izboljšal, kar dokazuje, da so naši lovci pričeli zavedati svoje naloge, da je treba tudi pri brakih začeti s smotreno vzrejo in vzgojo čistokrvnih psov, ki se dajo voditi in ostanejo v rokah lovca ter ne divjajo po loviščih na lastno pest v strah naše divjačine.

Priznati moramo, da je ta smotra pokazala velik napredek na področju naše kinologije.

Sport

Gostovanje hazene SK Mura v Ljubljani

Agilnemu ASK Primorju se je posrečilo pridobiti najresnejšega kandidata za prvenstvo LHPa SK Muro za dvoje gostovanj v Ljubljani, in to o priliki otvoritve jesenskega sejma. Pomembno je to tekmovanje temboli, ker bomo videli izglajeno igro SK Mure, ki si je znala vzlic precejšnji oddaljenosti od sportnega centra z delavnostjo ustvariti položaj odločilnega faktorja v hazenskem sportu. Omenimo naj le dejstvo, da se je izmed vseh v poštev prihajajočih klubov v državi najboljše odrezala proti prvaku Češkoslovaške SK Slavija iz Prage z rezultatom 7 : 5.

Tekmi bosta v soboto ob 18. uri in v nedeljo ob 11. uri na igrišču Atene. Vstopnina je zelo nizka, ker je kluboma ležeče na tem, da se omogoči poset tekem najširši publiki. V ponedeljek, dne 3. septembra nastopita obe družini predvidoma na Bledu.

Češkoslovaška : Jugoslavija

V dneh 8. in 9. septembra proslavi naš hazena sport mal jubilej. V teh dneh se odigra peta meddržavna tekma med reprezentancama Češkoslovaške in Jugoslavije. Dosedanje tekme so se vršile izmenično v Beogradu in Pragi. Sedanja tekma se vrši v Ljubljani. Ker je to prva meddržavna tekma, ki se vrši v Ljubljani, je to za nas sportni dogodek prvega reda. Da se proslavi ta izredni dogodek čim veličastneje, je potreba, da podpro vse naše oblasti in celokupna javnost Jugoslovenski hazena savez, da bo mogel organizirati in izvesti to velepomembno prireditev tako, da bo v ponos naši prestolnici, beli Ljubljani, in z njo naši celokupni državi. Ljubljana, znana po svoji gostoljubnosti daleč naokoli, bo znala sprejeti reprezentantke bratskega naroda, ki nam je bil učitelj tudi v tej sportni panogi, tako kot je vselej sprejemala svoje brate, kadar so prihiteli v našo sredo. V dneh 8. in 9. septembra naj se ponovno dokumentira nerazdružljivo prijateljstvo, ki veže oba naroda že stoletja. 8. in 9. september naj bo praznik češkoslovaškega in jugoslovenskega sporta.

Službeno iz JHSa. Seja upravnega odbora JHSa se bo vršila dne 28. t. m. ob 20.30 v damski sobi kavarne Emone. —

ASK Primorje (centr. odbor). Danes, v torek ob 20. uri seja v klubskem tajništvu. Vsled važnosti dnevnega reda naj se iste udeleže vsi načelniki in tajniki sekcij. — Predsednik.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Trening I. skupine se vrši odslej zopet redno vsak torek in petek. II. skupina trenira vsako sredo, četrtek in soboto. Pričetek treninga odslej ob 17.30. Prihodnje dni se razglasi v članski knjigi in na oglasni deski nova razdelitev igralcev v I. in II. skupino. —

Službeno iz LNP. Redne seje poslovnega odbora se vrše vsako sredo ob 20. uri v posebni sobi kavarne «Evropa». V petek 31. t. m. ob 10 se vrši seja upravnega odbora v damskem salonu kavarne «Emona». — Tajnik I.

SK Slovan, nogometna sekcija. Danes od 17. ure dalje trening na našem igrišču. Naprošam vse igrače zlasti I. moštvo, da pride polnoštevilno na igrišče. — Tajnik.

Motociklistom Ilirije. V svrho razgovora za nedeljski izlet v Celovec in ev. v Zagreb, sklicujemo kratek sestanek vseh interesentov danes v torek ob 19. uri na vrtu restavracije pri «Novem svetu». Prosimo vse motocikliste, da se sestanka po možnosti sigurno udeleže. Vodstvo motosekcije.

SK Slovan (hazena sekcija). Pozivam vse igralke, da pridejo danes ob 18. uri na igrišče, zlasti pa one gospodične, ki so že igrale v družini. Predmet sestanka je pričetek rednih treningov. Polnoštevilno!

Kolesarsko in motociklistično društvo «Sava» v Ljubljani naznanja, da je vstop za treniranje na igrišču SK Ilirija dovoljen vsak dan od 11. do 15. ure. Vsak dirkač, ki plača vstopnino za dirko, dobi posebno legitimacijo.

Propozicija za mednarodni lahkoatletski miting JLASK Marathon v Zagrebu. Kakor smo že poročali, priredi zagrebški Marathon v proslavo 15letnega obstoja velik mednarodni miting, za katerega vlada po dosedanjih prijavah sodeč veliko zanimanje. Miting se vrši v soboto 1. in v nedeljo 2. septembra in se prične oba dni ob 17. uri na igrišču Concordije v Zagrebu. Tekališče je posuo z lešom, je dolgo 435 m in ima dva nedvignjena zavoja. — Točke prvega dne so: Tek na 100 m (izločilno), med krogle, skok v daljavo, tek na 400 m (izločilno), med diska in tek na 1000 m. Drugi dan se vrši finale na 100 m, skok v višino, tek na 800 m, met kopja, finale na 400 m, skok ob palici, tek na 500 m in švedska stafeta. Prijavnina za točko in osebo znaša 20 Din, za stafeto 50 Din. Prijave naj se obenem s prijavnino pošljejo na naslov dr. Zvonimir Bogičević, Zagreb, Palmotićeva ul. 29 A-I. Nagrade v obliki plaket iz kovine, dobijo prvi trije v vsaki disciplini brez ozira na število prijav ter vsi tekači prvih treh stafet. Častne nagrade dobijo prvi trije klubi. Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS.

Teniški turnir v Zagrebu. V soboto popoldne je Dunajčan Winterstein porazil svojega rojaka Artensa 2:6, 6:3, 6:4, 4:1 ret.; v nedeljo pa Romuna Dörnera 5:7, 6:0, 6:1, 8:6 ter si tako priboril kraljev pokal. Ga. Neppachova je zmagala nad Ribolijevo (Reka) 6:2, 6:1, ga. Gostiševa pa nad Maksimovićevo 7:5, 6:2. V tekmovanju za prvenstvo Hrvatske je Schäfer porazil K. Friedricha (Hašk) 6:4, 4:6, 6:3. Prvenstvo v doublu gospodov je odnesel romunski par dr. Luppu-Dörner, ki je zmagal nad Wintersteinom in Albrechtom 6:2, 7:5, 6:2, prvenstvo v doublu dam pa Neppachova- Ribolijeva z zmago nad Gostiševo in Pandakovičevo 6:2, 6:2.

Gospodarstvo

Ugodnejši razvoj našega izvoza v juliju

Po podatkih generalne direkcije carin je znašal naš izvoz v juliju 405.163 ton v vrednosti 493,814.261 Din napram 376.546 tonam v vrednosti 485,029.688 Din v juliju preteklega leta. Naš izvoz se je torej v juliju napram istemu mesecu preteklega leta dvignil tako po količini kakor tudi prvič letos po vrednosti. Povečanje po količini je večje in znaša 28.600 ton ali 7.6 %, dočim znaša povečanje po vrednosti 8.8 milijona Din ali 1.8 %.

Glavni predmeti našega izvoza v juliju so bili: gradbeni les (110.6 milijona Din), jajca (37.1), goveja živina (20), hrastovi železniški pragovi (19.1), opij (16.4), drobnica (15.7), sveže meso (14.5), žive svinje (14.2), pšenica (13.3), drva (12.2), izdelki iz lesa (11.4), sirov baker (11.3), cement (11.1), predivo (8.7), ovčje sirove kože (7.9), svinec v ploščah (6.2), živi konji (6.2) in amoniakova soda (5.7).

Napram lani se je najbolj povečal izvoz gradbenega lesa (od 78.4 na 1106 milijona Din), dalje izvoz pšenice (od 2.5 na 13.3), izdelkov lesa (od 4.2 na 11.4), hrastovih železniških pragov (od 12.6 na 19.1). Nazadoval pa je izvoz živih svinj (od 38.7 na 14.2), gov. živine (od 30.7 na 20), bakra (18.4 na 11.3) in jajc (od 42.1 ni 37.1). Iz statistje raz vidno, da smo že v juliju izvozili preko 300 vagonov letošnje pšenice v vrednosti preko 13 milijonov Din.

Razvoj našega izvoza v zadnjih mesecih je razviden iz naslednje tabele (v oklepajih razlike napram l. 1927):

	v milij. Din	v 1000 tonah
I.-četrtl.	1372.5 (— 175.1)	970.0 (— 92.0)
april	428.5 (— 39.4)	367.9 (+ 15.5)
maj	431.7 (— 87.6)	331.7 (— 48.3)
junij	451.4 (— 16.7)	378.3 (+ 37.7)
julij	493.8 (+ 8.8)	405.2 (+ 28.6)

V prvih 7 mesecih tek. leta smo izvozili po količini 2.433.000 ton napram 2,511.500 tonam v istem razdobju pret. leta, po vrednosti pa 3180.9 milijona Din napram 3490.8 milijona Din lani. Letošnji primanjkljaj je po količini znatno manjši kakor po vrednosti, kajti po količini je naš izvoz napram lani nazadoval le za 58.500 ton ali 2.3 %, po vrednosti pa za 310 milijonov Din ali 8.9 %.

Ocenjevanje sira

Jubilejna kmetijska razstava v Ljubljani se že skoraj otvarja. Tudi to pot bodo tekmovale med seboj v plemenitem stremljenju po napredku naše sirarske zadruge in se borile za odlikovanja, ki obstojajo v zlatih, srebrnih in bronastih kolajnah ter priznanicah. Na tej razstavi se bo zopet videlo, ali in koliko smo na polju sirarstva v Sloveniji napredovali, odnosno nazadovali in kje. Že ob priliki lanskoletne pokrajinske razstave v Ljubljani sem javno naglašal, da je sedanji način ocenjevanja sira za nestrokovnjaka premalo pregleden ter sem grajal, da je ocenjevalna komisija črtala gotove točke, ki so pri mednarodnem načinu ocenjevanja v veljavi. Pri tekmovanju sirarskih izdelkov se ocenjuje namreč sir iz naslednjih vidikov: 1.) zunanja oblika, 2.) testo, 3.) luknjičavost, 4.) okus odnosno aroma. Mednarodni način ocenjevanja določa za skupno najvišjo dosegljivost 30 točk, in sicer: za zunanjo obliko in testo po 5, za luknjičavost in okus po 10 točk. Preračunavanje točk v lažje razumljive odstotke je sicer nekoliko zamudna stvar. Naše občinstvo pa je že navajeno na ocenjevanje po odstotkih bolj, kakor po točkah. Zaradi tega bi predlagal, naj se letos uvede ocenjevanje sira po odstot. in ne po točkah, odnosno po točkah, katerih skupna vsota doseže število 100. Iz strokovnega stališča in zaradi vsestranske pravičnosti bi nasvetoval, da se določi za zunanjo obliko in testo po 15%, za luknjičavost in okus pa po 35%. Da se doseže čim točnejša ocena, se tudi te enote lahko delijo še na četrtinke. Želel bi, da bi ta način ocenjevanja ojunačil naše sirarske producente in jim dal vzpodbudo za napredek, ki ga narekujejo moderna kemija in izkušnje povojne dobe. — Alfonz Mencinger, Boh. Bistrica.

= **Razvoj tekstilne industrije in naša zunanja trgovina.** Kakor znano, se je naša tekstilna industrija v zadnjih letih pod carinsko zaščito prav lepo razvila, kar seveda tudi vpliva na našo zunanjo trgovino. Tako je n. pr. uvoz bombažnih in volnenih tkanin v prvem polletju tek. leta nazadoval na 612.3 milijona Din napram 688.8 milijona Din v I. polletju 1927 in 780.2 milijona Din v I. polletju 1928. Istočasno pa se je povečal uvoz bombažnega in volnenega prediva na 286.1 milijona Din napram 211.5 in 188.8 milijona Din v I. polletju 1927. in 1926.

= **Jugočeška d. d. Kranj** je imela 11. tm. svoj IV. redni občni zbor. Prvotno ime se je spremenilo in se odslej glasi: Jugočeška, Jugoslovansko - češka tekstilna industrija d. d. Kranj. Bilanca izkazuje letos prvikrat večji dobiček v znesku 546.459.18 Din, kateri dobiček gre v prvi vrsti na rovaš veliki tehnični izpopolnitvi, tega domačega lepo razvijajočega se podjetja. Od čistega dobička se je preodkazalo 150.000 Din rezervnemu zakladu, iz ostalega pa se je izplačala 4 4% dividenda. Obrat Jugočeške obsega danes 1.) tkalnico s 650 stoli, 2.) moderno tiskarno in barvarno, ki je vsa opremljena z najnovejšimi povsem novimi stroji, 3.) in škrobarno za produkcijo škroba iz krompirja. Tiskarna je največje tozadevno podjetje v naši kraljevini. Jugočeška je v preteklem letu zaposlovala nad 800 delavcev. V svrho poceni tve produkcije gradi sedaj lastno električno centralo z kapaciteto 1100 konjskih sil. V tej centrali bosta nameščana dva najmodernejša parna kotla z 250 m² kurilne ploskve in 32 atmosfer tlaka. Izgledi za tekoče leto so zaradi splošne krize slabši, kakor so bili za preteklo poslovno leto.

= **«Vinaria», d. d. vinogradnikov v Ptuju se bo pretvorila v zadrugo.** Glede na govorico, da je vinski trgovec Pavel Ornig, sin svoječasnega ptujskega župana, kupil «Vinario», d. d., nam poročajo iz Ptuja, da «Vinaria» ni bila prodana ter se bo v kratkem pretvorila v zadrugo pod imenom «Vinarska in sadjarska zadruga». Novo osnovana zadruga bo prevzela vse posle in aktive «Vinarie». Pravila te zadruge so že predložena pristojnemu oblastvu v odobritev.

= **Kompletna Fordova tvornica avtomobilov v Evropi.** Dodatno k poročilu, da bo Ford v bližini Londona zgradil veliko tvornico avtomobilov, se doznava da bo ta tvornica obsegala vse stadije produkcije od plavžev do gotovega proizvoda. Tvornica bo zgrajena v 3 letih ter bo v početku zaposlovala 10.000 delavcev. Vest je v krogu avtomobilske industrije vzbudila veliko pozornost, ker je jasno, da bo novo Fordovo podjetje ustvarilo evropski avtomobilski industriji precejšnjo konkurenco.

= **Dobave.** Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave žice, žičnikov, cevi, pločevine, železa, dimnih kolen, medenih obročkov za zastore, vijakov, zakovic, ključavnic, krtač, čopičev, želatine, barv, terpentina, email-laka itd. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 5. septembra ponudbe glede dobave jamskega lesa. Delavnica direkcije državnih železnic v Mariboru sprejema do 4. in 5. septembra ponudbe glede dobave plošč za kurilne skrinje, nosilnih vzmeti; do 6. in 7. septembra pa glede dobave elementnih cevi. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Borze

27. avgusta.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet večji kakor koncem zadnjega tedna. Bilo je tudi nekaj več ponudbe s privatne strani, ki je krila potrebo v devizah na Newyork in Trst ter deloma v devizah na Curih in Dunaj. Ostalo potrebo je krila Narodna banka. Tečaji deviz se niso bistveno spremenili. Med efekti je bilo investicijsko zaključeno po 88.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda danes popustila za 2—4 točke. Pri srednjem prometu se je promptna trgovala po 438, 436 in 435.5, kasa po 434 in za december po 448. Investicijsko je bilo zaključeno po 88. Med bančnimi papirji je Praštediona popustila na 930. Kakor zatrjujejo, je nazadovanje tečaja Praštedione v zvezi z večjo ponudbo tega papirja od strani ameriških izseljencev, ki so pred meseci pokupili večje število teh delnic, sedaj jih pa zaradi političnih razmer v naši državi zopet prodajajo. V ostalem so bili zaključki v Hipotekarni po 58.5 — 59, v Jugobanki po 88.5 in v Srpski po 148. Med industrijskimi vrednotami so se delnice Drave ponovno okrepile ter trgovale po 455—460. Tudi Šećerana se je okrepila ter je bila zaključena po 490, 495 in 500. Trboveljska je nekoliko popustila ter notira 475 — 480 brez zaključka.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0—22.815, Berlin 13.553—13.583 (13.568), Bruselj 7.9001—7.9301 (7.9151), Budimpešta 0—9.9249, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0071—8.0371 (8.0221), London 275.81—276.61 (276.21), Newyork 56.81—57.01 (56.91), Pariz 221.29—223.29 (222.29), Praga 168.27—169.07

Zagreb. Amsterdam 22.785 — 22.845, Dunaj 8.071 — 8.0371, Budimpešta 9,9099 do 9.9399, Bruselj 13.553 — 13.583, London 275.81 — 276.61, Milan 296.827 — 298.827, Newyork 56.8 — 57, Pariz 221.29 — 223.29, Praga 168.27 — 169.07, Curih 1094.1—1097.1

Dunaj. Beograd 12.44875 — 12.48875, Berlin 168.835—169.335, London 34 345 —34.485, Milan 37.1075 — 37.2075, Newyork 708.25 do 710.75, Praga 20.9825—21.0625, Curih 136.36 do 136.86; dinarji 12.41 — 12 47.

Trst. Beograd 33.475 — 33.775, Dunaj 266.5 — 272.5, Praga 56.475 — 56.775, Pariz 74.475 — 47.775, London 92.58 — 92.78, Newyork 19.035 — 19.095, Curih 366.75 do 368.75; dinarji 33.475 — 33.975.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.25, Newyork 519.325, London 25.20375, Pariz 20.28, Milan 27.195, Praga 15.39, Budimpešta 90.565, Bukarešta 3.175, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Dunaj 73.20.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko 86—88 (88), Celjska 158—0, Ljubljanska Kreditna 128—0, Kreditni zavod 170—175, Vevče 105—110, Ruše 265—285 Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 435 — 436, kasa 435 — 436, za september 438 — 439, za december 448 — 450, investicijsko 87.75 — 88, agrarne 54 — 0; bančne vrednote: Poljo, stara emisija 18 — 0, nova emisija 0 — 17, Kreditna 85 — 0, Hipo 58.5 do 59, Jugo 88.5 — 89, Ljubljanska kreditna 126 — 0, Narodna 6350 — 6800, Praštediona 929 — 930, Srpska 148 — 150, Zemaljska Sarajevo 125 — 150; Narodna šumska 17—0, Nihag 0 — 10, Gutmann 200 — 210, Slaveks 102 — 105, Slavonija 7.5 — 8.5, Drava 450 do 460, Šećerana 490 — 500, Vevče 105 do 110, Tvornica vagonov 80 — 84, Dubrovačka 470 — 490, Trbovlje 475 — 480.

Beograd. Vojna škoda 432.5 — 433.5, za september 437.5 — 438.5, za december 449 do 451, investicijsko 87 — 88, agrarne 53 do 55.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 27. avgusta 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačnost 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ur
Ljubljana	8.	761·4	18	84	mirno	1		
Maribor		761·0	19		WSW 2	0		
Zagreb		761·1	20	83	S 2	1		
Beograd		761·4	24	66	SSW 1	0		
Skoplje		762·1	25	46	mirno	0		
Dubrovnik	7.	761·5	24	63	SE 1	0		
Split		760·8	26	59	E 2	0		
Sarajevo								

Solnce vzhaja ob 5.15, zahaja ob 18.47, luna vzhaja ob 17.25, zahaja ob 0.27.
Najvišja dnevna temperatura danes v Ljubljani 30.0 C, najnižja 16.0 C.

Dunajska vremenska napoved za torek: Semintja oblačno, temperatura malo spremenjena.
Tržaška vremenska napoved za torek: Lahki vetrovi z raznih strani. Nebo večinoma jasno, pozneje spremenljivo. Temperatura od 21 do 29 stopinj. Morje mirno.

je bilo glasovitih v starih časih.

Danes obstoji samo eno čudo, zato pa tem bolj znano po svojih 7 prednostih, a to je

Blagovna tržišča

Položaj na hmeljskih tržiščih. V žateškem hmeljskem okolišu (ČSR) je deloma pretekli teden pri krasnem vremenu pričelo obiranje; v splošnem pa se bo pričelo v tekočem tednu. **Prvi rezultati obiranja so kvantitativno precej razočaralni ter znatno zaostajajo za cenitvami.** Na žateškem hmeljskem tržišču so pretekli teden cene staremu hmelju pri mirni tendenci in majhnem prometu popustile. Koncem tedna je notiral žateški hmelj 1900 — 2050 Kč za 50 kg (zadnji teden 2100 — 2250), poljski in jugoslovenski hmelj pa 500 — 750 Kč (16.87 — 25.30 Din za kg). — Na nürnberškem hmeljskem tržišču je pretekli teden povpraševanje po starem hmelju popustilo ter so cene dalje tlačene. Pač pa je zanimanje za hmelj nove letine, katerega je prišlo pretekli teden na trg okrog 200 bal (iz tettnanškega in hallertauskega okoliša). To blago se je z lahkoto prodalo po 240 — 250 mark za 50 kg (65.10 do 67.80 Din za kg), le nekaj bal je bilo prodanih po 230 — 235 mark. Novo blago je kvalitativno prav dobro.

Ljubljanska blagovna borza (27. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni bukovih drv, fco vagon naklad. postaja po 17.50. Deželni pridelki: Tendenca nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona, in sicer 1½ vagona pšenice in 1½ vagona moke. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, promptna, 79/80 kg po 292.5 do 295, za september po 305.5 — 307.5, za oktober po 310 — 312.5; rž: baška, uzančno blago, mlevska tarifa, plač. 30 dni po 300 do 302.5; oves: baški ali slavonski, za avgust po 265 — 270; ajda: zdrava, rešetana, promptna, plač. 30 dni po 300 — 365; turšica: baška, slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni po 350 do 352.5; moka: «0g», iz nove pšenice, za avgust po 455 — 465.

Novosadska blagovna borza (27. t. m.) Tendenca mlačna. Cene pšenici so zaradi nazadovanja na inozemskih borzah popustile. Promet: 6 vagonov pšenice, 3 vagone ječmena, 4 vagone ovsa, 13 vagonov turšičice in 3 vagone otrobov. Pšenica: baška, 79/80 kg 237.5 — 242.5; baška potijska 240 do 242.5; sremska in banaška 232.5 — 235. Ječmen: baški, novi, 64 kg 250 — 265; pomladni, 68/69 kg 300 — 305. Oves: baški in sremski 215 — 220. Turšica: baška in sremska 300 — 305; banaška 300 do 302.5. Moka: baška «0g» in «0gg» 370 do 375; «2» 350 — 355; «5» 330 — 335; «6» 295 — 300; «7» 245 — 255; «8» 200 — 210. Otrobi: baški in sremski v jutastih vrečah 180 — 185.

Iz življenja in sveta

Zborovanje medparlamentarne konference v Berlinu
kjer se je oglasil v mednarodnem zboru tudi poslanec dr. Krnjević, da obtoži današnji vladni režim v Jugoslaviji.

Trupla brez glav, rok in nog

Katastrofa na newyorški »Subway«. — Več desetin mrtvih, nekaj sto ranjenih. — Prizori, ki jih očividci ne bodo pozabili svoj živ dan. — Dva in pol milijona dolarjev odškodnine

V petek popoldne med peto in šesto uro se je pripetila na newyorški podzemni železnici strahovita nesreča. V bližini postajališča Times Square je ob 17. uri 2 minuti progovni delavec opazil, da se je pokvarila kretnica. Mesto da bi takoj ustavil promet, je napako javil načelniku prihodnjega postajališča. V tem času je pridrvel mimo kretnice podzemni brzovlak. Zdrvel je mimo, ne da bi se mu kaj zgodilo.

Par minut za njim je pribrzela naslednja garnitura, imenovana Down-Town. Bilo je baš v času, ko zapirajo v velikih newyorških četrtih pisarne in trgovine. Ekspresni vlak je drvel z brzino 20 milj. Imel je 10 voz, v katerih je bilo natrpanih 2000 potnikov! Ko je privozil mimo kretnice, je zavlekel prvih šest voz srečno naprej, pri sedmem vagonu pa se je kretnica izprožila v drugo smer. Vagon se je bliskovito zasukal in pretrgal. Naslednja dva voza sta se razbila ob steni, zadnji pa je zavozil v razvaline. Nastala je

nepopisna divja panika.

Sunek je bil tako strašen, da je vrglo vse pasažirje v sprednjih vozeh z mesta. Ne glede na to, da so bili vagoni natlačeni, so se potniki, ki so stali v sprednjem koncu voza, po sunku znašli v zadnjem koncu in niso mogli povedati, kaj se je ž njimi zgodilo. Vlak se je seveda ustavil. Med pasažirji je nastalo barbarsko prerivanje in kričanje. Nihče ni vedel, kaj je prav za prav z njim. Otvorila se je borba na življenje in smrt. V trenutku katastrofe je namreč nastal kratek stik in elektrika je odpovedala. V popolni temi je bila neizvestnost še strašnejša. Od povsod je prihajalo vpitje na pomoč, slišalo se je zdihovanje in jok. Le tu in tam je prasnil plamenček — zadnja energija, ki je še bila skrita v električni žici. In ob tem svitu se je groza ljudi neznansko povečala. Pasažirji so spoznali, da stoje, leže in slone na kupih mrtvih in ranjenih. Železna prijemala, za katere so se ljudje držali z rokami med vožnjo, so bila križem razmetana. Na njih je bilo videti vse polno

iztrganih človeških rok.

Pogled na razvaline je bil grozen. Izpod njih so prihajali umirajoči glasovi — zadnji dihi borbe za življenje. Neki očividec poroča, da je videl, ko se je ozrl okrog sebe, najprej

dve otroški trupelci brez glave.

Sunek jima je odrezal vrat in trupli sta krvaveli, glavi pa sta ležali pomendrani pod stopali potnikov. Neka mati je obležala mrtva z dojenčkom v naročju. Tudi njemu je pritisk odtrgal glavo. Mrliči so ležali naokrog brez rok in nog, mnogi so bili prerezani na dvoje in so kmalu utihnili. Smrt jih je odrešila neznosnega trpljenja.

Da bi prišli iz gneče, so začeli ljudje v zaprtih vagonih razbijati okna. V tem je posvetil žaromet. Nepopisna groza! Tisti, ki so se rešili, so strmeli. Beseda jim je obtičala v grlu.

Neka ženska, ki se je vozila v enem izmed razbitih voz in je čudežno ušla smrti, je pripovedovala reporterju o nesreči:

Ko sem sedla na vlak, je bilo že vse napolnjeno. Vendar so vse postaje bruhale nove pasažirje med nas. Stisnjeni smo bili tako, da se ni mogel nihče ganiti. Vsem se je mudilo domov. Naenkrat začutim sunek. Pred očmi se mi je naredila tema. Skoraj istočasno sem čutila, da me suvajo štiri krepke pesti. Bila sta dva moška, ki sta se hotela preriniti k vratom, ki so bila avtomatično zaprta. Malo je manjkalo, da me nista podrla na tla in me pohodila. Deklica, ki se je vozila z menoj in je stala poleg mene, je izdihnila pod petami preostalih potnikov. Ker se ni izkobacala pravočasno na prosto, so ji raztrgali obleko in jo zmečkali. Vsak je bil najbližji le samemu sebi. Prišedša ven, sem naletela na žensko z odtrgano nogo. Javkala je in prosila pomoči. Mislim, da je izkrvavela...

Drugi očividec pripoveduje:

Bilo je, kakor da smo bili vrženi

v pekel.

Vse luči so mahona ugasnile. Prostor se je napolnil s plini, ki so jeli uhajati iz razpokanih cevi. Imel sem občutek, kakor da sem na fronti, kjer so me sovražniki napadli s strupenimi plini. In maske za obrambo ni bilo nikjer! Vse je tiščalo proti meni. Trajalo je dobro uro časa, da sem se izkobacal iz vagona. Te ure ne bom pozabil nikoli. Zdi se mi, da sem v njej preživel celo večnost.

Iz vseh opisov prizadetih pasažirjev sledi, da je vsakdo gledal le na svoje lastno življenje in je šel čez vse ovire, da ne pogine.

Ko se je razvedelo o katastrofi, so progo zaprli. Na vseh točkah je promet zastal in sedaj je morala stopiti v akcijo policija. Ljudje so začeli oblegati vsa postajališča. Eni so se jezili, ker niso mogli domov, drugi so prišli poizvedovat po svojcih. Pojasnila ni dobil nihče, ker je vladala občna zmešnjava.

Avtomobilisti, ki so videli, da ne bo podzemna železnica vozila vsaj nekaj ur, so izkoristili priliko in zvišali tarife. Takoj je občinstvo planilo na avtomobile. Vsakdo je silil domov, da ne bodo v skrbeh za njegovo življenje. Toda avenije so bile zatrpane. Tudi z avtomobili ni bilo mogoče naprej in trajalo je več ur, da se je položaj za silo razčistil.

Na mestu nesreče je pomagalo

nad 500 gasilcev,

mobilizirane pa so bile vse newyorške rešilne postaje z zdravniki in bolničarji. Mrliči so bili tako grozno razmesarjeni, da jih ni bilo mogoče spoznati. Naložili so jih v mrtvaške vozove in jih odpeljali v mrtvašnico. Ranjence pa so spravili za silo pod streho bolnice neke francoske misije, kjer so zdravniki tekom noči operirali več nego

150 oseb.

Šele deset ur po nesreči je bila proga očiščena in je mogel zdrčati po progi dalje naslednji brzovlak.

Število mrtvih in težko ranjenih znaša nad 200. Lahko ranjenih je toliko, da jih sploh ne omenjajo. Visoke pa so odškodninske zahteve, ki so jih pri železnici prijavili svojci mrtvih in poškodovanih. Vsota gmotnih terjatev je dosegla dva in pol milijona dolarjev. Newyork bo pokopal žrtve ob udeležbi celokupnega prebivalstva, ki je potrto od žalosti.

Rumena mrzlica na Grškem

Nekatere četrti Aten izgledajo v zadnjem času, kakor bi v njih razsajala kuga. In vendar ni v mestu nikake epidemije v pravem pomenu besede. Vendar ljudje niso popolnoma zdravi. Nadleguje jih mrzlica.

Tako ni samo v Atenah, ampak v celi državi. Na tisoče je bolnikov, ki jih je mrzlica prikovala na ležišče. Mnogo jih je že umrlo, drugi trpe in ne ozdravijo. Opikali so jih moskiti, veliki komarji, ki prenašajo mrzlico. Ker je vreme suho in ne pihlja nobena sapica, je ljudstvo že napol obupano. Zdravniška modrost ne ve bolezni leka, in bolečine pacijentov so velike in neznosne, pomoč pa ne pride od nikoder.

Mrzlica, ki polaga ljudi na postelje, je rumena mrzlica, sodeč vsaj po zunanjosti bolnikov. Čez nekaj dni jih tako zdela, da niso živi ne mrtvi. Obenem omršavijo, kakor bi jim kdo otesal meso.

Vlada je skušala odpomoči temu stanju in je začela pacijente izolirati v posebnih barakah, pa kaj, ko jih je vedno več in ne bo zanje prostora kmalu niti v stanovanjih! Minister za narodno zdravje je predlagal, naj bi se izsušila močvirja v bližini večjih mest. Nekatera so polili s petrolejem, za radikalno čiščenje pa ni bilo dovolj denarja — in tako je ostalo vse na polovici — delo in uspeh.

Mnoga podjetja ne morejo več obratovati, ker je zbolela tretjina nastavljencev. Tudi v državni službi so občutljive vrzeli; zaradi bolezni je skrčena služba celo pri telefonu in brzojavu. Telefonov in brzojavov se smejo posluževati poleg vlade samo poslaništva tujih držav, dnevniki in velika podjetja.

Šestletni kralj
Glava romunskega kralja Mihaela I., sina princa Karla, se je pojavila sedaj na znamkah.

Skok od polkovnika do kralja

Ahmed beg Zogu ali kralj Skanderberg III. ima za seboj zelo pisano preteklost. Povest njegovega življenja je romantična od začetka do konca. S 17. letom je postal poglavar svoje rodbine in svojega plemena. Takrat so se Albanci začeli gibati za svojo samostojnost. Ko se je v Albaniji naselil princ Wied, so se začela domača plemena buniti. Esad paša, ki je bil eden glavnih zarotnikov, se je obrnil za pomoč tudi na Ahmeda bega in je bil uslišan. Tedaj jedva 16 letni Zogu je zbral četo, ki je štela nekaj sto privržencev in z njimi se je pridružil vstašem. Vernost pa je bila zelo krat-

ka. Esad je bil zelo samoljuben in Ahmedu to ni šlo v račune. Sprla sta se in razšla.

V svetovni vojni je postal Zogu lutka avstrijskih okupacijskih oblasti. Napadal je srbske čete na umiku skozi Albanijo in je bil za te čine od bivše Avstrije povzdignjen v čin polkovnika. Toda na albanskih tleh je bil tudi Avstrijcem opasen. Zato so ga z lepimi besedami pregovorili, da je šel na Dunaj. Na Dunaju se mu je godilo kakor vazalnemu knezu. Naučil se je zvijačnosti, ki je njegovo prirojeno lokavost še povečala. Vse to mu je zelo koristilo, ko je l. 1918. izbruhnila revolucija. Takrat jo je Zogu popihal domov. Postal je minister za notranje zadeve v albanski vladi, čeprav mu je bilo komaj 20 let. Ko je govoril v zbornici, so vrgli sovražniki bombo proti njemu. Atentat se ni posrečil. Bil je samo ranjen, ampak pogumno je govoril do kraja in se je šele potem umaknil, da so ga zdravniki obvezali.

Prišla je vstaja Fan Nolija. Ahmed beg Zogu je moral iz dežele in se je umaknil na jugoslovenska tla. Sprehajal se je po Beogradu in l. 1924. je vdrl v Albanijo in vrgel Fan Nolija, ki je delal dvojno politiko: italofilsko in vatikansko. Takoj se je postavil na čelo vlade, obetal je Albancem razne reforme in deveta nebesa na zemlji, pozneje pa se je naslonil na staro plemenitaštvo, ki ga je slednjič vzdignilo na ščit. Kraljevske želje so mu jele rojiti po glavi šele, ko ga je zmešal Mussolini, ki je tudi neposredni tvorec albanske kraljevine s Skanderbegom III. na čelu.

Skanderbeg III. govori več jezikov, poleg albanskega baje najboljše obvlada nemščino, a tudi italijanščino. Ima še živo mater in več sester, za katere bo sedaj sigurno iskal zvez z evropskimi intriganti, zakaj spletke mu bodo potrebne, če bo hotel ostati to, za kar ga je navdihnil fašistični duce.

Dolores del Rio ni več med živimi

Podlegla je vnetju slepiča na vožnji iz Evrope v Ameriko

Iz Londona poročajo, da je lepa filmska igralka Dolores del Rio sklenila svoje življenje na ladji, ki jo je vozila iz Evrope v Ameriko. Dobila je vnetje slepiča. Zdravniki so izvršili operacijo in filmska zvezdnica je bila inficirana. Infekciji je podlegla.

Filmska karijera lepe mlade Američanke je bila čisto drugačna kakor karijera drugih filmskih velikanov naše dobe. Dolores del Rio ni izšla iz siromašnih razmer. Bila je dobro situirana in tudi poročena. Šele v tem stanu jo je zamikalo platno. Svojemu možu, ki je bil bogat trgovec v Mexico-City, je večkrat prigovarjala, naj jo pusti k filmu. Ampak mož je imel vsega dovolj in se je smejal njenim željam.

Naključilo pa se je, da se je Dolores del Rio na nekem večeru srečala z znanim filmskim režiserjem Griffithom. Na tihem je že davno gojila željo, da bi mu bila predstavljena. In ni ji bilo treba čakati, da bi njo predstavili slovitemu možu. Prišel je k njej sam — očaran od njenega lica in njenih kretenj. Griffith jo je takoj angažiral in njena slava je rastla od nastopa do nastopa. Zdaj se ni mogel tudi njen mož več upirati njeni odločitvi, da se popolnoma posveti filmu.

Delala je čudeže. Od njenih filmov so najpopularnejši: Evropa v plamenu, Carmen, Vstajenje, Divja roža, Rdeča plesalka iz Moskve itd.

Senzacija poslednjega časa je bila, da se je tudi mož Dolores del Rio odločil za film. Obesil je trgovino na klin in je šel za svojo ženo. Njena smrt je tem tragičnejša, ker je postavila v veliko praznoto človeka, ki ji je stal tako blizu.

Bolgarski vojni minister Vlkov
eksponent makedonstvujuščih, igra v sedanji bolgarski krizi veliko vlogo.

Po končanem turnirju v Kissingenu

KISSINGEN	Bogoljubov	Capablanca	Euwe	Rubinstein	Niemcovič	Réti	Marshall	Tartakover	Yates	Spielmann	Tarrasch	Mieses	Točk
Bogoljubov		0	½	1	½	1	1	½	1	1	1	½	8
Capablanca	1		½	½	½	½	½	1	1	0	½	1	7
Euwe	½	½		1	½	1	1	0	0	½	½	1	6½
Rubinstein	0	½	0		1	½	1	1	½	½	½	1	6½
Niemcovič	½	½	½	0		½	0	½	½	1	1	1	6
Réti	0	½	0	½	½		½	1	½	½	1	½	5½
Marshall	0	½	0	0	1	½		0	1	1	½	½	5
Tartakover	½	0	1	0	½	0	1		½	½	½	½	5
Yates	0	0	1	½	½	½	0	½		½	½	1	5
Spielmann	0	1	½	½	0	½	0	½	½		½	½	4½
Tarrasch	0	½	½	½	0	0	½	½	½	½		½	4
Mieses	½	0	0	0	0	½	½	½	0	½	½		3

Turnir v Kissingenu je končan. Zmagal je, kakor smo v soboto poročali med brzojavkami, ruski prvak Bogoljubov z 8 točkami pred Capablanco in Euwejem ter Rubinsteinom, ki so zaostali za njim za eno odnosno za poldrugo točko.

Kissinški mednarodni šahovski turnir je bil brez dvoma eden največjih povojnih turnirjev ter je po jakosti nemara še prekašal predlanski newyorški turnir. Napovedan je bil v znamenju poskusa rehabilitacije bivšega svetovnega prvaka Joséja Raoula Capablance, ki je lani moral odstopiti šahovski primat ruskemu mojstru dr. Aleksandru Aljehinu, končal pa se je v znamenju treh: v znamenju **zmage** Bogoljubova, ki se od slovitega moskovskega turnirja 195 ni mogel več afirmirati, v znamenju **poraza** Capablance, ki se je moral zadovoljiti z drugim mestom, eno celo točko za prvim, in v znamenju **nove šahovske zvezde** holandskega mojstra dr. Euweja, letošnjega olimpijskega prvaka, ki si je v najostrejši konkurenci skupno z Rubinsteinom priboril tretje in četrto mesto, samo pol točke za Capablanco.

Bogoljubov je na tem turnirju vodil že od vsega početka in tvori po številu dobljenih partij razred zase. Dobil je namreč šest partij, štiri je remiziral, eno pa je izgubil. Razen partije z Miesesom, poslednjim v tabeli, ki jo je igral neodločno, je dobil z vsemi slabimi, izgubil pa je proti Capablanci, s katerim bi bil mogel igrati neodločeno, da ni forsiral zmage.

Capablanca je takisto izgubil samo eno partijo (s Spielmannom; priobčili smo jo v soboto), v čemer je enak Bogoljubovu, dobil pa je samo štiri, dočim jih je šest remiziral. Za bivšega svetovnega prvaka nad polovico remijev ni baš najlaskavejša ocena.

Na tretjem in četrtem mestu sta končala dr. **Euwe** in **Rubinstein** s šestimi točkami in pol. Za Euweja je to mesto nad vse častno, saj je še mlad in v šahovskem svetu znan šele nekaj let, dočim je Rubinstein videl že boljše dni in lepše nagrade. Oba imata po štiri zmage, pet remijev in dva poraza, toda Euwe zasluži v tabeli mesto pred Rubinsteinom ne samo po privilegijih abecede, nego predvsem po svojih uspehih napram prvima dvema in napram Rubinsteinu samemu. Euwe je namreč i z Bogom in s Capablanco remiziral ter zmagal nad Rubinsteinom, tako da je v teh treh partijah odnesel 2 točki, medtem ko beleži Aron le pol točke: remis s Capablanco.

Niemcovič v Kissingenu ni imel baš sreče. Zmage si je priboril le napram poslednjim trem v tabeli, na drugi strani pa tudi napram prvim trem ni izgubil nobene partije. Podrla sta ga Rubinstein in Marshall.

Razočaral je **Réti**. Veliki »tombeur« favoritov je to pot odpovedal. Njegovi edini žrtvi sta Tarta in Tarasch, ukloniti pa se je moral Bogu in Euweju; edino zadoščenje na tem turnirju mu utegne biti polovička, ki jo je iztisnil od Capablance.

Marschall, Tartakover in Yates si dele sedmo, osmo in deveto mesto, prvi s tremi zmagami, štirimi remiji in štirimi porazi, druga dva z dvema zmagama, šestimi remiji in s tremi porazi. I. Marhall i Tarta sta vajena častnejših mest in vsaj poslednjih nagrad; bila sta to pot zelo nezanesljiva. Velik uspeh pa je to mesto za Yatesa, ki se sicer le redko ponaša z boljšo družbo. Njegova zmaga nad Euwejem je prišla kaj nepričakovano Capablanca mu je zanjo gotovo hvaležen.

Spielmann v Kissingenu ni bil oni, ki smo ga spoznali na Semmeringu in v Newyorku. Edina njegova svetla točka na turnirju je sijajna zmaga nad Capablanco; s takimi trofejami se jih ne more mnogo ponašati. Ostala pa je do konca tudi edina njegova zmaga; remiziral je sedemkrat, medtem z Euwejem izgubil pa je tri igre.

Tarasch je že v letih; dobil ni niti ene partije. Rekord pa je odnesel v remijih; nič manj kakor osemkrat je igral neodločeno.

Poslednji v tabeli je **Mieses** s štirimi remiji in petimi ničlami, za celo točko za Tarraschem in dve točki za Yatesom, s katerim sta si še v osmem kolu delila zadnji mesti. Proti koncu je vidno opešal.

Kellogovo pero, s katerim je bil včeraj v Parizu podpisan protivojni pakt.

Radio

Izvleček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw) LANGENBERG (468 m 25 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0.7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), DAVENTRY (49[illegible] m 12 kw) VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw)

Torek, 28. avgusta.

BERLIN 20.30: Proslava Goetheja. — FRANKFURT 20.15: Dramski večer. Koncert Bachovih in Händlovih skladb. — LANGENBERG 18: Večerni koncert lahke godbe. • 20.15: Goethejev večer. (Recitacije in pesmi.) — STUTTGART 20.05: Goethejeva proslava. (Recitacije in glasba.) Nato koncert solistov in orkestra.) — ZAGREB 16: Popoldanski koncert. • 20.35: Večerni koncert kvarteta. — BRNO 19: Koncert moderne češke glasbe. (Weinberger, Křicka, Novak, Vycpalek.) • 20.30: Prenos koncerta iz kopališča Suhačevice. Prenos z razstave. — BUDIMPEŠTA 17.45: Popoldanski koncert orkestra. • 20: Simfoničen koncert. Nato ciganska godba. — LONDON 19.15: Beethovnove sonate za čelo. • 19.30: Mešan večer. • 20: Promenadni koncert orkestra. — PRAGA 17: Koncert vojaške godbe. • 19: Prenos iz Nar. gledališča: Dvořakova opera «Prebrisan kmet». — RIM 21: Donizettijeva «Pijača ljubezni». — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16.15: Popoldanski koncert kvarteta. • 20: Pevski koncert. • 20.45: Koncert dunajskega simf. orkestra: Skladbe Johanna in Josefa Straussa. — VARŠAVA 18: Koncert komorne glasbe. • 20.15: Koncert varšavske filharmonije. Nato lahka večerna godba. — STOCKHOLM 19.30: Večerni koncert.

Sreda, 29. avgusta.

BERLIN 20.30: Orkestralen koncert. — FRANKFURT 20.15: Koncert frankfurtskega harmonijskega orkestra. — LANGENBERG 18: Večerni koncert orkestra. • 20.15: Praznik žetve. Nato koncert lahke večerne godbe. — STUTTGART 20.15: Prenos orkestralnega koncerta iz Frankfurta. — ZAGREB 16: Popoldanski koncert. • 20.35: Koncert pevskega društva «Sloboda»: Jugoslovenske narodne pesmi. — BRNO 1910: Ruski večer ob priliki 100 letnice rojstva Tolstega. (Recitiranje in glasba.) Prenos koncerta z razstave. — BUDIMPEŠTA 12: Koncert ciganske godbe. • 18.30: Koncert komorne glasbe. • 20: Večerni koncert orkestra in solistov. — LONDON 19.15: Beethovnove sonate za čelo. • 19.30: Prenos iz varieteja. • 20.30: Večerni koncert: Pesmi za bariton in skladbe za klavir. — PRAGA 17: Popoldanski koncert orkestra. • 20.10: Zabaven večer. Prenos koncerta z brnske razstave. — RIM 21: Vokalen in instrumentalen koncert. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert kvarteta. • 16.30: Koncert dunajskega koncertnega orkestra. • 20: Prenos iz Mozarteja v Solnogradu: Beethovnova IX. simfonija v D-molu. • 21.20: Uverture, arije in violinski komadi iz popularnih oper. — VARŠAVA 18: Koncert skandinavske glasbe. • 20.30: Večerni koncert solistov. — STOCKHOLM 19.45: Koncert finskih narodnih pesmi. • 20.15: Koncert vojaške godbe.

Telefunken radio je najboljši.

TELEFUNKEN

†

Naznanjamo tužno vest, da je naša predobra soproga, mati, babica in teta, gospa

Rozalija Keržan

soproga polic. nadzornika v pok.

v nedeljo, dne 26. tm., po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v torek dne 28. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Gosposka ul. 15 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 26. avgusta 1928.

Jakob, soprog. Dora, hči, Marko, unuk in ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod 0 00

Mali oglasi

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Vse pristojbine je vpošteti obenem s naročilom, sicer se oglasi ne vrobijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občestva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—

Zaslužni, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din —·—. Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Službo dobi

2 prešivalki
gornjih delov sprejme takoj tovarna čevljev Ivan Prešern, Kranj. 26947

Velepodjetje v Zagrebu
išče za svojo elektrotehnično delavnico večjega
navijalca
dinamo strojev, z večletno prakso in teoretič. znanjem (event mojstra delavnice za navijanje), kakor tudi tovarniškega
elektromehanika
Ponudbe s prepisi spričeval je poslati na «Publicitas», Zagreb, Gundulićeva 11 — pod «Za 17202» — z navedbo zahtevane plače in roka nastopa službe. 26833

Učenca
s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev sprejme takoj veletrgovina z železnino Peter Majdič — «Merkur», Kranj. 26815

Pletilja
za osemključni stroj iščem pod ugodnimi pogoji za takoj. Ponudbe pod «S» na oglasni oddelek «Jutra». 26807

Reklamanta
zmožnega in verziranega v občevanju z železn. upravo, sprejme večje podjetje v Ljubljani. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Reklamant». 26802

2 dijakinji
sprejmem v dobro oskrbo. Zračno stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 26741

Gospodično
francosko ali nemško iščem za takojšen nastop, z dobrimi spričevali, za dva dečka 5 in 3 let. Rothbart. Subotica, Mucsitelep 4. 26710

Prodajalko
ki ima obrtni list za trgovino z mešanim blagom, pošteno, pridno in z dobrimi spričevali sprejmem takoj. Ponudbe pod značko «Ugodno» na oglasni oddelek «Jutra». 26716

Učenca
močnega, boljših staršev, ki je dovršil vsaj dvorazr. meščansko šolo z dobrim uspehom, sprejmem v trg. z mešanim blagom. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «St. 6956» 26988

2 mizar. pomočnika
dobro izurjena, sprejme v stalno delo Anton Pavlenč, mizarstvo, Trbovlje II. 26985

Les. manipulanta
žagovodjo, popolnoma verziranega v trdem lesu ter popravil na žagi, kakor gozdnih manipulacij, sprejmem takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Lesni manipulant». 26984

Uradnika
sposobnega, zmožnega slovenskega in nemškega jezika, sprejmemo. Ponudbe na Publicitas, Beograd — Kralja Milana 8 pod šifro «Činovnik». 26986

Zdravega dečka
sprejmemo kot vajenca v trgovino z mešan. blagom. Prednost imajo sinovi železničarjev. Natančne pogoje daje podružnica Konzumnega društva za Slovenijo v Radovljici. 26989

Trg. sotrudnika
zmožnega aranžiranja — sprejme modna trgovina v Ljubljani. — Ponudbe na poštni predal 92. 26990

Akordanta za opeko
strojna izdelava — parna opekarna, 100 Din od 1000 komadov žgane opeke ali 50 Din za surovo osušeno blago, sprejme parna opekarna Zurc, Gradac. 26998

Klepar. pomočnika
sprejme Josip Otorepec — Za Gradom 9. 27020

Spretno pletilja
za Jaquard stroj na električni pogon sprejmemo takoj. Istotako tudi dobro
šivilja pletenin
Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 27011

Gospodinjo kompanjonko
sprejme za gostilno v večjem mestu Slovenije samostojen gostilničar in posestnik. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Gospodinja». 27006

Zdravega fanta
ki ima veselje do čevljarske obrti, sprejme z vso oskrbo v hiši Franjo Suster, Celovška cesta št. 84 27016

Učenko
sprejme trgovina Toni Jager, Ljubljana, Dvorni trg št. 1. 27022

Učenko za pletenje
sprejmem. Ljubljana VII, Kamniška ulica 20. 27031

Gospodično
inteligentno in samostojno, srednje starosti, sprejmem k 2 otrokoma v starosti 8 in 9 let. Znati mora šivati in pomagati tudi pri manjših hišnih delih. Obširne ponudbe s sliko pod šifro «Stalna služba Maribor» na podružnico «Jutra» v Mariboru 27035

Sobarico
mlado, zdravo in pošteno dekle iščem k majhni obitelji. Mesečna plača 250 Din. Ponudbe na naslov: Zora dr. Radojčića, Zemun 27058

Natakarice
nujno potrebuje Posredovalnica Mrak v Ljubljani. 27041

2 mizar. pomočnika
za pohištvo — izurjenega
strojnega delavca in 2 vajenca
sprejme takoj Matija Andlovic, Komenskega ulica št. 34. 27061

Zaslužek

Zastopniki (ce)
S prodajo preizkušenih sredstev za pokončavanje vsakovrstnih mrčes, na privatne stranke, samorete trenotno (v višku sezije) tudi v resnici do 200 Din in več dnevno zaslužiti. Samo resni reflektanti, ki imajo voljo za vstrajno delo in razpolagajo z malo kavcijo, naj se javijo na naslov: V Kovač, Sv. Petra nasip 17 147

Eksistenco
in velik zaslužek si pridobite s prevzemom generalnega zastopstva za epohalno stvar. Potrebno 30 000 Din. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Vsak kupi». 27029

Zastopstvo
(komisijsko prodajo) železnarije želim sprejeti v Tivatu (Boka Kotorska) proti garanciji. — Razpolagam z lastno hišo v centru mesta Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Železnina 1525» 27052

100 Din nagrade
je mogoče vsakemu dnevno doseči. — Pišite s prilogo znamke za 1 Din na naslov Otrin Josip, Rovte-Logatec 26770

Dobro eksistenco
Vam nudimo, oziroma samoprodajo našega predmeta, ki se rabi v vsakem gospodinjstvu. Pišite na zastopstvo Kahman et Müller, Maribor, poštni predal 2. 26148

Podzastopnika
za celo Slovenijo išče zastopstvo velikega banatskega mlina. — Ponudbe pod «Banateki mlin» na Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac br. 20. 26982

Šivilja
gre šivat na dom po nizki ceni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26975

Zastopstvo
učinkovitega predmeta oddam. Le spretni gospodje z nekaj kapitala naj se javijo med 1. in 3. uro v hotelu «Slon» pri portirju 27030

Pouk

Angleščino, francoščino in ruščino
poučujem po uspešni metodi in ugodnej ceni. Stari trg št. 3/II, desno. 26937

Francoščino
uspešno poučuje akademik francoske fakultete, po 15 Din od ure. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Parfait». 26652

Za poučevanje citer
iščem osebo, ki stanuje v Zeleni jami ali v bližini. Dopise na naslov: Albert, Zelena jama 231. 26972

Laščino
pravilno in lepo poučuje izprašana učiteljica, z daljšo prakso, na moderen in zato uspešen način. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 27023

Službe išče

Prodajalka
izurjena v trgovini mešan. blaga, z izobrazbo meščanske šole, želi mesta Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 26960

Trgov. pomočnik
mlajši, mešane stroke, sposoben vsakega dela, želi službo za takoj. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Zanesljiv». 26780

Vdova
želi k starejšemu gospodu, ki bi mu vodila gospodinjstvo. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Vdova». 27003

Inteligentna gdč.
išče službo pri boljši družini k otrokom ali kot družabnica. Najraje kje v primorju. — Dopise na podružnico «Jutra» v Celju pod «Mlada Slovenka». 26980

Gospodična
vajena samostojno kuhati, gre s 1. septembrom k samostojnemu gospodu ali h kaki boljši družini Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pridna in varčna 104». 26976

Plačilna natakarica
zmožna kavcije, želi premeniti službo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Spretna». 27057

Prodajalka
s trileto trg. gremijalno šolo, išče mesta v trgovini Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Marljiva 40». 26996

Gospodična
abs. trg. šole, išče primerne pisarniške službe. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27064

Učenko
z meščansko šolo sprejme tvrdka Novak, Maribor, Gosposka ulica 9. 27082

Fanta (tekača)
sprejmemo. Prednost imajo oni iz Rožne doline, Viča ali mesta Starost 15 let. Tea Import, Miklošičeva c. št. 13/II. 27076

Prodam

Prevozniško koncesijo
z vsem inventarjem in živino po ugodni ceni prodam. Poizve se na Poljanski cesti št. 54/III, vrata II. 26970

Čehano perje
razpošiljam po povzetju (najmanj 5 kg) po Din 38 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. — L. Brozović, Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja. 188

Drva
oukove in brastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V Scagnetti v Ljubljani — sa gorenjskim kolodvorom. 86

Fotoaparat
Doppeltanastigmat, 9 × 12, 3 kasete in novo leseno stojalo ugodno prodam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26811

Žičnati posteljni vložki
najceneje pri tvrdki Fr Stupica. Ljubljana. Gosposvetska 1. 26117

Železen štedilnik
prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27001

Brezove metle
šestkrat vezane ter ročaje za lopate, sekire, krampe itd. izdeluje po nizki ceni Ivan Poglajen, Dobovc, pošta Šmartno pri Litiji. 27063

Vinske sode
v vseh velikostih poceni prodaja Sulcer, Maribor, Vojašniška 7. 27080

Motorna vozila

»Ford« avto
petsedežen, v najboljšem stanju prodam oziroma zamenjam za motorno kolo ali kako drugo blago Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26956

Avtomobili
OAKLAND SPORT petsedežen, vožen ca 13 000 km, 60.000 Din;
CHEVROLET TOURING — petsedežen, dobro ohranjen, 20 000 Din;
FIAT 501, štirisedežen. vožen 20 000 km. novo lakiran, nova streha etc. — 38 000 Din;
FORD, poltovorni, 8000 Din
PEUGEOT potniški, dvosedežni takse prost. Din 25 000
Informacije daje V. & M. Barešič & Co., Dunajska cesta 12. — Telefon 2292 26552

F. N. motor. kolesa
350 ccm in 500 ccm kupite na šestmesečne obroke brez naplačila in brez obresti. Zastopstvo H. Kenda v Ljubljani. 26074

Vozovi

Šestsedežni voz
zaprt, stalno v rabi, pripraven za takso, za 32.000 in Fiat 501, v najboljšem stanju za 35.000 Din proda Lampret in drug, Ljubljana 27077

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 5 98

Pohištvo

Nekaj pohištva
dobro ohranjenega, radi odpotovanja prodam v Mariboru. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27084

Jedilnica
nova, iz mahagonijevega lesa ter dobro ohranjena spalnica iz trdega lesa je radi selitve iz Ljubljane takoj ugodno naprodaj. — Ogleda se lahko med 8. in 17. uro na Starem trgu 28, II. nadstr., levo, 27054

Novo spalnico
prodam za 4200 Din. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27019

Omaro
s 4 predali, kopirno prešo, otroško banjo in stojni pisalnik prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26997

Kompletno spalnico
z žimnicami prodam za 2500 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 26988

Pisalno mizo
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na naslov: Marica Braz, Krekov trg št. 10/I. 27073

Oblačila

Ženski plašč
še dobro ohranjen in dva kostuma za damo srednje postave, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27013

Knjige

Knjige
naprodaj: Ljubljanski Zvon 1882, 1891, 1892, 1901, 1902, 1904, 1910, 1911, 1912, 1913 in 1914 ter Dom in Svet: 1889, 1890, 1891, 1894, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1906 — zadnje so vezane Naslov v oglas oddelku pod šifro «Knjige» 26938

Kupim

Lutzovo peč št. 2
dobro ohranjeno, kupi M. Gerčer, Trbovlje štev. 1. 26805

Suhe gobe (jurčke)
ponudite na naslov: A. F. Weiss, na oglasni oddelek «Jutra». 27053

Posest

Parcelo
v približni izmeri 1600 m², v lepi legi na periferiji mesta prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26798

Hišo
prodam v Studencih pri Mariboru, Kralj Matjaževa št. 41. 26979

Pekarno in trgovino
oddam na prometni točki na Dolenjskem — oziroma celo enonadstropno hišo z njivo, hlevom in nekaj inventarja. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pošteno 27». 27027

Realitetna pisarna
Ljubljana, Miklošičeva 14 proda dvodružinsko vilo, hiše, posestva, gostilne in pekarijo. 27051

Parcelo
1000 m², lepo, po zelo ugodni ceni prodam. Kupci naj javijo naslov na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Parcela poceni». 26732

Premogokop
z dobro preiskanim premogom, ima štiri sloje po 1½ m debeline, prodam za 40.000 Din. Izvoz zelo ugoden. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Rudnik». 27083

Lokali

Manjšo trgovino
mešanega blaga, na zelo prometnem kraju, radi bolezni takoj oddam. Pogoj je prevzem manjše zaloge. — Pojasnila daje Lovrenc Krajnik. Ptuj-Breg. 26593

Gostilno
prvorazredno, z lepim gostilniškim vrtom, v Zagrebu, v strogem središču pri Jelačićevem trgu, s stanovanjem 2 sob in pritiklin, s primerno mesečno najemnino, ugodno proda «Slavija», Zagreb, Bakačeva ul. št. 8. Tel. št. 64.02. 26987

Vinotoč s trafiko
v bližini Maribora prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27079

V najem

Trg. mešan. blaga
v sredini prometnega mesta na Sp. Štajerskem oddam za 5 let v najem. — Samski in kapitala zmožni reflektanti imajo prednost. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Trgovina 100». 26715

Gostilno v Mariboru
ali okolici prevzame takoj v najem ali na račun plačila zmožna dvojica. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod «Plačam naprej». 26776

Trgovino
z modnim blagom, staro in dobro vpeljano, pod ugodnimi pogoji oddam. Interesenti naj javijo svoj naslov na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sigurnost». 27099

Ugodna prilika
Vsled odpotovanja odstopim proti primernemu odplačilu plantažo prave angleške poperne mete, špargelnov ter raznovrstnih zdravilnih rastlin. Informacije v Strossmayerjevi ul. št. 5. 27043

Les

Lipovih desk
rezane 30 in 50 mm, suhih, imam večjo množino naprodaj. Feliks Hubad, vas Zapuže štev. 6, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 27048

Najem

Dve stanovanji
eno z dvema, eno s tremi sobami, kuhinjo in pritiklinami, souporabo kopalnice in pralnice ter vrtom odda s 1. septembrom na Brinju ob Dunajski cesti Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani. 26812

Prilično stanovanje
sobe in kuhinje oddam zakoncema brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «September 1928». 27015

Stanovanje zastonj
2 sob, pritiklin in vrta, v najlepši legi Ljubljane dobi tisti, ki kupi pol hiše. Vplačan denar se obrestuje po 9 %. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27005

Sobo in kuhinjo
išče šivilja za takoj ali pozneje. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «V centru mesta». 27066

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27088

Dijaška stanovanja

Dijaka
nižjih razredov vzame v sredini mesta na hrano in stanovanje boljša družina. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26995

Dva dijaka
sprejmem na stanovanje, event. s hrano. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27004

Vsled preselitve
v mesto vzamem 2 sinova-dijaka k sebi in tako postane prazno idealno stanovanje za
dva dijaka
katero staršem najtopleje priporočam. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 26978

Dijaka
5. ali 6. realke sprejmem v vso oskrbo v bližini realke. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27021

V Celju
sprejme uradniška vdova 2 dijakinji v solnčno sobo in vestno oskrbo. K. R., Cankarjeva 9. 26992

Dijaka in dijakinjo
sprejmem na hrano in stanovanje z vso oskrbo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27017

Naslove dijaških stanovanj
daje gospa Likar, Poljanska cesta 87. 27007

Dijaka ali dijakinjo
sprejmem na stanovanje z vso oskrbo Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 26457

2 dijakinji
sprejme učiteljica na Kongresnem trgu štev. 6/II. 26721

Dijaka
sprejme boljša družina na stanovanje in hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27046

Tri dijake
sprejmem v jako dobro oskrbo in nadzorstvo v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27069

V Mariboru
vzamem na stanovanje in hrano dijaka. Vprašati v trafiki Weiss, Maribor — Grajski trg. 27085

Dva dijaka
sprejmem v vso oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27087

Dijakinjo
samo iz boljše hiše, sprejme v fino in vestno oskrbo dobra rodbina v Ljubljani. Na željo nemška konverzacija. — Pisma pod značko «Dobra vzgoja» na oglasni oddelek «Jutra». 27086

Dijaka
iz boljše rodbine sprejme na stanovanje in hrano učiteljska družina. Centrum mesta, pomoč pri učenju. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27071

Katera mlada dama
musikalna, bi sprejela v vso oskrbo študenta za 900 Din. Ponudbe pod šifro «Student 7026» na oglasni oddelek «Jutra». 27026

Prehrana

Abonente
za dolo[illegible] naše opoldansko [illegible] prejmem na Aleksandrovi cesti. Istotam se išče za stanovanje s hrano na
dva dijaka
Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27012

Dojenčka
4 mesece starega, oddam v dobro oskrbo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27010

Več abonentov
sprejmem na boljšo domačo hrano v centru mesta. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27070

Sobe

Solnčno sobo
opremljeno, oddam takoj 2 boljšima osebama. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 26936

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vhodom, v bližini obrtne šole na Mirju oddam distinguiranemu gospodu. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 26921

Opremljeno sobo
oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26850

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, event. s souporabo kopalnice, v bližini glavnega kolodvora oddam solidnemu, boljšemu gospodu. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 26996

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, park, v vili blizu bolnice oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 27018

Sobo
opremljeno ali prazno, s separiranim vhodom in električno oddam tudi 2 dijakoma v Vodmatu, Ciglerjeva ulica 66. 26655

Prazno sobo
s kuhinjo ali brez iščem samostojna trgovka v bližini sv. Petra alj sv. Jožefa, za takoj ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «St. 2436». 26999

Veliko, prazno sobo
oddam v Florijanski ulici št. 10/II. 26974

Več gospodov
sprejmem na stanovanje v Florijanski ulici št. 10/II. 26973

Sobico
z vso oskrbo ali brez oddam dijaku. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 26971

Učiteljiščnik
želi stanovanje z zajtrkom v bližini učiteljišča — če mogoče z instrukcijo. Naslov pri podružnici «Jutra» v Celju. 26991

Sostanovalca
sprejmem blizu Tabora. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26994

Opremljeno sobo
s separatnim vhodom, v centru mesta oddam s 1. septembrom za 300 Din. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27014

Opremljeno sobo
išče gospa z odraslo hčerko. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Primorka». 27008

Opremljeno sobo
lepo, oddam gospodu Pod Trančo 2/II, desno. 27042

Opremljeno sobo
elegantno, z zajtrkom oddam 2 gospodoma. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 27044

Sostanovalca
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27045

Opremljeno sobo
lepo, oddaljeno par minut od državnega kolodvora, odda takoj vdova boljšemu gospodu. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27049

Opremljeno sobo
išče s 1. septembrom boljši gospod. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Umetnik». 27038

Sobo
oddam takoj 2 gospodičnama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27068

Opremljeno sobico
event. z vso oskrbo oddam samo gospodični. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27069

1 ali 2 gospodični
sprejmem na stanovanje in hrano. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27062

Sobo z 2 posteljama
iščem v sredini mesta. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Separatni vhod št. 3». 27072

Sobo
oddam samo boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27073

Mesečno sobo
lepo opremljeno, z elektr. razsvetljavo, solnčna lega, v I. nadstr. takoj oddam le mirnemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27078

Dopisi

Dva častnika
želita znanja s idealnimi gospodičnami. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Častnika». 26977

Drž. nameščenec
25 let star, v Ljubljani nepoznan, se želi seznaniti s gospodično ali mlado vdovo z nekaj premoženja. — Ne iščem lepote, temveč dobro srce. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Primorje». 27024

«Ideal»
Pridem sigurno v četrtek ob 5. uri popoldne pred kavarno Evropa. Na svidenje. 27028

Dopisovati
želi mlada gospodična pod značko «Zvesta št. 5517» na oglasni oddelek «Jutra» 27034

Hrepenim
Z veseljem, če mi vsled sigurnosti sporočite domov — kedaj. 27060

Mlada dama
inteligentna, čedne zunanjosti, lastnica lepega premoženja, želi poznanstva z akademično naobraženim gospodom, v starosti od 28 do 40 let. Cenjene dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Simpatija 74». 27074

Ženitve

Ločenka
srednjih let, iz boljše hiše, želi znanja z istotako ločenim gospodom, v svrho ženitve. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Harmonija 300». 27002

Glasba

Violine
gitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Mušič-u, paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se. 171

Klavir
dobro ohranjen, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27050

Kratek klavir
žimnice in haložnice (madrace iz afrika) in lovsko puško proda Dobrajc, Maribor, Frančiškanska 21. 27081

Živali

Psico dojilio
iščem za prihodnji teden proti primerni odškodnini. Poizve se: Jovanovič, hotel Miklič. 26895

Pes (čuvaj)
dobermanske pasme, poceni naprodaj Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 26551

Mlad volčji pes
(ovčar) se je zatekel. Najditelj naj ga proti nagradi vrne na Vidovdanski cesti št. 20. 27063

Pisalni stroji

Pisalni stroj
«Adler» št. 15, nov, malo rabljen, prodam ali zamenjam za dobro motorno kolo. Ponudbe na naslov: V. Gregl, Brežice ob Savi. 26714

Pisalni stroj
dobro ohranjen, radi odpotovanja takoj prodam za 1700 Din. — Ponudbe pod «Nujno» na oglasni oddelek «Jutra». 27056

Stroji

Stroji
elektromotor 300 V, 12 k. s., tračna žaga, cirkularke, dvojni cepilni jermenik in drugi naprodaj. Pojasnila na Dunajski cesti št. 47 — Lavrenčič & Co. 27000

Razno

2 gospodični
sprejmem kot sostanovalki. Istotam naprodaj
pločevinasta banja
Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27025

Prijatelj lova
posebno na gozdne jerebice, prosi stike z najemniki lovišč, kjer bi lahko proti primerni odškodnini sodeloval. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Prijatelj lova». 27083

Preklic
Podpisana izjavljam, da nisem plačnica dolgov in nobenih stvari, kakršnekoli napravil moj mož Jakob Arh, Sp. Gorje St. 108 pri Bledu, kar dajem občinstvu v vednost. — Marija Arh, posestnica, Gorje 108 pri Bledu. 27067

Zahvala.

Ob prebridki izgubi našega nepozabnega

Stanka Prijatelja

posestnika in solastnika tvrdke Fr. Prijatelj, Tržišče

se najiskreneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za številne izraze blagodejnega sožalja, za poklonjeno cvetje in vsem, ki so ga v tako izredno velikem številu spremili do preranega groba.

Tržišče, 23. avgusta 1928. 9934

Stanley Weyman: 104

Rdeča kokarda

Roman.

Hiša se je stresla od pritrjujočega in pretečega hrupa in malo trenutkov nato je drla vsa družba po stopnicah. Dvorana je bila že do polovice izpraznjena, ko sem začutil, da se nekdo dotika mojega komolca. Froment je stal za menoj.

»Vi ostanete tu, gospod,« je velel s pomembnim glasom, nepremično mi gledaje v oči. »Če bi nam predla slaba, vam menda ni treba še posebej priporočiti, da pazite na gospodično de Saint-Alais.«

»Paziti hočem nanjo, naj vam prede slaba ali dobra,« sem odgovoril.

»Hvala,« je rekel in ošabno zavil ustnico. »A v tem poslednjem primeru bom pazil nanjo sam. Ne pozabite, gospod, da se imava še nekaj pomeniti, če ostanem zmagovalec!«

»Želim, da bi vam Bog dal zmago!« sem rekel nehote.

»Kakor vidim, se imate za imenitnega mečevalca?« je dejal z rahlim odtenkom posmeha.

Nato je nadaljeval z izpremenjenim glasom:

»Brez pomisleka vam zaupam gospodično Denizo kot francoskemu plemiču. Bog vaju čuvaj!«

»Tudi vas,« sem odvrnil.

In Froment je odšel za ostalimi.

Ura je odbila pet. Solnce je bilo vzšlo in ploščad na stolpu, kamor sem se bil vrnil, se je zdela tako blizu neba, tako svetla in mirna v nedolžnem jutranjem pokoju, da sem izprva kar začudeno gledal okoli sebe. Čutil sem se vzišenega nad svet pod seboj, iz katerega se je dvigal do mene divji krik navdušenja, ki je pozdravljal Fromenta. Hrup je vstajal valoma, vzbuh na vzbuh, da so jate golobov prestrašeno uhajale v višave; nato se je polagoma oddaljil proti južnemu koncu mesta.

Misli, ki sem se jim vdajal v tej samoti, so postajale od minute do minute bolj zlovešče. Kaj, oh, kaj je bilo nastalo iz mile sloge, o kateri je toliko tednov sanjarila polovica naroda? Kje je bil zlati vek miru in bratstva, ki so tolikanj govorančili o njem? In odprava mejá! In človeške pravice! In vseh ostalih deset tisoč sreč, ki so jih hoteli ustvariti teoretičarji in modrijani na osnovi svojih naukov, ne meneč se za raznolikost človeških nravi! Namesto odgovora je lajalo vame iz vse nasmejane pokrajine, ki me je obdajala, nepomirljivo klenkanje zvonov, ki so klicali na krvolitje. Iz globine ulic je vstajal hrup borbe in zmage. Po neki cesti, ki se je muhasto vila preko ravnine, so hitele v mesto majhne skupine ljudi, bliskajoč se od svetlega orožja; in kar je bilo še bolj resno znamenje — kake pol ure nato je zagrmela v oddaljenem zapadnem predmestju nenadna salva, po kateri se je začelo gosto pokanje posameznih strelov. Zaslutil sem, da je smrt spet na delu...

Izprva me to ni bogvekaj vznemirilo. Ura je bila še zgodnja, na neposredno odločitev še ni bilo misliti; skoro neskrbno sem sanjaril na svojem vzvišenem mestu. Toda prepadenost služinčadi, ki sem jo videl na spodnji strehi, se je po malem lotila tudi mene. Jel sem pazljiveje vleči na uho ter kmalu opazil, da se boj približuje; vpitje in streli so se vrstili hitreje in so mi s čedalje večjo silo udarjali na uho. Strehe, ki so bile jedva nekaj sto korakov od mene, so jele pljuvati bele oblačke dima; dvakrat zaporedoma je treščila tam nekje močna salva, da so vsa okna zažvenketala. Kmalu nato sem zagledal v ulici pod seboj gosto množico, ki je tekla proti hiši.

Okliknil sem posle ter jih vprašal, kaj to pomeni.

»Orožarno so naskočili, gospod,« je odvrnil eden izmed njih, zaslanjaje si oči z roko.

»Kdo jo je naskočil?« sem vprašal.

Toda mož je skomignil z rameni in se še bolj radovedno zagledal v daljavo. Nekaj časa se ni zgodilo nič posebnega; zdajci pa, kakor da so se nenadoma odprla vrata, ki so dotlej zadrževala hrup, je izbruhnilo gromovito kričanje in ogromna množica se je razlila v ulico pod menoj, obdajaje skupino menihov s križem na sredi; zavila je okoli vogala ter mi izginila izpred oči. Še nekaj časa sem slišal njeno vpitje ter jo spremljal z očmi proti kasarnam, odkoder se je sunkoma razlegalo streljanje. Sodil sem, da utegnejo biti ojačenja, ki so prišla Fromentu na pomoč. Ko sem na to po naključju pogledal na spodnjo streho, sem videl, da je polovica služinčadi izginila in da smukajo po dotlej zapuščenih ulicah posamezne človeške postave. Trepet me je izpreletel. Žalcigra se je razpletala hitreje, nego sem mislil.

Poklical sem enega izmed služabnikov in vprašal, kje so dame.

Morilci ljudi!

Komarji so neprimerno nevarnejši ljudskem življenju kot pa na primer tiger. Iz raznih mlakuž in močvirnatih krajev nosijo oni na sebi kal malarije, tifusa in drugih nalezljivih bolezni. Komarji ovirajo mirno spanje in zastrupijo Vam telo. Ubijte jih predno Vam škodijo. Orožje Vam je FLIT- ne štedite ga.

Brizgalnica FLITA očisti Vam v nekoliko minutah hišo od vseh strupenih muh, komarjev, stenic, bolh, ščurkov in mravlj. Prodre v vse špranje, kjer se insekti razvijajo in skrivajo ter uničuje njihova jajca. Brizgalnica FLITA ubija molje in ličinke, katere grizejo tkanino. FLIT varuje Vaše obleke. Uporaba je enostavna. Ne pusti madežev. FLIT je spopolnjen od kemikov svetovnega slovesa. Smrtonosen je insektom, toda ljudem neškodljiv. Dobiva se povsod.

UGONABLJA: Muhe, Komarje, Mravlje Stenice, Bolhe, Ščurke, Molje i. t. d.

1

Jos'p Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21, poleg Zalaznika

Kontenina rjava	Din 7·— 10·— 13·—	Šifon	Din 10·— 14·— 18·—
„ za rjuhe	„ 28·— 30·—	Batistšifon	„ 16·— 20·— 28·—
„ bela	„ 9·— 12·— 14·—	Cefir	„ 10·— 15·— 26·—
„ za rjuhe	„ 28·— 32·— 38·—	Inlet za blazine	„ 18·— 26·— 36·—

Brisače platnene	Din 12·— 16·— 20·—
Frotir brisače	„ 24·— 36·— 48·—
Gradel za madrace	„ 28·— 36·— 48·—
Kovtri klotasti	Din 185·— 220·— 260·—

Prodaja ostankov vsako sredo in soboto. 10016

Stavbno vodstvo v Ljubljani **sprejme** **več polirjev** za stalno delo. Ponudbe pod „Vesten in trezen" na ogl. odd. „Jutra" 9954

Kupujem rabljene tračnice

550 ali 7 kg. prenosljivi kolosek 760 mm, skretnice, okretalke in vagonete.

Ponudbe pod „štev. 9998 „na oglasni oddelek „Jutra". 999

Tvrdka Ivan Pakiž

trgovina z urami, zlatnino in juveli se je preselila iz dosedanjih prostorov Stari trg št. 20 v nov moderno urejen lokal Pred Škofijo št. 15. Prodaja vse predmete s 25% popustom. 10015

Steznike,

r bušne pasove, nosodržce (Busenhälter) kombin rane steznike in elastične priporoča

atelje A. HUITER

Tavčar eva ul. 11/II 9905

Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo!

SENO

sladko in polusladko v balah ter

SLAMO

le v vagonskih nakladah dobavlja se franko postaje v Sloveniji po ugodnih cenah. — Naročila sprejema in daje informacije

Slovenia - Transport

10003 **Ljubljana**

Miklošičeva c. 36 — Tel. 2718

Autotaksi in izvoščki tel. št. 3366

Iščem zveze s prvovrstnimi založniki za jabolka, gobe

in druge sadeže in zelenjad, pozneje za laške orehe v vagonskih množinah in prosim ponudbe.

Ernst Gustav Naumann

Obst und Gemüse Import

Braunschweig (Deutschland)

1 013a Adolfstrasse 1

Čevljarji, pozor!

Potrebujem večje količine kovanih in teksanih otroških čevljev. Ponudite: 10027-a

S. FRUCHTMAN, Beograd

Cara Dušana 57, II. sprat.

1021

Stanovanje

štirih sob z renovirano kopalnico in pritiklinami

se takoj odda.

Pogoje daje „Croatia", Stari trg 11, med 8 — 14 uro

ZAVAROVALNA DRUŽBA IŠČE

potovalnega uradnika.

Stalna plača, dnevnice, vozovnina in provizija. — Sposobnim se nudi stalna služba s pokojnino. — Resni in kvalificirani reflektanti naj javijo svoj naslov oglas. odd. »Jutra« pod **»Stalna služba«.** 10023

Kdor oglašuje, ta napreduje!

10005 Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Šentjakobsko - trnovska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja vsemu članstvu prežalostno vest, da je njen dolgoletni in neumorni predsednik, gospod

Zdravko Vončina

sodni oficijal v pok.

dne 26. t. m. izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 28. avgusta 1928 ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Dolenjska cesta št. 14 na pokopališče k Sv. Križu.

Čast njegovemu narodnemu delu in spominu!

Ljubljana, dne 27. avgusta 1928.

10019

V globoki žalosti javljam v svojem in v imenu svojih otrok, **Henrika** in **Franca,** ter vseh ostalih sorodnikov pretresljivo vest, da je moj iskreno-ljubljeni soprog, oziroma oče, brat, zet in svak, gospod

Franc baron Lazzarini

okrajni glavar v pokoju

po dolgi, mučni bolezni danes ob 3. uri zjutraj previden s tolažili sv. vere izdihnil svojo blago dušo.

Truplo pokojnega bo blagoslovljeno dne 28. avgusta 1928 ob 11. uri dopoldne v Krškem, nato prepeljano v rodbinsko kapelico v gradu Smlednik, ter dne 29. avgusta 1928. ob 9. uri dopoldne položeno v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Krškem, 27. avgusta 1928.

Poldi baronica Lazzarini.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Stanko Debevc, artileriski kapetan I. kl. naznanja v svojem, hčerke **Lidije** in v imenu vseh ostalih sorodnikov, da je umrla v nedeljo zjutraj po dolgem in mučnem trpljenju previdena z vsemi tolažili sv. vere, gospa

Tilly Debevc

roj. Lah

Pogreb nepozabne pokojnice bo v pondeljek, dne 27. avgusta t. l. ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Gasilska cesta 15 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosi se tiho sožalje.

10006 **Žalujoči ostali.**

10017

Globoko potrti žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naš predobri in preskrbni oče, ded, praded in stric gosp.

Jur Tavčar

zidarski mojster in posestnik v Poljanah

dne 24. t. m. zgodaj zjutraj po dolgotrajni in težki bolezni v 75. letu starosti, previden s svetotajstvi ponižno Bogu udan za vedno preminul.

Blagopokojni je bil pokopan v soboto 25. t. m. ob 5. uri popoldne na domačem pokopališču. Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem se priporoča v blag spomin.

Poljane, 26. avgusta 1928.

Žalujoči rodbini: Tavčar-Var'.

10 20

Moj soprog, gospod

Karel Klander

bivši notar v Kranjski gori, nadporočnik v p.

je dne 25. avgusta 1928 po dolgoletni bolezni, ki mu jo je povzročila svetovna vojna v Kostanjevici umrl.

Pogreb predragega pokojnika bo dne 28. avgusta 1928 v Kostanjevici.

Kostanjevica - Ljubljana, dne 27. avgusta 1928.

AMALIJA KLANDER

Zahvala.

Globoko ginjeni sočustvovanja ob smrti in zadnji poti našega nepozabnega očeta gosp.

Jurja Tavčarja

od strani sorodnikov, vaščanov, občanov, znancev in prijateljev za njegove dolgotrajne bolezni in za mnogoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti k večnemu počitku se najtopleje zahvaljujemo.

Posebej se še zahvalimo velespošt. dvorni dami dr. Tavčarjevi za nje spremstvo kakor za nje zanimanje zanj za njegove bolezni; zahvalimo gospodoma domačima duhovnikoma za njiju tolažila ob bolezni; in slednjič gosp. nadučitelju L. Perko za njegov poslovilni in ginljivi govor ob grobu. Vsem srčna hvala!

Poljane, 27. avgusta 1928.

Žalujoči rodbini: Tavčar-Var'.

Urednik Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del odgovoren Alojzij Novak, vsi v Ljubljani.